

Değerli Genç Birikim Okurları

Rabbimize hamd, Rasulüne ve O'nun yolunu sürdürenlere salât ve selam olsun; Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Mübarek üç ayların da içinde bulunduğu ilkbaharı yavaş yavaş terk ediyor, yaz mevsimine ve aynı zamanda kutsal Ramazan ayına giriyoruz. Allah bizleri Ramazan ayına ulaştırсын ve bu ay gerektiği gibi idrak edebilmeyi nasip etsin.

Bu mübarek günler de de genelde İslam coğrafyası özelde de Ortadoğu şu anda tam bir kan gölü. Müslümanlar yine çok büyük zulüm ve işkenceler altında. Emperyalist Batılı ve Doğulu zalimler Coğrafyamıza üşüşmüş durumdadır. Bir tarafta emperyalist ABD'nin başını çektiği Batılı zalim devletler, diğer tarafta da zalim Esed yanlısı Rusya ve yine katil Esed destekçisi zalim ve mezhepçi İran.

Bu bölgeden çıkar sağlamaya çalışan söz konusu emperyalist güçler bölgeyi rahat bırakmamakta, bir yandan kendi çıkarlarını garanti almaya çalışırken bir yandan da aynı pastadan pay almaya çalışan başka güçleri bertaraf etmek istemektedirler. Adeta bir satranç oyunu, ama bu oyun maalesef İslam coğrafyasında gerçekleşiyor.

Bu arada diktatör ve katil Esed'in 2013'den bu yana hapishanelerdeki tutsak Müslümanları katledip, cesetlerini fırınlarda yaktığının ABD tarafından şu anda bildirildiğine tanık oluyoruz. İşin ilginç yanı ABD'nin bunu bilmesine rağmen neden şimdi basına duyurduğudur. Biz Esed'in sivil halkı çocuk çocuk demeden kimyasal ve konvansiyonel silahlarla katlettiğini, hastaneleri, fırınları, pazar yerlerini, sivil yardım kuruluşlarını, yardım konvoylarını kasten bombala-

dığını, bilinçli bir şekilde Müslümanlara işkence uyguladığını, sonra da katlettiğini, bunlara zalim ve mezhepçi İran'ın, sözde Hizbullah milislerinin ve Rusya'nın da doğrudan destek verdiklerini ve bu katliama ortak olduklarını biliyoruz. Batılı emperyalistlerin bunların hepsinden de haberlerinin ve katkılarının olduğunu da biliyoruz.

Ancak bütün bu olup bitenleri, bir kez daha gerçekliği ortaya çıkan şu güzel sözle ortaya koyabiliriz: "Bir diyar küfürle yönetilebilir ama zulüm ile asla". Batılı ve doğulu zalimlerin desteğini alarak halkın kanını sömüren, onları yoksullaştıran, insani hiçbir hakkını vermeyen, uyguladıkları politikalarla toplumları zulümlerle yitiren zalim ve tağut yönetimler zulümlerini devam ettiremeyecekler inşaallah. Esed de gidecek.. Katil ve mezhepçi İran dâhil batılı ve doğulu emperyalist ve terörist devletlerle de yıkılacak bir gün inşaallah. Yeter ki Müslümanlar Allah-u Teala'ya gereği gibi iman etsinler ve İslam'ı hakkıyla hayatlarına yerleştirsinler.

Bu ay dergimizde bilhassa; Araştırmacı-Yazar Ali KAÇAR'ın İslam coğrafyasının kanayan yarası olan, yine bölgenin mezhepçi ve zalim devleti İran'ın ve Batılı emperyalistlerin karıştırdığı Yemen hakkındaki "Açlıkla ve Terörle Pengeleşen Ülke, Yemen", Fatih PALA'nın "Kimdir Ramazan?", Fatih POLAT'ın "Şehrullah", İdris KERİMOĞLU'nun "Ramazan Ayında Çocuk Olmak", Taha Oğuzhan Kılavuz'un "Gazze'de Ramazan" ve Muhammed İMAMOĞLU'nun "Mekrûh Vakti Olmayan İbâdet: Zikir" başlıklı yazılarını okuyabilirsiniz.

Sizleri dergimizle baş başa bırakıyor ve Allah'a emanet ediyoruz.

genc BİRİKİM

Yıl: 19 Sayı: 215

**Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü**
Ali KAÇAR

Genel Yayın Yön.
Ali KAÇAR

Yazışma Adresi
Peyami Safa Mah.
356. Cad. No:25/A
Mamak - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

Yönetim Yeri
Peyami Safa Mah.
356. Cad. No:25/A
Mamak - ANKARA
Tel : (0312) 229 67 18
Fax: (0312) 229 67 19

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Besabes Matbaacılık /ANKARA
Tel: 0312 395 09 34
www.besabes.com.tr

Baskı Tarihi:
23.05.2017

Değerli Okuyucularımız/Yazarlarımız,

Yazılarınızı Times New Roman karakteriyle 12 punto büyüklüğünde yazılmış olarak, sayfanın sağ, sol, üst ve alt boşlukları 2,5 cm, satır aralığı: tek ve iki yana yaslanmış olarak göndermenizi; yazılarınızın en az 2 en çok 4 sayfa olmasını, yazınız 4 sayfadandan fazla ise 2 veya daha fazla olarak bölümlenmiş şekilde göndermenizi rica ederiz.

web : <http://www.gençbirikim.net>
e-mail : gençbirikimdergisi@gmail.com

Abone Şartları:

Yurtiçi abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 50 TL'yi Yurt dışı abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 75 TL'yi ADNAN BOZAN - IBAN NO:TR60 0020 3000 0075 4150 0000 02 no'lu hesaba veya Ramazan DEMİRHAN 6157119 no'lu posta çeki hesabına yatırmanız ve Posta Çeki alındı belgesinin fotokopisini ve adresinizi İlkiz Sokak No: 22/B Sıhhiye /ANKARA adresine göndermeniz yeterlidir.

Bu sayımızda...

- 3 **Açlıkla ve Terörle Pençelesen Ülke; Yemen - II**
Ali KAÇAR
- 12 **Mekrûh Vakti Olmayan İbâdet: Zikir - IV**
Muhammed İMAMOĞLU
- 20 **Ramazan Ayında Çocuk Olmak**
İdris KERİMOĞLU
- 23 **Kimdir Ramazan?**
Fatih PALA
- 25 **Meyan**
M. Cihat BATMAZ
- 28 **Gazze'de Ramazan**
Taha Oğuzhan KILAVUZ
- 31 **Şehrullah**
Fatih POLAT
- 34 **İncirlik ABD'nin İleri Karakoludur**
Ali KAÇAR
- 44 **İslamî Hareket/Cemaat ve İslamî Hareket/Cemaat Liderinin Özellikleri - III**
Ahmed YASİN
- 50 **Şeytanın Taktikleri-V**
Hakverdi DOĞRU
- 55 **Ahlaki Çöküntünün Önüne Geçebilmek**
Yunus DURMAZ
- 60 **Panel: Aile ve Eğitim**
Genç BİRİKİM
- 61 **Hayata Dair**
Halil ALANOĞLU
- 63 **Cevapsız Sorular**
Muhammed Sabri ALTUN
- 64 **Stockholm Sendromu ve Toplum**
Mehmet ADIGÜZEL

Açlıkla ve Terörle Pençeleşen Ülke; Yemen - II

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

Yemen, kuzeyden Suudi Arabistan, doğudan Umman ile komşudur. Güneyinde Aden Körfezi ve Arap Denizi ile batısında ise Kızıldeniz bulunmaktadır. Ayrıca dünya petrolünün yüzde sekizi 40 kilometre genişliğindeki Bab'ül-Mendeb (Hüzün Kapısı) Boğazı'ndan deniz yoluyla geçmektedir. Bab'ül-Mendeb Kızıldeniz'i Aden Körfezi'ne bağlar. Ayrıca bu boğaz Hint Okyanusu ile Güneydoğu Asya'yı Süveyş Kanalı yoluyla Akdeniz'e ve Avrupa'ya bağlayan dünyanın en önemli deniz ticaret yollarından biri olarak kabul edilmektedir. Bab'ül-Mendeb Boğazı, Afrika ile Arap Yarımadası'nı birbirinden ayırmakta, kuzeydoğu kıyısında Yemen, güneybatı kıyısında ise Cibuti ve Somali yer almaktadır. Kısacası Yemen, çok önemli stratejik bir konuma sahip bir ülkedir. Ancak buna rağmen bölgenin en yoksul ve fakir ülkesidir. Bölgesel ve küresel güçler ve onların ülke içerisindeki iş birlikçileri Yemen'i yaşanılmaz hale getirerek binlerce insanı katletmiş, milyonlarca insanı ise açlık tehlikesiyle karşı karşıya getirmişlerdir.

Yemen'de daha önce devam eden iç kargaşalara Arap Baharı olarak adlandırılan halk ayaklanmalarının etkisi de eklenince Yemen içinden çıkmaz hale gelmiştir. Özellikle de 1990'lı yılların başından beri İran tarafından desteklenerek örgütlenen Şii Husiler de çeşitli gerekçelerle Yemen yönetimine karşı gerçekleştirdikleri ayaklanmalar/iç kargaşalar ülkeyi bölünmenin eşiğine getirmiştir.

Yemen'de daha önce devam eden iç kargaşalara Arap Baharı olarak adlandırılan halk ayaklanmalarının etkisi de eklenince Yemen içinden çıkmaz hale gelmiştir. Özellikle de 1990'lı yılların başından beri İran tarafından desteklenerek örgütlenen Şii Husiler¹, (Huti, Hutsi, Huşi olarak da anılmakta) de çeşitli gerekçelerle Yemen yönetimine karşı gerçekleştirdikleri ayaklanmalar/iç kargaşalar ülkeyi bölünmenin eşiğine

getirmiştir. Eylül 2014'den itibaren İran destekli Şii Ensarullah öncülüğünde gerçekleşen bu eylemler, (21 Eylül'de) başkent Sana'a'nın ele geçirilmesiyle de durmamıştır. Başkenti ele geçirmekle yetinmeyen Husiler, Ocak 2015'de ele geçirdikleri devlet başkanlığı sarayında bir bildirge yayınlamaya fesh etmişler ve parlamentonun yerine 551 üyeden oluşan, ülkeyi yönetecek Geçici Ulusal Konsey'i kurduklarını ilan etmişlerdir. Bu ilanda, Konsey'in, 5 kişiden oluşan Başkanlık Konseyini,

1 Husilerin, Zeydiye Mezhebi içerisindeki %5'tir.

Başkanlık Konseyi ise, yeni cumhurbaşkanını seçeceği kararlaştırmıştır. Ancak İran destekli Şii Husiler'in bir oldu bittiyle gerçekleştirdikleri bu yönetim değişikliği ne komşu ülkeler tarafından ne de ABD ve BM tarafından kabul edilmiştir.²

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan bir rapora göre Haziran 2014'den itibaren İran güdümündeki Şii Husiler'in ülke içerisinde çıkardıkları kargaşalıklar şöyle özetlenmiştir; "Yeni Cumhurbaşkanı Mansur el-Hadi, Halk Komiteleri adı altında büyük bir milis güce ulaşan Husilere karşı başarısız olmuştur. 9 Haziran 2014'te Halk Komiteleri, Sana'a'nın Kuzeyindeki Amran şehrini zapt etmiş, 18 Ağustos 2014'te on binlerce Husi yanlısı gösterici, başkent Sana'a'da hükümete karşı protestolar düzenlemiş, sokak ve caddeleri ele geçirmiş, aynı anda diğer şehirlerde protestolar artmış, bazı şehirler Husi hâkimiyetine geçmiştir. Paniğe kapılan el-Hadi, hükümeti feshedip Husileri hükümet ortağı olmaya çağırmışsa da başarılı olamamıştır. Eylül 2014'te Devlet Başkanı Mansur el Hadi

ile birlikte Husi delegeleri ve büyük siyasi partileri arasında "Ulusal Ortaklık Antlaşması" imzalanmış ve taraflar çatışmaların artık son bulmasını deklare etmiştir. Bu antlaşmayla yeni bir teknokrat hükümet kurulmuştur."³

Yine BM raporuna göre "7 Ocak 2015'te Anayasa Taslak Komitesi Yemen Devlet Başkanı el-Hadi'ye yeni Anayasa taslağını sunmuştur. 17 Ocak 2015'te Devlet Başkanı Personel Daire Başkanı ve Ulusal Diyalog Konferansı Genel Sekreteri Ahmed Awad Bin Mubarek, Ulusal Birlik Organizasyonu tarafından düzenlenen yeni anayasa çalışma ve tanıtım toplantısı için seyahat ettiği sırada Halk Komiteleri tarafından kaçırılmıştır. 19 Ocak 2015'te Cumhurbaşkanı taraftarları ve Husi taraftarları arasında şiddetli çatışmalar yeniden patlak vermiştir. Buna misilleme olarak Husiler, Devlet Başkanlığı Sarayını ve Devlet Başkanı el-Hadi'nin Konutunu ele geçirmişlerdir."⁴ Olayların şiddeti daha da artmış ve Cumhurbaşkanı el-Hadi, başkent Sana'a'nın Sittin Caddesi'ndeki konutunda

3 <http://www.stratejidusunce.org/Detay/Haber/1039/yemende-iktidar-mucadelesi-ve-ic-savas.aspx>

4 <http://www.stratejidusunce.org/Detay/Haber/1039/yemende-iktidar-mucadelesi-ve-ic-savas.aspx>

Husiler tarafından ev hapsinde tutulmaya başlanmıştır. Cumhurbaşkanı Hadi ise yardımcılıyla birlikte göz hapsine alındıktan bir ay sonra yani 21 Şubat'ta bir fırsatını bularak gizlice ülkenin güneyindeki Aden kentine kaçmıştır. Hadi, Aden'de yaptığı açıklamada, Husilerin meşru yönetime karşı darbe yaptığını ilan ederek Sana'a'da ev hapsinde tutulurken, Ocak ayında açıkladığı istifasını geri çekerek Husilerle müzakereye hazır olduğunu, ancak öncelikle hâlâ Sana'a'da ev hapsinde tutulan başbakan ile diğer bakanların serbest bırakılması gerektiğini söylemiştir.

Yemen Başbakanı Halid Mahfuz Bahhah ve bakanlar da ev hapsine alınmış, ancak Mart ayı içerisinde 57 gün ev hapsinde tutulduktan sonra serbest bırakılmışlardır.⁵

SUUD'UN YEMEN'E MÜDAHALESİ

İran destekli Şii Husilerin başkent Sana'a'yı ele geçirmesiyle kriz kontrolden çıkmış, Husilerin güney bölgelerini tek tek ele geçirerek Aden'e yaklaşması ise ülkeyi iç savaşın eşiğine getirmiştir. Husilerin saldırıları güneye doğru devam etmiş ve Yemen'in üçüncü büyük kenti Taiz ele geçirildikten sonra ülkenin ikinci büyük kenti Aden'e doğru saldırıya geçilmiştir. Aden'in ele geçirilmesi Husiler açısından da önemli idi. Çünkü Aden şehri, Kızıl Deniz'i Aden Denizi'ne bağlayan ve yılda yaklaşık 33 bin geminin geçiş yaptığı Bab'ül-Mendep Boğazı'nın kıyısında olması Husiler ve destekçisi İran açısından önemini daha da arttırmakta idi. Ayrıca ABD'nin kuklası olarak gördükleri Cumhurbaşkanı Hadi'nin siyasi çalışmalarına burada devam etmesi, Aden'in bir an önce Şii Husiler tarafından ele geçirilmesini zorunlu hale getirmişti. Husilerin Aden'e doğru yönelmesi çatışmaları daha da şiddetlendirmişti. Ülke içerisinde şiddetin gün geçtikçe daha da artması ABD ve İngiltere'nin ülkedeki büyükelçiliklerini kapatmasına, Körfez ülkelerinin ise temsilciliklerini güneydeki Aden'e taşımaya neden olmuştur.⁶ Ülkedeki kaosun gittikçe artması ve Aden'in de düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalması üzerine Cumhurbaşkanı

Hadi, BM'ye mektup göndererek "gönüllü ülkelerin" Yemen'e askeri müdahalesine izin veren bir karar alınmasını talep etmiştir. Ayrıca Hadi, Körfez İş Birliği Konseyi (KİK) ile Arap Birliği Genel Sekreterliği'ne de askeri müdahale dahil her türlü yardım için çağrıda bulunmuştur. Bu çağrıda Hadi'nin talebine olumlu yanıt Suudi Arabistan'dan gelmiştir.⁷ Cumhurbaşkanı Hadi bu çağrısında, Husi milislerinin eylemlerini sadece Yemen'i istikrarsızlaştırıcı değil, bölgesel ve uluslararası barışa yönelik bir tehdit olarak değerlendirerek, Yemen ve halkını korumak için askeri müdahale de dahil olmak üzere derhal tüm araç ve önlemlerin sağlanması talebini dile getirmiştir.

25 Mart itibarıyla Aden, Husiler tarafından kuşatma altına alınması Suudi Arabistan'ı, BMGK ve Arap Birliği'nin kararı olmaksızın telaşlandırmış ve 26 Mart 2015'de Husilerin mevzilerine yönelik 'Zafer Fırtınası'⁸ ya da 'Kararlılık Fırtınası' operasyonu adıyla Husiler'in kontrol ettiği stratejik bölgelere havadan saldırı başlatmasına neden olmuştur. Bu operasyona Suud öncülüğünde oluşturulan koalisyona toplam on ülke katılmıştır. Nitekim koalisyon; Umman dışında Körfez İş Birliği Konseyi üyeleri (Suudi Arabistan, Bahreyn, Katar, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri), Arap ülkelerinden Ürdün, Fas, Mısır ve Sudan ile birlikte Pakistan'dan oluşmaktadır. Bu ülkelerin operasyona katılım güç oranları ise aşağıdaki gibidir;

1. Suudi Arabistan 100 savaş uçağı ve 150 bin kişilik kara ve deniz birliği,
2. Birleşik Arap Emirlikleri 30 savaş uçağı,
3. Kuveyt 15 savaş uçağı,
4. Bahreyn 15 jet,
5. Katar 10 jet,
6. Ürdün 6 savaş uçağı,
7. Fas 6 savaş uçağı,
8. Sudan 3 savaş uçağı,
9. Mısır, kara operasyonu için asker

5 <http://www.ajanshaber.com/yemen-kabinesinin-ev-hapsison-buldu-haberi/174978>

6 http://cemalettintasken.blogspot.com.tr/2015_03_01_archive.html

7 http://cemalettintasken.blogspot.com.tr/2015_03_01_archive.html

8 <http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-51-20150403331201.pdf>

göndermeye hazır olduğunu açıklamış, ayrıca hava ve deniz gücünü de harekete geçirmiştir. Süveyş Kanalı üzerinden de Aden Körfezi'ne dört savaş gemisi göndermiştir.⁹

10. Pakistan ise askeri destek vereceğini belirtmiştir. Ayrıca ABD, Türkiye ve Avrupa ülkeleri ise, Husi Hareketi'ne düzenlenen hava operasyonlarına destek verdiklerini açıklamışlardır.¹⁰

Bu operasyon için ne Mısır'ın Şarm el-Şeyh kentinde 28-29 Mart'ta düzenlenen Arap Birliği'nin 26. zirvesinde alınacak karar, ne de BM Güvenlik Konseyi kararı beklenilmiştir. Suudi Arabistan öncülüğünde oluşan koalisyonun, Arap Birliği ve BMGK kararını beklemeden hava operasyonunu başlatmasının sebepleri şu şekilde açıklanabilir:

1. Arap Birliği zirvesinde görüşülmesi beklenseydi Husiler güneyin başkenti Aden'i ele geçirebilirdi. Başka bir deyişle Yemen konusunda Suudi Arabistan'ın ve diğer koalisyon üyelerinin fazla zaman kaybetmemesi gerekmektedir. Arap Birliği zirvesinde böylesi bir kararın tartışılması, düzenlenen hava operasyonu ile ilgili karar çıkarılmasını oldukça zorlaştırırdı. Bu nedenle Suudi Arabistan ve Körfez İş Birliği Konseyi, Yemen'de düzenlenen hava operasyonlarının ve kurulan on'lu koalisyonun Arap Birliği'nden çok bir Körfez kararı olduğunu göstermeye çalışmıştır.

2. BM Güvenlik Konseyi kararına gelince, Suudi Arabistan'ın ve diğer koalisyona katılan ülkeleri Rusya ve Çin'in veto etme riski vardır. Rusya'nın veto etme ihtimali oldukça yüksekti çünkü Yemen'deki gelişmelerin bir benzeri Ukrayna'da da yaşanmaktaydı. Keza Rusya Başkanı Putin, Yemen'e yapılan hava operasyonlarını eleştirmiş ve derhal durdurulmasını istemiştir. Pekin'in ise, İran ile kurulan yakın ilişkilerden dolayı Tahran'ı rahatsız etmemek için veto hakkını kullanma olasılığı kuvvetliydi.

3. Riyad'ın Koalisyonu oluşturması konusunda Umman'ın destek vermemesi

belki de en önemli detaydır. Umman'ın Körfez İş Birliği Konseyi (KİK)'nin üyesi olmasına rağmen kurulan koalisyona ve Yemen'deki hava operasyonlarına katılmamasının üç temel sebebi vardır. Bunlardan ilki Umman'ın İran ile Hürmüz Boğazı'nı paylaşmasıdır. İkincisi, İran'ın Umman'da yaklaşık %3-4'lük Şii nüfusunun Maskat¹¹ yönetimine karşı herhangi bir faaliyetinin bulunmamasıdır. Diğer ise, Umman'ın diğer Körfez ülkeleri gibi İran'ı tehdit olarak görmemesidir.

4. Pakistan'ın katılmasının koalisyona farklı bir boyut kazandırdığı söylenebilir. Suudi Arabistan ile Pakistan arasında stratejik ortaklık anlaşması dışında İran'a karşı nükleer silaha sahip tek Müslüman ülke özelliği de dikkat çekmektedir. Bu açıdan Pakistan'ın koalisyonun içinde yer alması İran'ın muhtemel bir misilleme girişimini önleyici rol oynamaktadır. Çünkü İran doğusunda Pakistan ve batısında da Körfez bölgesiyle iki cepheli güç mücadelesine girmesini zorlaştırmaktadır.¹²

Yemen'de Husilere karşı yürütülen operasyonda Ortadoğu ülkeleri iki gruba ayrılmışlardır. Türkiye ve Mısır gibi iki bölgesel aktörün yanı sıra Körfez ülkelerinin tamamı ve Ürdün, Suudi Arabistan'ın liderlik ettiği gruba dâhil olurken; Irak, Suriye ve Lübnan'daki Hizbullah gibi ülke ve örgütler ise İran'ın başını çektiği gruba dahil olmuşlardır. Kararlılık Fırtınası Operasyonu'nun bölgede yükselen İran tehdidinin dengelenmesi anlamına geldiğini söylemek yanlış bir tespit olmayacaktır. İran'ın, Irak, Suriye, Lübnan ve son olarak Yemen'de nüfuzunu kurarak yayılmayı sürdürmesi, bu durumdan tedirgin olan bölge devletlerini ittifaka zorlamış görünmektedir. Öyle ki, 2013 Mısır darbesinden bu yana ilişkileri bozuk olan üç bölgesel güç olan Türkiye, Suudi Arabistan ve Mısır'ı ortak tehdit karşısında benzer tepkiler vermeye itmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İran'a yapacağı gezinin öncesinde, Türkiye olarak Yemen'deki operasyonu desteklediklerini ve açık bir şekilde "İran'ın bölgeyi domine etmesinin" Türkiye ve Körfez ülkelerini rahatsız ettiği yönündeki açıklamasını bu çerçevede

9 <http://www.aktifhaber.com/iranin-yayilnaci-politikasi-yemeni-yakti-yemende-neler-oluyor-1144787h.htm>

10 <http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-51-20150403331201.pdf>

11 Umman'ın başkenti

12 <http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-51-20150403331201.pdf>

okumak gerekiyor.¹³

Mısır'ın Şarm El-Seyh kentinde 28-29 Mart 2015'de yapılan Arap Birliği zirvesinin Sonuç bildirgesinde, Kararlılık Fırtınası operasyonunun, Husilerin ülkedeki meşruiyeti kabul edinceye kadar devam edeceği kararlaştırılmıştır. Genel Sekreter Nebil Arabi de "Yemen'deki operasyon Husi darbesi sona erene kadar devam edecektir" şeklinde açıklamada bulunmuştur. Kararlılık Fırtınası operasyonu ve koalisyon güçlerinin temel amaçlarının meşru hükümetin yönetimi

Yemen genelinde tekrar ele alması, Yemen'i ve Yemen halkını Hutsi milislerin saldırılarından korumak ve Yemen halkının normal hayatlarına dönebilmelerini sağlamak olduğu görülmektedir.

KARARLILIK FIRTINASI OPERASYONUNUN SONA ERMESİ

Koalisyon ülkeleri, Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur el-Hadi'nin talebine icabetle ve Şii Husi milisleri ile Ali Abdullah Salih yandaşlarının Yemen halkına yönelik yaptıkları saldırılara ve bölgede oluşturdukları tehditlere karşı kararlılık fırtınası operasyonunu başlattıklarını 26 Mart 2015 tarihinde yayınladıkları bir bildiriyle duyurmuşlardır. Abdurabbu Mansur el-Hadi'nin talebi üzerine Suud öncülüğünde 10 ülkeden oluşan koalisyon güçleri tarafından gerçekleştirilen operasyona yine Abdurabbu Mansur el-Hadi'nin talebi üzerine 20 Nisan 2015 tarihinde son verilmiştir. Koalisyon, 20 Yemen Cumhurbaşkanı Abd Rabu Mansur Hadi'den Yemen halkı adına Suudi Arabistan Krallığı ve meşru hükümeti destekleyen koalisyon ülkelerine hitaben, Yemen halkını Husi milisleri ile iç ve dış yandaşlarına karşı korumak üzere askeri müdahale çağrısına

Yemen'de Husilere karşı yürütülen operasyonda Ortadoğu ülkeleri iki gruba ayrılmışlardır. Türkiye ve Mısır gibi iki bölgesel aktörün yanı sıra Körfez ülkelerinin tamamı ve Ürdün, Suudi Arabistan'ın liderlik ettiği gruba dâhil olurken; Irak, Suriye ve Lübnan'daki Hizbullah gibi ülke ve örgütler ise İran'ın başını çektiği gruba dahil olmuşlardır.

anında cevap verdikleri için bir mektup almıştır. Mektupta, Yemen ve Arap tarihinin, koalisyon ülkelerinin bu kararlı duruşunu altın harflerle yazacağı ve Yemen halkının yeniden geleceği ile ilgili olan umudunun yeşerdiği vurgulanmış ve kararlılık fırtınası operasyonunun aşağıda sunulan hedeflerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

1. Birleşmiş Milletler Anlaşmasının 51. maddesinde yer alan nefsi müdafaa ilkesinin yanı sıra, Arap Birliği Anlaşması ile Ortak Arap Savunma anlaşmasında belirtilen hususlara istinaden Yemen ve halkının, Husi milisler ve bölgeyi etkisi altına alarak bir üs haline getirmeyi amaçlayan ve tüm bölge ile uluslararası güvenliği ve barışı tehdit eden dış güçler tarafından desteklenen Ali Abdullah Salih'e ait güçlerin saldırılarına karşı korunması amacıyla Yemen Cumhurbaşkanı'nın 24 Mart 2015 tarihli talebine icabet edilmiştir.
2. Yemen'in meşruluğunu korumak ve diğer Yemen bölgelerine yapılan saldırıları püskürtmek.
3. Suudi Arabistan Krallığı ile komşu ülkelere yönelik tehdidin ortadan kaldırılması, Özellikle Husi milisleri ve Ali Abdullah Salih yandaşlarının, ordunun askeri üslerinden Yemen halkına karşı kullanmakla tehdit ettiği ve ele geçirdiği ağır silah ve balistik füzelerin yok edilmesi.
4. Terör örgütlerinin oluşturduğu tehdit ile mücadele.
5. Körfez ülkelerinin girişimi ve uygulama mekanizması ile kapsamlı kongresinin sonuçlarına göre siyasi operasyon başlatılması konusunda hazırlığın yapılması.¹⁴

13 <http://www.orsam.org.tr/files/OA/68/2ismailakdogan.pdf>

14 <http://www.impr.org.tr/wp-content/uploads/2015/04/Yemende-Neler-Oluyor.pdf>

Abdurabbu Mansur el-Hadi bahsi geçen mektupta; bu zaferle Yemen'e karşı komplo kuranların ve fitne çıkarmak isteyenlerin yolunun kesildiğini de belirtmiş ve bunun da Yemen'e yeni bir gelecek için köklü bir çalışmanın esas dayanak noktasını oluşturacağını ifade etmiştir. Abdurabbu Mansur el-Hadi ayrıca mektubunda, Yemen halkının güvenliği için "Ümidi Tekrar Kazanmak" operasyonunun başlatılmasını beklemekte olduğunu da ifade etmiştir. Bu operasyon sayesinde istenilen sonuçlara ulaşılabileceğini düşünen Abdurabbu Mansur el-Hadi mektubunu "Allah'ın izniyle Koalisyon ülkeleri ve uluslararası toplumla olan ortak çalışmalarımız sayesinde Yemen yeni bir sürece girecek ve Yemen halkı yaşadığı elim olayları geride bırakarak, Husi milisleri ve yandaşlarının silah zoruyla uyguladıkları dayatma, zorlama ve boyun eğdirmelerinden uzak olarak Yemen halkının kendi geleceğini belirleyeceği hür iradesi kazanacaktır" ifadeleriyle sonlandırmıştır. Abdurabbu Mansur el-Hadi'den gelen bu mektupla birlikte Yemen'de yeni bir sürece girildiği iddia edilmiştir. Ancak böyle olmadığı geriye dönüp bakıldığı zaman rahatlıkla görülebilecektir.

Koalisyon ülkeleri, Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur el-Hadi'nin mektubunda dile getirdiği talebine dayanarak 20 Nisan itibariyle kararlılık fırtınası operasyonunu bitirdiğini ve "Ümidi Tekrar Kazanmak" operasyonunu başlattığını ilan etmişlerdir. "Ümidi Tekrar Kazanmak" operasyonun hedefleri ise şu şekilde belirlenmiştir;

1. Birleşmiş Milletlerin 2216 sayılı kararı, Körfez Ülkeleri girişimi ve kapsamlı ulusal diyalog kongresi kararlarına uygun olarak siyasi operasyonun uygulanmasına ivedilikle yeniden başlanması.
2. Sivilleri korumaya devam etmek.
3. Terörle mücadeleye devam etmek.
4. Yabancıların ülkeden tahliye işlemlerini kolaylaştırmak, zarar gören bölgelerde Yemen halkına yönelik tıbbi yardımların artırılması ve insani yardımların ulaştırılabilmesi için uluslararası kuruluşlara imkân tanımak.
5. Husi milisler ve yandaşlarının düzenlediği askeri operasyonları püskürtmek ve askeri üslerden ya da yurt dışından kaçak olarak gönderilen silahları kullanmalarına engel olmak.

6. Koalisyon ülkelerinin sürekli çalışmalarıyla Husi milislere ve yandaşları Ali Abdullah Salih'e silahların hava veya deniz aracılığıyla ulaşmasını engellemek ve bunun için titiz teftiş ve gözetleme yapılmasını temin etmek ve uluslararası alanda ortak iş birliği çalışmaları yapmak.¹⁵

Kararlılık Fırtınası Operasyonu sona erdirildikten sonra Koalisyon sözcüsü Ahmed Asiri üç durumda Yemen'e yeniden askeri müdahalede bulunabileceklerini söylemiş ve bu üç durumu şöyle özetlemiştir:

"Husilerin Yemen'de yeniden harekete geçmesi ve Yemen halkı için yeniden tehdit oluşturmaları veya istikrara zarar vermeleri halinde Koalisyon harekete geçecek. Ayrıca Husilerin komşu ülkeler için tehdit oluşturması da yeniden bir askeri operasyonun başlaması için geçerli neden sayılacaktır."¹⁶

KARARLILIK FIRTINASI OPERASYONU BAŞARILI OLDU MU?

Koalisyon ülkeleri tarafından 26 Mart 2015'de Husilere yönelik başlayan operasyon 20 Nisan 2015'de Yemen yönetiminin isteği üzerine sona erdirilmiştir. Bu süreç içerisinde Koalisyon sözcüsü Tuğgeneral Ahmed Asiri'nin açıklamasına göre 2 bin 415 hava saldırısı gerçekleştirilmiştir. Suud yönetimine göre Kararlılık Fırtınası Operasyonu başarılı olmuştur. Çünkü Husilerin ilerleyişi durdurulmuş, Yemen'in %75'inden fazlası kontrol altına alınmıştır. Bu operasyonun kazanımları, bu süreçte yaşananlar ve Yemen'de meydana gelen kayıplar ise şu şekilde belirtilmiştir:

1. Yemen hükümeti "Koalisyon güçlerinin desteklediği ordu ve hükümet yanlısı Halk Direniş Güçlerinin (HDG), Aden'i Husilerden kurtarmıştır." Ayrıca Aden'in ardından güneydeki Lahic, Dali, Ebyen ve Şebve vilayetleri de Husilerden geri alınmıştır.

2. Kararlılık Fırtınası'nın elde ettiği ikinci

15 <http://www.trthaber.com/haber/dunya/hava-operasyonu-askeri-hedeflere-ulasti-180314.html>; <http://www.turkiyehabermerkezi.com/dunya/yemen039de-039kararlilik-firtinasi039-operasyonu-sona-erdi-haberi-32381>; <http://www.impr.org.tr/wp-content/uploads/2015/04/Yemende-Neler-Oluyor.pdf>

16 <http://www.aljazeera.com.tr/haber/yemene-operasyon-sona-erdi>

büyük kazanım Halid Bahhah liderliğindeki hükümetin 6 aydır Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da sürdürdüğü resmi faaliyetlerini, yerinde yürütmek amacıyla Aden'e dönmesi olmuştur. Bahhah'ın 16 Eylül'de Aden'e dönmelerini, "anayasal meşruyetin darbeyi başarısızlığa uğratması ve faaliyetlerini yeniden ülke içinden yürütmeye başlaması" şeklinde yorumlanmıştır.

3. Cumhurbaşkanı el-Hadi de Aden'e dönmüş ve Hükümete ve silahlı direniş güçlerine başkanlık etmeye başlamıştır.

4. Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyonun desteklediği Hadi'ye bağlı güçler, Yemen'in doğusundaki Ma'rib ile petrol yataklarını Husilerden geri almıştır.

5. Babu'l Mendeb tamamen el-Hadi yönetiminin kontrolüne geçmiştir.

Husilerin kontrolündeki yerler ise; batıdaki Hudeyde kentini ve limanını, kuzeybatıdaki Hacce kentini ona bağlı Meydi Limanı ve Suudi Arabistan sınırındaki ilçeleri, Husilerin doğuş yeri olan ve militanlarına kaynaklık eden Sada ile Amran kentlerini tamamen kontrol altında tutuyor. Ayrıca başkente ek olarak orta kesimlerdeki Zamar ve İbb kentleri ile kuzeyde bulunan El-Cevf, Reyne ve Mahvit kentlerini de kontrolleri altında bulundurmaktadırlar.¹⁷

Suud Kralı Selman bin Abdulaziz el-Suud, "Suudi Arabistan ve diğer bölge ülkelerine her türlü saldırı tehdidi yok edildi. Koalisyondaki kardeşlerimizin desteğiyle Suudi Kraliyet ile komşuların güvenliği için tehditlerin yok edilmesinde başarı elde edildi. Koalisyon ülkelerinin Yemen halkına güvenlik ve istikrarı geri getirme çabası, fitne ve düşmanlık getiren dış müdahalelerden koruma ve normal hayata dönme fırsatını sağlama isteği bunu doğrulamaktadır" demiştir.

Gerçekten böyle midir? 26 Mart 2015'de başlayıp 20 Nisan 2015'de sona eren bu operasyon Yemen halkına barış ve istikrar getirmiş midir? Husiler, silahlarını teslim ederek mevcut Yemen Hükümetini/yönetiminin

17 <http://aa.com.tr/tr/dunya/firtinanin-200-gununde-yemen/438195?amp=1>; <http://www.trthaber.com/haber/dunya/kararlilik-firtinasi-yemende-basariya-ulasti-mi-208666.html>

meşruyetini kabul etmişler midir? Çünkü Kararlılık Fırtınası Operasyonunu asıl hedefi, Husilerin silah bırakması, başkentten çekilmeleri ve el-Hadi yönetimini meşru olarak kabul etmeleri idi. Oysa 20 Nisan 2015 tarihinin üzerinden şu kadar zaman geçmesine rağmen Yemen'de iç savaş hala bütün vahşiliğiyle devam etmekte, ülkenin stratejik önemi haiz kentleri, başkent Sanaa ve Sa'da olmak üzere Husilerin elinde ve kontrolünde bulunmaktadır. Operasyonun bitirilmesi ne el-Hadi yönetiminin ne de öncülüğünü Suud'un yaptığı koalisyon ülkelerinin iradesiyle gerçekleşmiştir. Çünkü Suud kralı, Suud'un en donanımlı birimi olarak bilinen Ulusal Muhafızlar Birimi'ne ait kara güçlerine kara savaşına başlanması emrini verdikten 3-4 saat sonra operasyonun bittiği açıklaması yapılmış ve bunu Kral da kabul etmiştir. Kralın da kabul etmek zorunda kaldığı operasyonun bitirilme talimatı/emri acaba kimden gelmiştir? Çünkü kralın kara savaşı talimatını verdiği gün, el-Hadi ve yönetiminin böyle bir karar alması mümkün değildir. Öyle görülüyor ki, operasyonun başlama talimatını veren, bitiş talimatını da vermiştir. Bu talimatı da veren ABD'dir. Çünkü ABD için önemli olan Babu'l-Mendeb boğazı ile Aden'in Husilerin, dolayısıyla İran'ın kontrolüne geçmesini engellemektir. Bu durum sağlandıktan sonra diğer bölgelerde Yemen'liler birbirlerini öldürmüşler, aç kalmışlar bu, ABD'nin umurunda olmadığı gibi iç kargaşalığın devam etmesi ise arzu ve isteğidir.

YEMEN'DE AÇLIK VE TERÖR

Yemen, bir zamanlar bölgenin en mutlu, en müreffeh ülkesi idi. Üstelik yukarıda da belirttiğimiz gibi stratejik olarak da çok önemli bir konumda bulunmaktadır. Bu, hem bölgesel bazı ülkelerin hem de küresel işgalci güçlerin iştahını kabartmakta idi. Bu nedenle de Yemen'de, on yıllardan beri işbirlikçi yönetimler nedeniyle iç savaş hali yaşanmaktadır. Daha önce Kuzey ve Güney Yemen olarak iki devletçik halinde varlıklarını devam ettiren çatışmalar ve iç kargaşalıklar eksik olmuyordu. Şimdilerde ise emperyal ve Siyonist güçlerin menfaatleri çerçevesinde Suudi Arabistan ve İran çekişmesi nedeniyle bir iç savaş yaşanmaktadır. İran, Irak, Suriye ve Lübnan'da

kendi lehine oluşturduğu mezhepçi (Şii) hegemonik yapıyı Yemen'de de oluşturmaya çalışmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için de Zeydiyye'nin ancak %5'lik kısmını teşkil eden Şii Ensarullah örgütünü oluşturmuştur. Şii Ensarullah örgütünün başarılı olması halinde İran, böylece stratejik açıdan çok önemli iki boğazı; İran Körfezi'nden Hind Okyanusu'na açılan Hürmüz Boğazı ile Kızıldeniz'den Hind Okyanusu'na açılan Bab'ül Mendeb Boğazını kontrolüne geçirmiş olacak ve ayrıca Suudi rejimi ile birlikte Arap Yarımadası'nı da güneyden kuşatmış olacaktı. Bab'ül-Mendeb Boğazı'nın İran'ın kontrolüne geçmesi halinde ise ABD ve İngiltere donanmaları Ümit Burnu'nun dolaşmak zorunda kalacak ve fazladan 7520 kilometre yol kat edeceklerdi. Böylece, dünya askeri güç hâkimiyetinin yegâne vasıtası olan Amerikan ve İngiliz donanmalarının hareket alanları daralmış olacaktı. Bu durumdan özellikle de ABD uçak gemilerinin intikal ve bölgede kalış zamanları olumsuz yönde etkilenecekti.¹⁸ Bu ise ABD'nin de İngiltere'nin işine asla gelmeyecekti. Çünkü dünya ticareti açısından bu iki boğaz da hayati önemi haizdir. Bu nedenle de ABD ve İngiltere desteğiyle Suud öncülüğünde oluşturulan koalisyon, Husilerin hedeflerine operasyon düzenlemiştir.

Bu saldırının başladığı 26 Mart 2015'den bu yana Yemen'de tam anlamıyla bir insanlık dramı yaşanmaktadır. O günden beri Yemen'de kentler, köyler, hatta hastaneler ve mülteci kampları bile bombalanıyor, yakılıp yıkılıyor. Kadın, çocuk, yaşlı, genç demeden binlerce insanın bedeni paramparça edilmiş ve edilmeye de devam etmektedir. Bu iç savaş nedeniyle Yemen'de nüfusun üçte ikisi yani 19 milyona yakın insan yardıma muhtaç ve 7 milyondan fazlası ise açlıkla pençeleşmektedir. Yerleşim yerlerinin bombalanması ve harap edilmesi nedeniyle temiz suya, besine ulaşamayan, tedavi imkânı bulamayan çoğunluğu çocuk olmak üzere binlerce insan hayatını kaybetmiş durumda. Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi, Yemen'de yaşanan iç savaş yüzünden halkın yüzde 51'inin temel gıda maddelerine ulaşımının olmadığını duyurmuştur. Temel gıda

¹⁸ http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/17483/yemen_yeni_bir_afganistan_olabilir_mi

maddelerine ulaşımında yaşanan sıkıntı yüzünden, ülkede insanlar dağlarda yetişen bitkileri kaynatarak yemek mecburiyetinde kalmaktadır. Türkiye Kızılay Başkanı Kerem Kınık, Yemen'de yaşanan krizle ilgili sosyal medya üzerinden yaptığı açıklamada, ülkede 3,2 milyon kişinin silahlı çatışma nedeniyle yurtlarını terk ettiğini ve çok kötü şartlarda hayatta kalmaya çalıştığını belirtmiştir. Kınık, Twitter hesabında da, ülkede her 10 dakikada 5 yaş altı bir çocuğun açlık ve ona bağlı hastalıklar nedeniyle hayatını kaybettiğini açıklamıştır.¹⁹

Birleşmiş Milletler (BM)

Genel Sekreteri Antonio Guterres, İsviçre'deki BM Cenevre Ofisi'nde düzenlenen "Yemen'deki İnsani Krize İlişkin Üst Düzeyli Taahhüt Konferansı"nın açılışında yaptığı konuşmada, "Yemen'de ortalama her 10 dakikada 5 yaş altı bir çocuk hayatını kaybetmektedir. Ve bu, bugünkü konferans boyunca Yemen'de 50 çocuğun öleceği anlamına geliyor. Önlem alınsaydı bu ölümler olmayacaktı. Hayatta kalan çocuklar ise büyümelerinin engellenmesi ve kötü sağlık şartlarından dolayı hayatları boyunca etkilenmiş olacaklar. Tüm bir neslin sakatlanmasına ve aç kalmasına tanık oluyoruz. Hayat kurtarmak için şimdi harekete geçmeliyiz" demiştir.

Sonuç olarak Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur el-Hadi de, Suud Kralı Selman bin Abdülaziz es-Suud de kararlılık Fırtınası Operasyonunun zaferle neticlendiğini, Yemen halkına huzur ve güven geldiğini, Husi tehlikesinin sona erdiğini açıklamışlardır. Bu söylenenlerin sadece bir temenniden ibaret olduğunu, Husi terörünün hala devam ettiğini, iç

Adı geçen bu ülkelerde Doğulu ve Batılı emperyal işgalci katliam gerçekleştirirken, Yemen'de ise birileri Şiilik, diğeri de Sünnilik adına katliam gerçekleştirmektedir. Üstelik her ikisi de bu tavırları ile emperyal işgalci katillerin bölgede yerleşmelerine ve bölgeyi yeniden dizayn etmelerine yardım etmiş olmaktadır. Böylece İslam coğrafyası, yerli işbirlikçilerin de yardımlarıyla emperyal ve Siyonist güçler tarafından kirletilmekte ve zenginlikleri talan edilerek yağmalanmaktadır.

savaş nedeniyle 10 milyona yakın insanın açlıkla karşı karşıya kaldığını, Yemenli Cemile anne 7 yaşındaki kızıyla ilgili olarak: "Çok hastaydı. Açlık onu bitirdi. Hastaneye götürdük ama bir işe yaramadı. Tüm paramızı onun sağlığına kavuşması için harcadık. Koyunlarımızı sattık. Ama çok geçti. Kurtaramadık" demesi de ne operasyonun ne de Husi terörünün bittiğini göstermektedir.

İşin üzücü tarafı bir İslam beldesi daha emperyal ve Siyonist güçlerin de desteğiyle harabeye dönüştürülmüş ve binlerce çocuk, kadın ve yaşlı sivil insan katledilmiştir. Üzülerek belirtelim ki, Afganistan,

Çeçenistan, Irak, Suriye, Libya ve diğer İslam beldeleri kervanına Yemen de katılmıştır. Adı geçen bu ülkelerde Doğulu ve Batılı emperyal işgalci katliam gerçekleştirirken, Yemen'de ise birileri Şiilik, diğeri de Sünnilik adına katliam gerçekleştirmektedir. Üstelik her ikisi de bu tavırları ile emperyal işgalci katillerin bölgede yerleşmelerine ve bölgeyi yeniden dizayn etmelerine yardım etmiş olmaktadır. Böylece İslam coğrafyası, yerli işbirlikçilerin de yardımlarıyla emperyal ve Siyonist güçler tarafından kirletilmekte ve zenginlikleri talan edilerek yağmalanmaktadır.

Yemen'in nüfusunun 2/3'ü açlıkta ve yoksullukta ölümlerle burun buruna iken, Müslüman'ım diyen bizler kim bilir kaç defa 'komşusu açken tok yatan bizden değildir'; 'Mü'minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar' hadisini ve benzerlerini okuyoruz. Ya da 'Ancak mü'minler kardeşler' ayetini dillerimizden düşürmüyoruz. Allah bizleri affetsin!

19 <http://www.aksam.com.tr/guncel/yemende-insani-kriz-savas-kuraklik-yoksulluk/haber-598233>

Mekrûh Vakti Olmayan İbâdet: Zikir (IV)

Muhammed İMAMOĞLU

Yazı dizimizin ilk üç bölümünde Zikir kavramının sözlük ve istilâh anlamları üzerinde durmuş, Kur'an-ı Kerim'deki ve hadis-i şeriflerde kullarımlarını özetleyerek nakletmiştik. Ayrıca zikir kavramı ile bağlantılı bazı kavramları incelemiştik. Bir de bunun yanı sıra Zikir kavramının kapsamı ve çeşitleri üzerinde durmuşuk.

İlk üç bölümde verdiğimiz mâlumatlarda tâbiri câizse Selefisiyle- Sûfisiyle

Müslümanların her kesimi hemfikirler. Burası sevindirici bir durum. Ancak yüce Rabbimiz tarafından çokça yapılması emredilen Zikir ibâdetinin nasıl yapılacağı (Gizli mi - açık mı; toplu mu - tek başına mı yapılmalı?) yüzyıllar boyunca tartışılmakta ve tekfirleşmeye kadar giden münâkaşalar yapılmakta.

Yazı dizimizin bu bölümünde, yüzyıllar boyunca tartışılan ve tekfirleşmeye kadar giden tartışmaların yaşandığı 'Zikrin yapılış şekilleri' konusunu işleyemeye gayret edeceğiz. Tevfik Allah'tandır.

D) ZİKRİN YAPILIŞ ŞEKİLLERİ:

Peki, bir anlamda imanın ortaya konulması ve Allah'a itaatin ifadesi olan bu zikir ibâdeti nasıl yerine getirilecek? Zikrin özel bir şekli var mıdır? "Gizli mi - açık mı; toplu mu - tek başına mı yapılmalı?" tartışmalarında kim 'en güzel örnek' alınmalı?

Allah'ı hatırlatan her amel, her söz, her tefekkür, her ibâdet gayreti, her çaba ve yürüyüş, her zihnî veya kalbî faaliyet 'zikir'dir. Zikir ibâdetinin ne kadar önemli olduğu Kur'an âyetlerinden ve hadislerden anlaşılmaktadır. Daha önceki bölümlerde bu konudaki âyet ve hadisleri zikretmiştik. Rabbimiz, vurgulu cümlelerle kullarının kendisini zikretmelerini -hem de çokça- emretmekte.

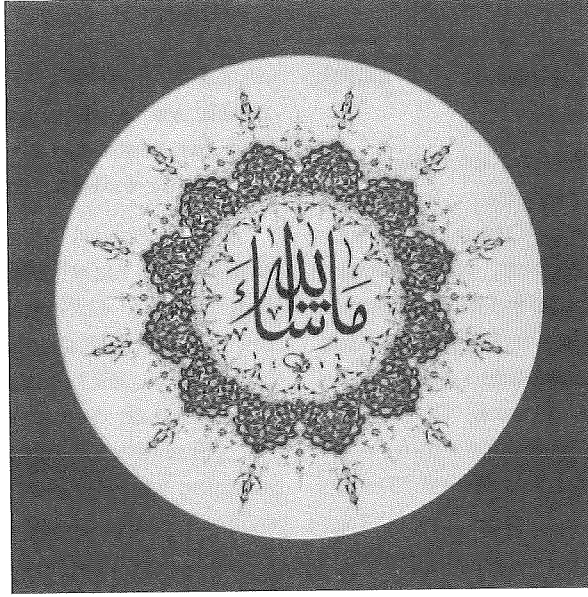
Peki, bir anlamda imanın ortaya konulması ve Allah'a

itaatin ifadesi olan bu zikir ibâdeti nasıl yerine getirilecek? Zikrin özel bir şekli var mıdır? "Gizli mi - açık mı; toplu mu - tek başına mı yapılmalı?" tartışmalarında kim 'en güzel örnek' alınmalı suâlleri gündeme gelmektedir.

Önce bir 'Tasavvuf Terimleri Sözlüğü'nden tasavvufçuların zikir denince ne anladığını ve tarikatların zikri icrâ şekillerini nakledelim ve ardından bu konudaki kanaatlerimizi serdedelim:

"Tasavvufa göre zikir, 'Allah' kelimesini veya 'Lâ ilâhe illallâh' cümlesini söylemek ve tekrarlamak demektir. İlkine 'lafza-i celâl', ikincisine

'kelime-i tevhid zikri' veya 'tevhid zikri' denir. Tarikat ehlinin belli kelime ve ibâreleri belli zamanlarda, belli sayıda, belli bir edeb dâhilinde her gün düzenli olarak söylemeleri; 'vird' ve 'hizib' olarak da adlandırılır. Tarikat ehlinin ve sûfî cemaatlerinin bir yerde toplanıp şeyh veya halîfesinin gözetiminde 'Allah, Allah'; 'hû, hû'; 'hay, hay' gibi belli ibâreleri

belli bir hareket düzeni içinde söylemeleri. Bu çeşit toplu zikirlerle; tarikat âyini, semâ, hadra ve deverân gibi isimler verilir. Söylenen sözleri ve hareketlerin ritmik (âhenkli) olması icap eder. Bu tür zikirlerde bazen ney, kudüm ve def gibi enstrümanlar da kullanılır; Mevlevîlikte, Halvetîlikte olduğu gibi. Bu tür zikirler ekseriya tekkelerde icrâ edilir. Zikirde zikreden, zikredilenden başka her şeyden geçer, zâkir zikirde mezkûrdan başkasını hatırlamaz, kendisini kaybeder, yaptığı zikrin bile farkında olmaz. Bu yüzden zikir, kendinden geçip (gaybet, vecd) ve Hakk'ı buluş (vuslat, vücûd) halidir.

Zikir iki türlüdür:

1- Zikr-i cehrî, zikr-i aleniye: Yüksek sesle veya çevrede bulunanların işitebilecekleri bir şekilde sesli olarak yapılan zikir. Sesli zikri esas alan tarikatlara cehrî tarikat denir.

2- Zikr-i hafî: Zikreden, sadece kendisinin işitebileceği bir şekilde alçak sesle yaptığı zikir. Sessiz zikri esas alan tarikatlara hafî tarikat denir. Melâmet ehli ve Nakşibendîler hafî zikri; Rifâîler, Kadirîler cehrî zikri tercih etmişlerdir.

Kâiden zikir: Tarikat ehlinin bir halka oluşturup oturarak ritmik hareketlerle yaptıkları zikir. Kâimen zikir: Tarikat ehlinin bir halka oluşturup ritmik hareketlerle ayakta yaptıkları zikir. Bu zikir döne döne yapıldığı için devr ve deverân adını da alır. Zikr-i erre, zikr-i mişârî:

Yesevîlikte hançereden testere sesi gibi bir ses çıkarılarak yapılan zikir."¹

Görüldüğü gibi "şeyh gözetiminde 'hû, hû'; 'hay, hay' demeler, halka oluşturup ritmik hareketler, döne döne devranlar hatta testere gibi sesler çıkarmalar.." Bunlar ne derece doğru? Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in ve Selef-i Sâlihîn'in bu konularda tavrı nedir?

Hemen bu hususlardaki örneğimiz kim olmalı suâlinin Kur'an-ı kerimdeki cevâbını zikredelim: "Andolsun, sizin için, Allah'ı ve âhîret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Rasûlünde güzel bir örnek vardır." (Ahzâb, 21); "De ki: 'Eğer siz, Allah'ı seviyorsanız bana uyun, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin. Allah bağışlayandır, esirgeyendir. De ki: 'Allah'a ve Rasûlüne itaat edin.' Eğer yüz çevirirlerse, şüphesiz Allah, kâfirleri sevmez." (Âl-i İmrân, 31-32)

Demek ki âlemlerin rabbi Allah Teâlâ'yı zikretmek ibâdetinin, Allah'ın rızası ve muradı üzere olması için, bize Allah tarafından vazifeli kılınıp gönderilen, bize Allah'ın âyetlerini okuyan, bizi arındıran, bize Kitab ve hikmeti öğretene ve bilmediklerimizi bildiren en son Rasûl, en son Nebî Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e tabi olmamız gerekir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, mü'minlere örnek kılınmış ve O'na itaat farz edilmiştir.

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in ümmeti olan İslâm Milleti'nin her mü'min ferdi, iman ve ibâdetin bütün ilkelerini, Allah'ın kendisine bildirmesiyle Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den almıştır. Namazı, zekâtı, orucu, hacı, güzel ahlâkı, insanlar arası ilişki-

1 Süleyman Uludağ, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, 588-589, Kabcacı Yayınları, İstanbul, 2002

lerinin nasıl olacağını, dolayısıyla Allah'ın nasıl zikredileceğini de Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, ümmetine öğretmiş ve fiilî olarak göstermiştir.

İnsanlar içerisinde Allah'ı en güzel ve mükemmel zikreden elbette Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'di. O'nun bütün sözleri birer zikirdi. O'nun emirleri ve yasakları, Allah'ın adlarından ve sıfatlarından bahsetmesi, Allah'ın hükümlerinden ve fiillerinden söz etmesi, O'nun vaad ve vaidinden (müjde ve korkutmalarından) haber vermesi, O'na hamdetmesi, O'nu tesbih etmesi, O'ndan duâ ile bir şey istemesi, hep Allah'a rağbet etmesi, O'ndan korkup çekinmesi, O'na tevekkül etmesi, hep O'nun zikirlerindendi. Peygamberimizin susması bile kalbinin bir zikridir. Allah'ın Rasûlü her durumda ve her an Rabbini zikrederdi.²

Hiz. Âişe'den naklen: " **Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem (zamanının) her ânında Allah'ı zikrederdi**"³ Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, Rabbini zikretmek, O'na hamdetmek ve etrafındakilere O'ndan bahsetmek için, en ufak bir işi, bir değişikliğini fırsat biliyordu. Elbisesini giyerken, bineğe binerken, bir yokuş inişinde veya tırmanışında, yolda bir değişiklik olunca, enteresan bir durum karşısında, yatağa yatarken, uykudan kalkarken, tuvalete veya banyoya girerken ve çıkarken, evden dışarıya adım atarken... her durum karşısında zikir O'nun dilinde, gönlünde ve zihninde idi. Bütün bu durumlarda hamdettiğini, tesbih ve tekbir ile Allah'ın ismini andığını hadis kitapları zikreder. Nimet görür, Allah'a şükreder, yemeğe başlarken besmele ile zikreder, yemek esnasında Allah'ın nimetlerini tefekkür eder ve insanlara Allah'ı hatırlatır, bunu tavsiye eder, sonunda mutlaka hamd-ü senâda bulunur, şükrederdi. Allah'la kopuk bir sâniyesi olmayıp, her çeşit dünyevî zorluk ve kolaylık karşısında O'na yöneliyor, duâ ediyor, sabrediyor, şükreliyor; Allah'la bağıni tazeliyor, zikrin tüm çeşit ve kapsamıyla zikreliyordu.

2 İbn Kayyim el-Cevziyye, Zâ'du'l-Mead, c.2, s.375, İklim Yayınları, İstanbul, 2008.

3 Müslim, Hayz, 117

Yüce Allah kendisini anmanın nasıl olması gerektiğini, Rasûlünün şahsında bize şu şekilde öğretmektedir: "**Rabbini içinden, yalvararak ve ondan korkarak yüksek olmayan bir sesle sabah ve akşam zikret/ an). Gâfillerden olma.**" (A'raf, 205).

İmam Buhârî "Tekbirde sesin yükseltilmesinde kerih olanı" bâbında sahabe-i kiram'dan Ebu Musa el-Eş'ârî'den şu rivâyeti nakletmiştir: "Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Bir vadiden inerken tekbir getiriyor, çıkarken de tehlîl ediyorduk. Sesimizi biraz yükselttik. Bunun üzerine buyurdu ki; "Ey insanlar, kendinize acıyın. Zira siz ne sağır birisine, ne de burada olmayan birisine sesleniyorsunuz. Şüphesiz O, sizinle birlikte, çok iyi işitir, çok yakındır. O'nun ismi mübârek, şâni da yücedir"⁴

Bu hadisin şerhinde Kastallânî der ki: "Taberî dedi ki; 'Zikir ve duâda sesi yükseltmenin mekruhluğunu sahabe ve tabiinden selevin çoğu söylemişlerdir.' Bu hadis de, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in zikirde sesin yükseltilmesini çirkin gördüğünü gösteriyor."⁵

Buna karşın yüksek sesle zikrin doğru olduğunu savunanlar, Abdullah İbn Abbas⁶'ın şu sözü-

4 Buhari, Cihâd ve Siyer,131, Megâzî, 3; Müslim, Zikir, 44

5 Kastallânî, İrşâdus Sârî, c.5, s.135

6 Rasûlullah'ın amcası Hz. Abbas'ın oğlu, tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivayet edenler arasında yer alan sahâbî. İbn Abbas diye de meşhur olan Abdullah, hicretten üç yıl kadar önce, Müslümanlar Kureys'in ablukası altındayken Mekke'de doğdu. Doğduğu zaman babası tarafından Rasûlullah'a götürüldü ve duâsına mazhar oldu. Rasûlullah'ın fiil ve hareketlerini öğrenmek arzusuyla onun yanında kalmaya çalışır, Rasûlullah'ın zevcelerinden Meymüne teyzesi olduğu için bazı geceler Rasûlullah'ın evinde konuk edilirdi. Rasûlullah'a karşı olan sevgisi, bağlılığı ve samimi hizmetleri sebebiyle onun takdirini kazanmış ve "Alahım, ona Kitabı öğret ve dinde mütehasıs kıl!" tarzındaki duâsına nâil olmuştur. İbn Abbas, Rasûlullah'ın vefâtında on üç yaşında bir gençti. Çok hadis rivayet eden sahâbîlerden (müksirûn) biri olarak naklettiği 1660 hadisin bir kısmını bizzat Rasûlullah'dan duymuş, çoğunu ise Hz. Ömer, Ali, Muâz, babası Abbas, Abdurrahman b. Avf, Ebû Sufyân, Ebû Zer, Übey b. Kâ'b, Zeyd b. Sâbit ve diğer sahâbîlerden öğrenmiştir. Müteber hadis âlimleri onun rivayet ettiği hadislere önem vermişlerdir. Halife Osman devrinden itibaren çeşitli vesilelerle Arap Yarımadası'nın dışına çıktı; Kuzey Afrika'ya, Cürçân'a, Taberistan'a ve İstanbul'a gitti. 656 yılında Hz. Osman tarafından hac emîri tayin edildi. Daha sonra Hz. Ali'nin maiyetinde Cemal ve Sıffin savaşlarına katıldı. Hayatı boyunca Müslümanların birlik ve beraberliğini savunan, bunun gerçekleşmesi için zaman zaman yetkilileri uyararak, gerektiğinde eleştiren ve kendisine yapılan halifelik tekliflerine iltifat etmeyen Abdullah b. Abbas, yetmiş yaşla-

nü delil getirmişlerdir: **"Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem döneminde insanlar farz namazların ardından yüksek sesle Allah'ı zikrederlerdi. Ben, ashab-ı kiramin namazı bitirdiklerini bu şekilde seslerini yükseltmelerinden anlardım."**⁷

Bu hadisle alakalı Buhârî'nin şerhi olan Fethu'l-Bârî'de Hafız İbn Hacer el-Askalânî şöyle diyor: "Abdullah İbn Abbas'tan nakledilen rivayette geçen Rasûlullah döneminde ifadesi namaz sonlarında Cenâb-ı Hakk'ı cehrî (yüksek sesle) olarak zikretmenin câiz olduğunu göstermektedir. İmam Nevevî şöyle demiştir: 'İmam Şafî' bu hadisi ashâb-ı kiramin çok kısa bir süre sesli olarak zikrettikleri şeklinde yorumlamıştır. Maksatları ise zikrin nasıl yapılacağını göstermek ve bunu cemaate öğretmektir. Yoksa her zaman zikre bu şekilde sesli olarak devam ettiklerini söyleyemeyiz. Dolayısıyla tercih edilen görüş imamın ve cemaatin zikri gizli olarak yapmalarıdır. Fakat zikri insanlara öğretmek maksadı taşınıyorsa sesli zikir yapılabilir.'

Abdullah İbn Abbas'ın sözü, zikir sesini duyunca ashabın namazı bitirdiğini anladığını göstermektedir. Kâdî İyâz şöyle demiştir: 'Bu ifadenin zâhir anlamına baktığımızda İbn Abbas'ın cemaate katılmadığı sonucu çıkar. Çünkü İbn Abbas'ın yaşı o zamanlar küçüktür ve cemaate devam etmek şeklinde bir görevi sorumluluğu yoktur. İşte bu yüzden namazın bittiğini okunan zikirlerden anlamıştır.'

rında iken Tâif'te vefat etmiş, cenaze namazını Hz. Ali'nin oğlu Muhammed b. Hanefiyye kıldırılmıştır. Hayatı hakkında geniş bilgi için bakınız: Türkiye Diyânet İslâm Ansiklopedisi, c.1, s.76-77, İstanbul, 1988.

7 Buhârî, Ezan, bab 155, Hadis no: 841

Günümüzde namazdan sonra yapılan tesbihâtın sesli ve topluca yapılmasından hareketle yüksek sesle ve topluca zikretmenin doğru olduğunu savunanların olduğu âşikâr.

Hâlbuki durum onların savundukları gibi değildir. Bilakis bu uygulamanın bid'at olduğunu âlimlerimiz ifâde etmektedir. Bu konuda Ebubekir Sifil şöyle der: "Namazın ardından topluca tesbih çekmek, topluca duâ etmek, imamın 'salâten tuncînâ' okuması, cemaatin de "amin" demesi bid'attir.

Bir başka âlim de konu hakkında şu değerlendirmede bulunmuştur: "Abdullah İbn Abbas'ın namazı son cemaat mahallinde en arkadaki saflarda kılmış olması da ihtimal dâhilindedir. Bu yüzden selâm verilerek namazdan çıkıldığını fark edememiştir ve namazın bittiğini getirilen tekbirlerle anlamaktadır."⁸

Bu hadis toplu (sesli) zikrin Allah Rasûlünün yaptığı gibi bazı hallerde yapılabileceğine delil olabilir. Ama bu işi sürekli, sohbetlerden önce yapmak veya oturup toplu olarak yapmak bid'attir. Çünkü daha sonraları yapıldığına

dair bir delil yoktur.

Günümüzde namazdan sonra yapılan tesbihâtın sesli ve topluca yapılmasından hareketle yüksek sesle ve topluca zikretmenin doğru olduğunu savunanların olduğu âşikâr. Hâlbuki durum onların savundukları gibi değildir. Bilakis bu uygulamanın bid'at olduğunu âlimlerimiz ifâde etmektedir. Bu konuda Ebubekir Sifil şöyle der: "Namazın ardından topluca tesbih çekmek, topluca duâ etmek, imamın 'salâten tuncînâ' okuması, cemaatin de "amin" demesi bid'attir."⁹ Bunun sesli

8 İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî, c.2, s. 514-515, Polen Yayınları, İstanbul, 2006.

9 Saîd Nursî tarafından "Âlemce meşhur ve gayet mücerreb (faydası çokça tecrübe edilmiş) ve umum aktabların mergubu (kutup makamındaki büyük evliyalara rağbet görmüş) bir salavat-ı şerifedir." şeklinde taltif edilen ve Faslı Davut Efendinin yazdığı "Delailü'l-Hayrat"ta yer alan bir duâ/salavât. 'Salâten tuncînâ' diye bilinen duâ/salavât'ın anlamı: "Allah'ım! Efendimiz Muhammed'e ve onun Ehl-i beytine salât eyle. Bu salâvat o derece değerli olsun ki: Onun hürmetine bizi bütün korku ve belalardan kurtarısın. Bizim ihtiyaçlarımızı o salâvat hürmetine yerine getirirsin, bizi bütün günahlardan bu salâvat hürmetine temizlersin, o salâvat hürmetine bizi derecelerin en üstüne yüceltirsin, o salâvat hürmetine hayatta ve öldükten sonra düşünölebilecek bütün hayırlar konusunda gayelerin en sonuna kadar ulaştırırsın. Ey merhametlilerin merhametlisi, bize bunları merhametinin nasip eyle. Allah Teâlâ bize kafidir ve ne iyi bir dost, ne iyi bir vekildir. Ey Rabbimiz, senin mağfiretini dileriz, dönüş yalnız

veya sessiz söylenmesi arasında bir fark yoktur. Aslolan şudur: Farz namaz kılınıp bittikten sonra isteyen camide kalır; namaz kılar, Kur'an okur, tesbihat yapar veya dua eder; isteyen gıkar. Selef, farz namazların önünden ve arkasından kılınan râtibe(sünnet)leri evinde kıları. Ancak günümüz şartlarında – özellikle de büyük şehirlerde– râtibeleri evde kılma imkânı bulunmadığı için, hiç kılmamaktansa camide kılmak elbette daha uygundur. Namaz sonrası tesbihat ve duâyı da herkes kendi başına yapmalıdır.¹⁰

Bu konuda Hanefî mezhebinin Hadis delillerinin zikredildiği en hacimli kitap olan "İ'lâu's-sanadır."

İbni Fakihani'nin "Fecri Münir" isimli kitabında özetle şu uyduruk olay nakledilir: Maneviyat büyüklerinden Ebu Musa, fırtınalı bir havada gemide imiş. Müthiş bir fırtına gemiyi batırmaya ramak kaldığı sırada Peygamber Efendimize iltica etmiş: Ya Rasûlallah, gemimiz batacak, içindeki bunca masumlar suya gark olup ölecekler. Lütfen bize bir kurtuluş çaresi göster!..O sırada kulağına şöyle bir hitap vaki olmuş: Ey Ebu Musa! Tüncina duasını okuyun! Yani, kurtaran duayı okuyun, kurtaran duayı... Demiş ki: Ya Rasûlallah, bu Tüncina duası hangisidir, biz bilmiyoruz? Efendimiz (sav) bugün namazlardan sonra okumakta olduğumuz (Salaten Tüncina)'yı okuması, bunu okuyun, diye tenbih buyurmuş. Gemideki yolcular hep birlikte bunu Ebu Musa'dan öğrenip okumuşlar, fırtına dinmiş, sağ salım karaya ayak basmışlar." (<https://sorularlailslamiyet.com/salaten-tuncina-duasi-meali-ve-faziletinedir-bu-dua-okunurken-bazi-kimseler-neden-ellerini-ters>) 'Salâten tuncinâ' hakkındaki bu izahattan sonra kanaatimizi ifade edelim: Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e nasıl, yani hangi cümlelerle salâtü selam okumamız gerektiği konusunda belirleyici bir emir yoktur. Herhangi bir salât ve selam kipini kullanabiliriz. Ama Allah Rasûlü Efendimiz, nasıl salât okuyalım sorusuna, bizim namazlarda okuduğumuz "Allâhumme Salli ve Allâhumme Bârik..." duâlarını öğreterek, «böyle söyleyin» diye cevap vermiştir. Yani bu duâlar salâtü selamın en güzelidirler diyebiliriz. Ama Efendimizin bunları öğretmiş olması, başka cümlelerle salât okunamaz anlamına gelmediği için, herkes çok farklı cümlelerle salâtü selamlar okumuştur ve bunların okunamayacağını da kimse söylememiştir. Çünkü önemli olan, ona salâtü selam okumaktır, bunun hangi cümlelerle olması gerektiği ikincil bir meseledir. Ama elbette aşırılık içeren ifadelerle salâtü selam okunmaz. Bir de sahih hadis kitaplarında o kadar salavât/duâ varken ısrarla üstadları okudu diye muayyen bir duâ/salavât'ı okumak taassupkârâne bir davranıştır.

Sünen»de Zafer Ahmed Et-Tehânevî¹¹ şöyle der: "Hint diyarının bazı bölgelerinde bulunan bid'atçilerden bir gruba Allah merhamet eylesin ki (...) devamlı surette imam (...) sesli bir şekilde ikinci kere duâ ediyor, cemaat de "âmin" diyor. Bunu, hiç bırakmamacasına devamlı bir şekilde yapıyorlar. Öyle ki avamdan bazı kimseler, sünnet ve nafil namazlardan sonra imam ve cemaatin topluca duâ etmesinin zaruri ve vacip olduğuna inanıyor. (...) Hatta mescit mütevellileri, görevli imamı, sünnet ve nafilelerden sonra yapılan bu duâyı terville ve devamlı surette yapmaya zorluyor! (...) Allah'a yemin ederim ki bu, Din'de sonradan ihdas edilmiş bir uygulamadır. Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in, (sünnet ve nafileleri evde kıldıktan sonra), arkasından duâ etmek için mescide döndüğü, herhangi bir hadiste sabit olmuş değildir. Ne bu rivâyetlerde, ne de başkalarında

11 Zafer Ahmed Et-Tehânevî 5 Ekim 1892'de Diyûbend'de (Deoband) doğdu. İlk öğrenimini buradaki Dârü'lülm Medresesi'nde tamamladıktan sonra ilmi ve tasavvufi kişiliğini şekillendirecek olan dayısı, şeyhi ve hocası Hakîmü'l-ümme Eşref Ali Tehânevî'nin yanına Tehânehîbün'a gitti. Burada dayısının kurduğu İmdâdü'l-ülüm Medresesi'nde Arapça okudu ve temel eğitimini aldı. Sonra Sehârenpûr'daki Mezâhirü'l-ülüm Medresesi'ne geçti. Burada Ebû Dâvûd'un es-Sünen'ine Bezü'l-mechûd adıyla şerh yazan Halîl Ahmed Sehârenpûr'nin hadis derslerine devam etti ve kendisinden icâzet aldı. Ardından bir zamanlar talebelik ettiği İmdâdü'l-ülüm Medresesi'ne bu defa hoca olarak geçti. Bu medresede uzun yıllar hadis, tefsir ve fıkıh okutup fetva verdi, talebe yetiştirdi. Burada iken dayısının yönlendirmesi ve gözetimi altında İ'lâu's-sünen adlı kitabın telifine başladı ve yirmi yıl boyunca bu eserin telifiyle meşgul oldu. Batı Pakistan'a geçti ve Haydarâbâd'a bağlı Eşrefâbâd'daki Dârü'l-ülümü'l-İslâmiyye'de başmüdürrislik yaptı, daha çok hadis öğretimiyle meşgul oldu. İlerlemiş yaşına ve geçirdiği hastalıklara rağmen Aralık 1974'teki vefatına kadar hadis okuttu. Zafer Ahmed Et-Tehânevî en meşhur eseri olan İ'lâu's-sünen'de Hanefîlerin görüşlerinin delili olan sahih hadis ve eserler ile sahabe kavilleri kaynakları ile birlikte zikretmiş, rivayetlerin sened ve metinleri hakkında muhaddislerin değerlendirmelerine kısaca temas etmiş, sahih rivayetlerin ardından bunları desteklemek amacıyla varsa zayıf rivayetlere de yer vermiştir. Fıkıh bablarına göre düzenlenen eser "Kitâbü't-Tahâre" ile başlayıp "Kitâbü'l-Edeb ve't-tasavvuf" ile sona ermektedir. Eser Türkçeye de 'Hadislerle Hanefî Fikhi' adıyla çevrilmiştir. (Mısvak Yayıncılık, İstanbul) Geniş bilgi için bakınız: Diyânet İslâm Ansiklopedisi, c.44, s.67-68, İstanbul,

10 <https://eubekirsifil.com/okuyucu-sorulari/muhtelif-meseleler-4/>

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in, mes-citte nafilâ namaz kıldıktan sonra cemaatle birlikte duâ ettiği nakledilmiştir. Şu halde onun (eş-Şürûbülâfî'nin) sözünün anlamı şudur: Müslümanlar'ın, farz namazlardan sonra okunması me'sûr olan evrâdî, her biri kendi başına olmak üzere okuması ve her birinin, kendisi ve Müslümanlar için duâ etmesi gerekir..."¹²

İmam Şâtîbî'nin şu değerlendirmesini de nakledelim: "Ortaya çıkmış bir başka görüş var: Bu görüşün taraftarları, günümüzde çoğunluğun yaptığı namazın arkasından toplu olarak dua etmeyi bir görev imiş gibi sürdürmesi ve müezzinlerin ezandan sonra ayrıca bir uyarıda bulunmayı bir görev gibi sürdürmesi mutlak olarak sahihtir demektedirler. Bu görüşü ileri sürerken dine uygun veya aykırı olduğunu dikkate almıyorlar. Bu hususta kendilerine muhalefet edenlerin muhalefeti içtihadı veya taklide dayalı dini bir delildir ve Müslümanların tuttuğu yolun dışına çıkmaktır. Bunlar bunu söylerken, müteber bir delile dayanarak değil, gelişigüzel, rastgele söylemişlerdir. Bunlardan kimisi bu uygulamanın halk içerisinde sahih ve faziletli âlimlerde var olduğu eğilimindedirler. Eğer hata olsaydı, onlar bunu yapmazdı, demektedirler.

Günümüzde içinde bulunduğumuz durum da budur. Geçmişteki âlimlerin sözleri ve delilleri itham edilmekte, son dönemdekilerin sözleri iyi karşılanmaktadır. Belki daha öncekilerin sözleri tartışılıp onlarda zan ve hata bulunduğu ileri sürülüyor. Aynı şey, son dönemdekiler için söz konusu edilmiyor. Oysa onlar Müslümanların icmâ'î/görüş birliği ile buna daha çok layıktırlar. Son dönemde bu davranışı yapana: 'Bu yaptığının dinden bir delil var mıdır?' diye sorulduğu zaman hiçbir şey söylemeyecektir. Veya detayını bilmediği kalıplaşmış bir şey söyleyecektir. Meselâ 'bu hayırlıdır, iyidir' diyecektir. Ama Allah'ın **'Sözü dinleyip de sözün en güzeline uyan kullarımı müjdele.'**(Zümer, 18) âyetinden haberi yoktur. Yahut bu kişi

12 İ'lâu's-Sünen, el-İnhirâf Ba'de's-Selâm ve Keyfiyyetuhü ve Sünniyetu'd-Du'â ve'z-Zikr Ba'de's-Salât" babından naklen Ebubekir Sifil, Sana Dinden Sorular, s.428, Rihle Kitap, İstanbul, 2012

'Bu iyidir' diyor, ama Allah'ın **'...İyilik ve (Allah'ın yasaklarından) sakınma üzerinde yardımlaşın.'**(Mâide, 2) âyetinden haberi yoktur. Söylediği şeyin aslının hayır veya iyilik olup olmadığına durur, bir şey söyleyemez. Onun eğilimi o şeyin akıl yönünden hayırlı veya iyi olduğunun ortaya çıkması ve akıl yönünden güzel sayılmasıdır. Bu, sapıklık ehlinin mezhebidir ve Ehl-i Sünnet katında sabittir ki bu davranış sonradan ortaya çıkmış bid'atlardandır."¹³

Biz konumuza devam edelim. Ebû Hureyre radiyallâhu anh şöyle demiştir: "Ashab-ı kiramın fakirleri Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e gelerek: 'Ey Allah'ın Rasûlü, çok mala sahip olan zengin kardeşlerimiz yüksek dereceleri ve ebedi nimet yurdunu kazandılar gitti! Onlar bizim kıldığımız gibi namaz kılıyor, bizim gibi oruç tutuyorlar. Fakat malları çok olduğu için bizim yapamayacağımız amelleri de işliyorlar. Hacca gidiyorlar, umre yapıyorlar, cihada rahatlıkla katılıyorlar ve üstelik sadaka da veriyorlar. Biz ise bunları hiçbirini yapamıyoruz' dediler. Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu: "Ben size öyle bir şey söyleyeceğim ki, bunları sağlam bir şekilde yaptığınız takdirde sizi geçen bu kişilerin derecesine ve sevabına yetişirsiniz. Hatta sizden başka hiç kimse daha sonra size yetişemez ve içinde bulunduğunuz cemaatin en hayırlıları olursunuz. Fakat bunun aynısını yaparlarsa onlar da size yetişip sizin gibi hayırlı insanlar zümresine dâhil olurlar. Bu görev şudur: Her (farz) namazın ardından otuz üçer defa Allah'ı tesbih edersiniz, O'na hamd edersiniz ve tekbir getirirsiniz."¹⁴

13 İmam Şâtîbî, El- İ'tisâm (Bid'atler Karşısında Kitap ve Sünnete Bağlılıkta Yöntem), c.2, s.355-357, Kitap Dünyası Yayınları, Konya, 2011

14 Buhârî, Ezân 155, Daavât 18; Muslim, Mesâcid, 142; Ebû Dâvûd, Vitr 24.

Tesbihâtı yaparken parmaklarla zikir yapmanın sünnet olduğunu ifade eden hadisler mevcuttur. Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem kadınlara şöyle demiştir: "Tesbih'i (Subhânallâh sözünü), tehîlî (lâ ilâhe illallâh sözünü) ve takdîsi (Subhâne'l-Melikî'l-Kuddûs veya Subbûhun Kuddûsun Rabbu'l-Melâiketi ve'r-Rûh sözünü) bırakmayın. (Bunları parmaklarla sayın (ta ki parmaklardan çıkan günahlar ondan dökülsün.) Zira parmaklar (diğer azalar gibi yaptığı hayır ve şer işlerden) sorulacak, konuşturulacaklardır (ya sahiplerinin lehine ya da aleyhine şahitlikte bulunacaklardır)..." (Ebu Dâvud, Vitr, 24); Abdullah b. Amr (radiyallahu anhumâ) şöyle demiştir: "Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'i tesbihî (Subhânallah sözünü) sağ eliyle sayarken gördüm." (Tirmizî,

Muslim'in bir rivâyetinde şu ilâve vardır: "Birkaç gün sonra fakir muhâcirler Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e tekrar gelerek: - Zengin kardeşlerimiz bizim yaptığımız zikirleri duymuşlar. Aynını onlar da yapıyorlar, dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:- "Ne yapalım! Artık bu Allah'ın bir lütfudur, Allah lütfunu dileğine verir." ¹⁵

Yine Ebû Hureyre radiyallâhu anh'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Her namazdan sonra kim otuz üç defa subhânallah, otuz üç defa elhamdulillâh, otuz üç defa Allâhu ekber der, yüze tamamlamak için de 'lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehu'l mulku ve lehu'l hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr: Allah'tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na mahsustur. O'nun gücü her şeye yeter' derse, günahları deniz köpüğü kadar çok olsa bile affedilir."** ¹⁶

Hadislerden anlaşılacağı üzere Allah Rasûl sallallâhu aleyhi ve sellem tarafından yapılan/tavsiye edilen - gerek namazdan sonraki zikirler olsun gerekse de gün içerisinde yapılan zikirleri-, sahabe döneminde kimisi bilmekte, kimisi de bilmemektedir. Allah Rasûlünün yanına üç, beş sahabe gelmiş soruyorlar, Rasûlullah da onlara cevap veriyor. Allah Rasûlünün bu

söylediğini daha o an şu üç, beş sahabeden başka bilen yok. Yani Allah Rasûlü arkadaşlarını toplayıp: "Haydi arkadaşlar gelin toplu halde zikir yapalım, Rabbimizi analım. Ben size şu kadar şundan, şu kadar bundan diyeceğiz, diyeceğim sizde söyleyeceksiniz" dediğine dâir sahih bir haber yoktur. Yalnızca bazı kaynaklarda geçen şöyle bir zayıf rivâyet mevcut:

Ashabtan Şeddâd b. Evs der ki: "Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyorduk. Rasûlullah: 'İçinizde garîb (Ehl-i Kitab) var mı' diye sordu. 'Hayır, yâ Rasûlallah' dedik. Bunun üzerine kapıların kapatılmasını emretti. 'Ellerinizi kaldırınız ve Lâ ilâhe illallah deyiniz.' buyurdu. Ellerimizi kaldırdık ve bir saat boyunca birlikte 'Lâ ilâhe illallah' dedik. Rasûlullah, elini indirdi. Sonra da: 'Allah'a hamdolsun. Allah'ım! Sen, beni bu kelime ile gönderdin ve beni bununla memur kıldın. Cenneti de, bana bu söz üzerine vaat ettin. Şüpheli ki sen, asla vaadinden dönmezsin' diyerek duâ etti. Sonra da: 'Sevininiz! Hiç şüphesiz Aziz ve Celil olan Allah, sizi bağışladı.' buyurdu."¹⁷

Her şeyden önce, bu rivâyet bütün hadis kitapları arasından sadece İbn Hanbel'in Müsned'inde yer almakta, diğer sahih hadis kitaplarında bulunmamaktadır. Aynı şekilde rivâyete göre bu zikre katılanlar bir topluluk olmasına rağmen sadece bir kişiden rivâyet edilmektedir. Bu kişi de güvenilirliği şüpheli olan bir râvidir. Mesela el-Heysemi, rivâyet eden Raşid İbn Davud'un zayıf bir kişi olduğunu söylemektedir. Ayrıca bu türden sadece bu olay rivâyet edilmektedir. Biraz da "piyango" havası taşımaktadır. Bütün bunlar söz konusu rivâyetin sağlam bir rivâyet olmadığını göstermektedir. Hatta tasavvufteki şekliyle zikri anlattığı için, sıhhati hayli kuşkuludur.¹⁸ (En doğrusunu Allah bilir)

Hz. Peygamberin dâvetinin herkese açık ve genel olması açısından da bu rivâyetin doğru olması mümkün görünmemektedir. Çünkü Rasûlullah dini insanlara açıkça tebliğ etmiş

Daavât: 25). Buna karşın Cennetle müjdelenen on sahabeden birisi olan Sa'd bin Ebî Vakkas, Rasûlullah ile beraber bir kadının yanına gittiklerini, kadının önünde hurma çekirdekleri veya çakıl taşları bulunduğunu ve kadının tesbihi onlarla saydığını bildirdikten sonra, Rasûl-i Ekrem'in bu kadının hareketine müdahale etmediğini söylemektedir. (Ebû Dâvud, Vitir; 24) Rasûlullah'ın bu hareketi sünnetin bir başka nev'i olan "takrirî sünnet"e girmektedir. O hareketi hoş karşıladığını göstermektedir. Bu sebeple, İbn Teymiyye, Şevkânî, San'ânî gibi kimi ulemaya göre tesbih kullanmakta bir beis yoktur. Mâlum olduğu üzere günümüzde tesbih kullanmak Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in her zaman uyguladığı parmaklarla sayma sünnetini neredeyse tamamen yok etmiştir. Hatta birçok kimse bizâtihi tesbihte özel bir fazilet olduğunu, zikrin karışmasından emin olursa dahi tesbih kullanmanın daha faziletli olduğunu zannetmektedirler. Bundan daha da kötüsü parmaklarla zikir çekmeyi kerih görmektedirler. İşte bu bid'at zihniyeti kırabilmek için bu insanların önünde tesbihle zikir yapmamalı, güzel ve yumuşak bir üslupla onları uyarmalıdır.

15 Muslim, Mesâcid, 142

16 Muslim, Mesâcid, 146; Nesâî, Sehv, 36

17 Ahmed b.Hanbel, Müsned, c.4, s.124; Taberânî, el-Mu'cemu'l Kebîr, c.7,s.289-290

18 Ahmed Yıldırım, Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları, s.341, TDV Yayınları, Ankara, 2000

ve ibâdetlerini kimseden gizlememiştir. Hatta dâvetinin insanlara ulaşması için kendisi gayr-i müslimlere Kur'an okumuş ve yeri geldiğinde herkesin görebileceği açık yerlerde namaz kılmıştır. Nitekim Necran'dan gelen Hristiyanlara okunan Kur'an'ı dinlemeleri, İslam'ın öğretilerini duymaları ve uygulamalarına tanık olmaları için Mescid-i Nebevi'nin yanında onlara çadır kurdurarak ağırılanmalarını emretmiş ve mescidin içinde kendilerine ikram edilmiştir. Onların da okunan Kur'an'ı dinledikleri, kılınan namazları izledikleri ve Rasûlullah'ın tebligatına şahit oldukları bilinen bir olaydır. Durum böyle iken, Rasûlullah'ın yahudi ve hristiyanları mescidin dışına çıkararak uzaklaştırması ve bir ibâdete tanık olmalarını engellemesi mâkul değildir.

Ebû Hureyre ile Ebû Saîd el-Hudrî'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Bir topluluk Allah'ı zikretmek üzere Allah'ın evlerinden bir evde bir araya gelirse melekler onların etrafını sarar; Allah'ın rahmeti onları kaplar; üzerlerine sükûnet iner ve Allah Teâlâ onları yanında bulunanlara över."**¹⁹

Enes bin Mâlik'den Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennet bahçelerine uğradığınız zaman ondan yiyiniz (otlayınız). Biri, 'Cennet bahçeleri nedir' deyince, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem, **'Zikir meclisleri'** diye cevap verdi. Başka bir rivâyette **'Zikir halkaları'** şeklindedir.²⁰

Peki, bu hadislerde geçen zikir meclisleri (veya halkaları) derken ne kastedilmiştir denirse deriz ki: Kur'anın öğrenilmesi ve öğretilmesi, Kur'anın izahını yapan hadislerin öğrenilmesi ve öğretilmesi, Allah'ın isim ve sıfatlarının öğrenilmesi ve öğretilmesi, Allah'ın tesbih edilmesi, noksanlıklardan tenzih edilmesi, O'na hamd edilmesi, O'nun yüceltilmesi, Allah'ın isim ve sıfatları ile O'na dua edilmesi, O'ndan istekte bulunulması, O'ndan cennetinin istenilmesi, Cehenneminden uzak tutması için O'na yalvarılması, kendilerine bahşedilen hidâyetten do-

layı O'na bol bol hamdedilmesi, verdiği nimetlerden dolayı O'na şükredilmesi, işlenen hata ve günahlardan dolayı O'ndan bağışlanılma dilenilmesi gibi meselelerdi. İşte onların zikir meclislerinin keyfiyeti böyle idi. Bu ve emsali delillerden anlaşıldığı gibi, asr-ı saadetteki oluşturulan zikir meclisleri, her şeyden önce sadece ve sadece Allah rızası için oluşturulan meclislerdi.

İmam Kurtubî der ki: "Zikir meclisi, içinde Allah'ın Kelâmı, Peygamberin Sünneti okunup anlatılan, sâlihlerin hayatından örnekler verilen, din âlimlerinin tefsir ve yorumlarından bahsedilen meclislerdir."²¹

Nihâyeten İmam Şâtîbî'nin değerlendirmeleriyle bu bölümü sonlandıralım: "Selefi sâlihîn kendi aralarında Kur'an okuyup ilim müzakeresi yaparlardı. İşte bu, zikir meclislerinden bir meclistir. Zikir maksadıyla toplanmak da böyledir.. Fakat onlar koro halinde zikir yapmak için toplanmamışlarsa böyledir. Bir topluluk Allah'ın nimetlerini anmak veya ilim sahibi kişilerle aralarında ilim müzakere etmek veya içlerinde bir âlim varsa onun etrafında ilim öğrenmek için oturdukları veya birbirleriyle Allah'a nasıl itaat edileceği, isyandan nasıl sakınılacağını müzâkere etmek üzere toplandıkları zaman, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in ashâbi arasında yaptığı, sahabe ve tâbiinin de aynısını uyguladığı meclisler gibi olacağından bu meclislerin hepsi zikir meclisi olacaktır.. İşte gerçek manada zikir meclisleri bunlardır. Kendilerinin tasavvuf yolunu izlediğini iddia eden o fakirlerden en bidat ehli olanları, Allah Teâlâ böyle meclislerden mahrum bırakmıştır. Bu tür sûfiler sapıtmışlar ve kendileri gibi câhillerin peşinden gitmişlerdir. Kur'an âyetlerini ve Hadisleri okumaya başlamışlar, fakat onları da ilim sahiplerinin söylediklerine göre değil, kendi kafalarına göre yorumlamışlardır. Sırât-ı müstakimin dışına çıkmışlardır."²²

(Devam Edecek)

19 Müslim, Zikir, 25

20 Tirmizî, Deavât, 82; Müsned, c.3, s150. Tirmizî, rivâyet hakkında Hasen- Garib demiştir.

21 Tezkiretü'l-Kurtubî'den nakleden Celal Yıldırım, Kaynaklarıyla İslam Fıkhı, c.2, s.256-257, Uysal Kitabevi, Konya

22 İmam Şâtîbî, El-İ'tisâm, c.2, 269-271

Ramazan Ayında Çocuk Olmak

İdris KERİMOĞLU

Ramazan ayı rahmet ve bereket ikliminin Müslüman hanelerde en güzel şekilde hissedildiği kutlu bir aydır.

Ramazan ayı ümmet olarak içinde yaşadığımız tüm olumsuz şartlara rağmen büyük bir coşku ve heyecan ile karşılamamız gereken fırsatlar ayıdır.

Bir diriliş ve arınma ayı Ramazan, yetişkinler için olduğu kadar çocuklarımız açısından da içinde bambaşka güzellikleri barındıran mübarek bir aydır.

"Ahh nerede o eski Ramazanlar" diye hayıflanmalara verilecek en güzel cevap Allah'ın bizlere lütfettiği "Şimdiki Ramazanları" en güzel şekilde ihya etmek olacaktır. İşte biz Müslümanlar bu ayı hakkıyla yaşamalıyız ki, çocuklarımıza her konuda olduğu gibi bu konuda

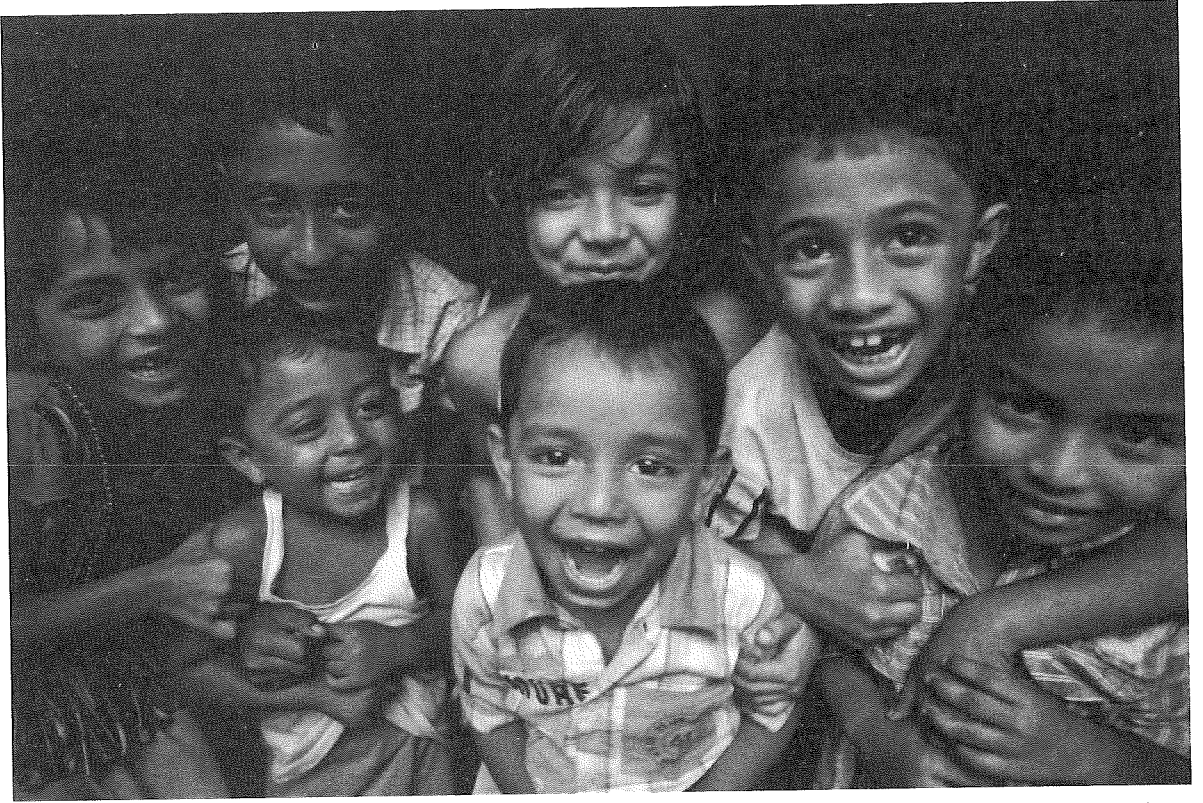
Çocuklarımız bizim oruç tuttuğumuzu, sahura kalkıp tatlı bir telaş ile sofrayı hazırladığımızı, gün boyu Allah'ın helal kıldığı yiyecek ve içeceklerden yine Allah için uzak kaldığımızı, iftar heyecanımızı ve teravihe gidişimizi gördükleri zaman Allah'ın izniyle bu güzellikleri geleceğe bir miras gibi taşıyabileceklerdir. Bu ayı onlara en iyi şekilde yaşatmanın sorumluluğunu hissetmeli, ruhi yükselişimize tanıklık etmelerine ortam hazırlamalıyız.

da rol model olabilelim.

Ramazan ayı çocuğun İslâmi kimlik aşısı yapılabilmesi için önemli bir fırsattır. Aynı zamanda pedagojik olarak bir eğitim ayıdır ramazan.

Eğer anne baba, çocuklarının Ramazan'ını dolu dolu geçirmek için gayret sarf etmek üzere bir Ramazan hazırlığına girerlerse, aslında farkında olmadan kendi Ramazan günlerini de dolu dolu geçireceklerdir. İşte biz buna "çocuktan terbiye olmak" diyoruz.

Çocuklarımız bizim oruç tuttuğumuzu, sahura kalkıp tatlı bir telaş ile sofrayı hazırladığımızı, gün boyu Allah'ın helal kıldığı yiyecek ve içeceklerden yine Allah için uzak kaldığımızı, iftar heyecanımızı ve teravihe gidişimizi gördükleri zaman Allah'ın izniyle bu güzellikleri geleceğe bir miras gibi taşıyabileceklerdir.

Bu ayı onlara en iyi şekilde yaşatmanın sorumluluğunu hissetmeli, ruhi yükselişimize tanıklık etmelerine ortam hazırlamalıyız.

Maddi ve manevi birçok faydası bulunan oruç ibadetine, çocukların, büyüklerini taklit etme isteğinin sonucu olarak, erken yaşlardan itibaren yöneldiği görülmektedir. Çocuğumuzun manevi eğitimi için son derece önemli olan bu yönelmenin iyi değerlendirilmesi gerekir. Çocuklarımıza orucun sadece bedeni değil, aynı zamanda ruhi bir arınma olduğunu ancak yaşayarak gösterebiliriz.

Ramazan ayının şahsi, ailevi ve toplumsal pek çok yönleri var. Bunların hepsi hadd-i zatında kıymetlidir ve yaşanıp yaşatılması gerekir. Ama çocuklara doyumsuz bir Ramazan yaşatmak, maneviyatı, akidesi ve ahlakıyla Müslüman bir ferdin ruh dünyasını işlemektir.

Çocuklarımızın duygu, düşünce ve heyecanlarını dikkate almalıyız. Ramazan ayının coşkusunu ve güzelliklerini bizle yaşamalarına

fırsat vermeliyiz. Çocuğumuz gün içinde sadece birkaç saat aç kalarak oruç tutabilir. "Böyle oruç olmaz" vb. cümleler ile çocuğumuzun özgüven ve heyecanını kırmamalı, oruç tutmaya çalıştığı o birkaç saatin bile çocuğun sabır ve şükür eğitiminde önemli olduğunu unutmamalıyız. Oruç tuttıkları günler çocuklarımızı övmeli ve o gururu bizle birlikte yaşamalarına imkân tanımalıyız.

Çocukların oruç ibadetine ısındırılmasında tedriciliğe dikkat etmek gerekir. Bu yüzden çocuklar başlangıçta tam gün oruç tutmaya zorlanmamalıdır. Dini tutum ve davranışının gelişimine paralel olarak ibadetin ciddi bir iş olduğu vurgulanmalı, çocukların tam gün oruç tutması da teşvik edilmelidir. Nitekim sahabe çocuklarını eğitirken bu tür hususlara özen göstermiştir.

"Tekne orucu"yla başlayan ve ömrün sonuna kadar giden oruç yükselişi, ramazan maneviyatı, çocuklar için çok önemli, büyükler

için özlenesi günlerdir.

Bu zevkten, bu mutluluktan çocukları mahrum etmeyiniz. Onların oruç isteklerine karşı çıkmayınız. Tutulan oruçlardan, kılınan namazlardan dolayı çocukları tebrik edelim, ödüllendirelim. Çünkü çocuk hafızası unutmaz. Cami, teravih, iftar, sahur...

Çocuğa sadece aç kalmak değil kötülüklerden de uzak durmak gerektiğini anlatmak önemlidir. Kötü sözlerden ve davranışlardan uzak

durmaya çalışmak, kırıcı konuşmamak, kalp kırmamak, kimseye zarar vermemek oruçlu insanın daha çok önem vermesi gereken özelliklerdir. Çocuğa başka insanların arkasından konuşmanın da oruçlu insana hiç yakışmayan bir davranış olduğunu anlatmak gerekir. Oruçluysen bu hususlara dikkat eden kişi başka zamanlarda da bunu yapma alışkanlığını kazanmaya başlamış olur. Çocuğun dinî arayışına en uygun cevap bu ayda verilir Namaz ve duanın kişinin dinî ve ahlaki gelişimindeki rolü ve önemini hepimiz biliriz.

Ramazan ayında tüm Müslümanların aynı anda iftar sofrasına oturduğunu gören çocuk, oruç ile Müslüman olmanın insan hayatına getirdiği farklılığın bilincine varır. Çocuklar için oruç tutma denemeleri de oldukça anlamlıdır. Çünkü yetişkin olma yolunda atılan en önemli adımlardan biri oruç tutmaktır.

Ramazan ayı ve oruç ibadeti çocuğumuzun

Çocuğa sadece aç kalmak değil kötülüklerden de uzak durmak gerektiğini anlatmak önemlidir.

Kötü sözlerden ve davranışlardan uzak durmaya çalışmak, kırıcı konuşmamak, kalp kırmamak, kimseye zarar vermemek oruçlu insanın daha çok önem vermesi gereken özelliklerdir.

Çocuğa başka insanların arkasından konuşmanın da oruçlu insana hiç yakışmayan bir davranış olduğunu anlatmak gerekir.

sosyalleşmesine, yardımseverlik duygularının gelişimine, başkalarının duygularını anlamalarına, ibadetlere alıştırılmasına, manevi anlamda gelişmelerine vesile olan bereket ve rahmet ayıdır.

Basit bir dille; Ramazan karakter eğitimi için en güzel fırsatlardandır. Bu fırsatı en güzel bir biçimde değerlendirmeniz görevimizdir.

Hülasa, Ramazanın gelişi evlerde sevinçle gündem yapılmalı. Bu ayın güzellikleri

anlatılmalı, çocuklar çok kıymetli bir misafir geliyormuş havasına girmeli. Sonrasında sahur, iftarlar, teravih namazları, Ramazana özel harçlıklar, yarım oruçlar, iftar davetleri, çocuk eliyle komşulara (hassaten fakir ailelere) götürülen bir tabak yemek, akşam sohbetleri ve eski Ramazan hatıraları ile dopdolu mübarek bir ay.

Ne mutlu çocuklarını Ramazan ayında hayırlı bir şekilde yetiştirenlere.

Kimdir Ramazan?

Fatih PALA
fatihpalafatih@gmail.com

Açlıktan kıvrandıran, susuzluktan yandıran, solukları hızlandıran; ama günün son ışıklarıyla gelen Muhammedî davete kadar mazeret kabul görmeyen.

Gözlerde fer, dizlerde derman, akıllarda ferman koymayan; lakin akşamın 'merhaba'sıyla müjde doğan yüreklere kan getiren, onları diri tutan.

Midecağızı aç ve susuz bıraktığı kadar, akli ve zihni daha bir bileyerek daima uyanıklaştıran, müreffeh kılan.

Acıkırken acıkışları, susamışken susamışları, takati kesildiğinde takatsizleri hep hatırlatan, hep akılda tutan ve hep duyarlı kılan.

İftarında hamd ve şükür ve dua meyveleri bitiren; sofradaki aşı uzanan el sayısının çokluğu oranınca sofraya ehlinin mutluluğunu kat be kat ziyadeleştiren, ihlâsını zenginleştiren.

Günü hakkınca omuzlayabilmek için gözleri sahurlara bin bir hevesle açtıran; her lokmayı bir saate müsavi sayan, bereketli duruşlarla

*Ramazan kimdir
dedim, bir cevap
bekledim yüreğimden,
Bakın ne sözler
dökülüverdi şu aciz
kalemimden...*

aşk kaynatan.

Sadece kendi için yaşamaktan vazgeçiren, başka canlılara doğru yelken açtıran; ümmetçe vahdet olmayı öğreten, bireyden topluma virajsız yol bulduran.

Paylaşmanın ve aklaşmanın destanını

keselerle açtıran; temizlenmeyi o keselerden olabildiğince vazgeçmekte bulduran, verdikçe erdiren, yığıldıkça yerdiren bir anlam harikası.

Bütün bir Müslüman coğrafyayı yürek sofrasına davet eden; onlarla yiyen, onlarla doyan, bir tek buyrukla tüm uyrukları dize getirmeyi öğütleyen.

Gündüzlere açılan gözlere, gecelerin kıymetini bildiren; karanlığın en koyu anını, aydınlığa gebe olduğuna müjdeci yapan, nurlanmış çehreleri seherlerde seferlere çıkaran.

Tekbirle başlayıp tevhidle taçlanan bir eşsiz daveti, günlere adres yapan; bir nida ile ezberi bozan ve bir diğeriyle de şükürü getiren esrarlı misafir.

Kötüyü, hatayı, yanlış ve günahı lügatından

sürgün eden; onları ikliminden fersah fersah uzaklara süren; uğradığı mekânlara iyiyi, güzeli, doğruyu ve sevabı nakış nakış, gün gün ve rahmet rahmet işleyen.

Şeytanlara ve şeytanlaşmalara karşı olan ezeli düşmanlığını sığacağı sığacağına sürdüren; elinde sağlamca zincirlerle onları tutsaklaştırma adına sokak başlarını, hane taşlarını tutan.

Gün, salına salına batı yuvasına doğru süzülürken, nimetleri bağışlayana eğilme vaktidir diyen; eğildikçe yükselmenin lezzetine sevk eden, dinlene dinlene tekrar tekrar mirac rüzgârları estiren.

Çehresine tebessümü ve sevgiyi giydiren; böylece çevresine emniyet ve huzur yayan in-

Şeytanlara ve şeytanlaşmalara karşı olan ezeli düşmanlığını sığacağı sığacağına sürdüren; elinde sağlamca zincirlerle onları tutsaklaştırma adına sokak başlarını, hane taşlarını tutan.

sanları, geniş havzasında, oruç desenli tahtlarında ağırlayan.

Ede Kur'an'ı, kalpte imanı hareketlendiren; ayet ayet, sure sure tüm müminler atlasını kuşatan, kavurucu sıcakların ortasına vahiyle serinlik taşıyan.

Ve nihayetinde kalpleri buluşturan, merhameti yoğuşturan, vuslat yanığı bedenleri ovuşturan, mütebessim sima-

ları arzın iki ucuna bir mahya gibi tutuşturan ve böylece melekleri kıskandıran...

Günlerin kemale erdiği noktada, yolculuğa hazırlanan, 'on bir kardeşine' dünyayı emanet bırakıp bir daha ki gelişine ümitler yayan; ışı ışıl parıldayan gözlerde nehirler akıtan bir sevda sancağıdır o.

Meyan

M. Cihat BATMAZ

Nuri ne kadar ayak diretse de amcası meyankökü şerbetini ona içirmeye kararlıydı. Nuri'nin onca zamandır İslahiye'de kalıp amcasının meşhur ev yapımı meyanını içmeden köye dönmesine amcası razı olamazdı, çünkü abisinin bunu cimriliğine yoracağından korkuyordu. Meyankökü şerbetinin metal bardak içinde köpüklü ve kristalize görünüşü ne kadar lezzetli görünse de, ağzına yaklaştırdığında keskin aroması Nuri'nin hassas genzinde tepkiye yol açıyordu. Ayrıca Nuri yolculuğa çıkmadan önce sevmediği bir şeyler yiyip içmemesi gerektiğinin acı tecrübeler sonucu farkındaydı. Amcası, bardağı yudumlayarak değil tek seferde içip bitirmesini, böylece kendisini rahatsız eden keskin kokuya maruz kalmayacağını sağlık veriyordu. Ayrıca meyanın tadının içerken değil, içtikten sonra hazmederken alınacağını ekliyordu. Tüm ısrarlara rağmen meyankökü şerbetini içmeyen Nuri ve amcası, köy minibüsünün Nuri'yi alacağı yol çatı diye isimlendirdikleri ana yol ve tali yolun kesiştiği yıkık dökük duraktaydılar. Nuri ortaokulu İslahiye'de okuyor, bu süre zarfında amcasının evinde ikamet ediyordu. Derslerinde başarılı olan, okulda ve dışarıdaki hayatında gayet makul bir çocuk olan Nuri'nin okumasında katkısı olduğu için amcası minibüsü gözleyen yeğenine uzun uzun gururla bakıyordu. Nuri gibi çocukların yediğini içtiğini seçmesi, midelerinin diğer çocuklara göre hassas olmasını gayet doğal ve olması gereken bir durum olarak değerlendiren amcası, "bu çocuklar ev kedisi gibi her önüne gelen çöpleri karıştırıp yemek aramazlar belli

başlı şeyleri yerler ve aksi durumda vücutları tepki verir" diye düşünüyordu. Sokak kedilerinin daha hırçın ve girişken ev kedilerini de daha naif ve içe kapanık ama daha zeki olmalarını,

Nuri ve diğer çocuklar arasındaki farklılıkları paralyze ediyordu. Köy minibüsü uzaktan görüldüğü, Nuri işte geliyor diye istemsiz ciyaklamalı bir sesle atıldığı, Nuri'nin bu sesini duyan amcası bir anlamda uyarılmışçasına irkilerek ceketinin cebinden bir şişe çıkardı. Yeğenine uzattığı meyankökü şerbetini içmesi için yalvaran bir sesle istekte bulundu. Evinde misafir olup da bu şerbeti içmeyeninin mevcut olmadığını, bunun adeta kendisi için gurur meselesi olduğunu söylüyordu. Nuri ise yaklaşmakta olan minibüse binmesinin dolayısıyla eve gidebilmesinin bu şarta bağlı olduğu hissine kapıldı. Sanki içinde yanan sıla özlemini dindirecekmiş gibi şişeyi alıp bir dikişte bitirdi. Amcası sevincini gizleme gereği duymamıştı, yeğenini anlından öptü ve minibüse binip koltuğuna oturmasına refakat etti. Daha sonra dışarı çıkıp şoförün yanına gitti ve açık penceresinden bir banknot uzattı, yeğeninin ineceği köyü söyleyip, para üstünü çocuğa vermesini babacan bir tavırla ekledi.

Ford marka beyaz minibüs fazla homurdanmadan, bitkisel yağ katkılı mazotun etkisiyle simsiyah egzoz dumanını boşaltarak yola koyuldu. Minibüsün vites topuzunda mavi taşlı bir tespih dolanıyordu. Şoför mahalli ve yolcu koltuklarını ayran kısmın üst panelinde bir baştan bir başa asılı dantelli, boncuklu süsleme asılmıştı. Ön camda "üzerime gelme ben zaten dolmuşum" yazıyordu. Kelime esprisini anlamayanlar düşünülerek "dolmuş" kelimesi tırnak içine alınmıştı. Minibüsün kendine has koku ve atmosferi, kulakları rahatsız eden karışık düğün kaseti müziği Nuri'de çelişik duygular uyandırdı. Çünkü tüm bunlar hem gurbeti anımsatıyor hem de sılayı müjdeliyordu. Camdan bakınca ağaçların ve çalılıkların hızlıca geçtiğini fark etti, pencereden gelen esinti sıcaklığın bunalıcı etkisini kırmaya yetmiyordu, sanki bir el Nuri'nin boğazından içeri girip midesine ula-

Şoför mahalli ve yolcu koltuklarını ayran kısmın üst panelinde bir baştan bir başa asılı dantelli, boncuklu süsleme asılmıştı. Ön camda "üzerime gelme ben zaten dolmuşum" yazıyordu. Kelime esprisini anlamayanlar düşünülerek "dolmuş" kelimesi tırnak içine alınmıştı. Minibüsün kendine has koku ve atmosferi, kulakları rahatsız eden karışık düğün kaseti müziği Nuri'de çelişik duygular uyandırdı. Çünkü tüm bunlar hem gurbeti anımsatıyor hem de sılayı müjdeliyordu.

şıyor ve oradan tuttuğu bez parçasını ağızından dışarı doğru çekiyordu. Ama bu bez parçasının kökü hala midesindeydi ve bu çekiş uzayıp gidiyordu. Aynı şekilde midesinden yukarı doğru bir yumru basınç uyguluyordu. Alını saçlarının diplerinden aşağı doğru boncuk boncuk terlemişti. Oturduğu koltuk hiç rahat değildi. Minibüste ki herkes, her şey kokuyordu. Sanki koku alma duyusu bir anda gelişmiş ve her ayrıntının kokusu onu buluyordu. Mideden çıkan bez iğrenç bir renge bürünmüş ve bütün minibüsün içini kaplamıştı. Yanında oturan adam Nuri'nin kıpkırmızı olduğunu görünce kapatan poşet yetiştir buraya diye yardım istedi. Elden

ele Nuri'nin koltuğuna doğru gelen poşet daha yolun yarısındaiken, Nuri evden çıkmadan yediği son yemeği ve yol çatıda içtiği meyankökü şerbetini minibüsün zeminine boşaltmıştı. Öndeki koltukta oturan adam ensesini yokluyordu kustumuk var mı diye. Bütün arabanın içini ekşi bir kustumuk kokusu çabucak doldurmuştu. Nuri özür dilemeye kimden başlayacağını bilmiyormuş gibi etrafına bakındı. Neyse ki kimsenin özür beklediği yoktu, köy minibüsünde böyle durumlar çok doğal karşılanıyordu. Genelde kadınlar ve küçük çocuklar daha çok kustuğu için, bir de kustumak kişinin az yolculuk yaptığının alametifarikası olduğu için diye yolcular biraz acıyarak bakıyorlar. Nuri önce böyle bir şeyin çok normal karşılandığı bir taşıtta yolculuk yaptığı için üzüldü, sonra gereğinden az kınandığı için sevindi. Eve varıp annesi ve babası ile kucaklaşırken onlara yolculuğun ayrıntılarını anlatmayacağını karar verdi. Ayrıca diğer verdiği bir karar da bir daha meyankökü şerbetini içmemek oldu. Ve karara gerçekten de yıllarca sadık kaldı.

Aradan altı yıl geçmişti, Nuri yine bir yaz tatili için köye dönmüştü ama bu sefer İslahiye'den değil üniversiteyi okuduğu büyük bir şehirden.

Hasan Nazım Balaban - Köy Otobüsü

Tüm ailesiyle birlikte biber tarlasındaydılar. Kimileri biberleri topluyor ve kanguru kesesine benzeyen ön ceplerini dolduruyor, kimileri çuvalcama işlemini yapıyordu, Nuri ise kas gücünün zirvesini yaşadığı bir dönemde olduğu için çuvalcama traktöre taşıyordu. Her şey yolunda gibiydi, Ailenin bir arada olması ve yapılan işin kendilerine ait olması yorgunluğun çoğunu alıp götürmeye yetiyordu, ne var ki ramazan ayındaydılar Nuri'nin küçük yeğenleri hariç herkes niyetliydi. Kilis'in yakıcı sıcaklığını yayan güneş tüm maharetiyle tepelerinde seyrediyordu. Nuri'nin boğazı yutkunmayacak kadar kurumuştur. Ne biber yapraklarının hoş kokusu ne de tatlı tatlı vücudunu okşayan ikinci yeli, ne de çeşit çeşit ama ahenkli kuş cıvıltıları Nuri'nin duyumsama alanına girmiyordu. Tek düşüncesi su veya herhangi bir sıvı tüketebilmek olmuştu. Sabahtan bu yana iftar vakti girer girmez suları nasıl içeceğinin yüzlerce senaryosunu kafasında hayal edip duruyordu. Akşam serinliğinden faydalanabilmek için iftara kadar çalışıp oruç-

larını tarlada açmayı planlamışlardı. Nuri ara sıra kimseye çaktırmadan yiyeceklerin olduğu traktör kasasının alt kısmına bakıp akşama dair umutlarını tazeliyordu. Özellikle yukardan aşağı doğru süzülen nem damlalarıyla soğuk olduğunu hissettiren kola şişesi, karşı konulması güç şekilde cezp ediciydi. Nuri bu şişeyi nasıl içeceğini sayısız defa hayal etti. Kolanın lıkır lıkır, boşalması, yutkunması, soğuk sıvının yemek borusunda ilerleyişi ve buna benzer tüm ayrıntılar tekrar tekrar zihninde canlanıp duruyordu. Nihayet tüm aile sofraya oturduğunda Nuri kola şişesini umarsızca kafasına dikti, herkes şaşkınlıkla Nuri'ye bakıyordu. Uzun süren susuzluğun ardından gelen ilk ferahlama anını atlatan Nuri tüm gözlerin kendine çevrildiğini fark etmişti. Babasının; amcanın meyhan şerbetinden bize de bıraksaydın oğlum sözlüyle kahkaha tufanına boğulan aile fertlerine bakarken, gerçekten de asil tadı içtikten sonra hissediliyormuş diye düşündü.

Gazze'de Ramazan

Taha Oğuzhan KILAVUZ

Ramazan, bir tane yatak ve çok büyük olmamak şartı ile bir de dolabın sığabileceği ortasında küçük eski bir kilimin olduğu kare şeklindeki odasında oyuncaklarıyla oynamaya dalmışken annesinin sesiyle irkildi:

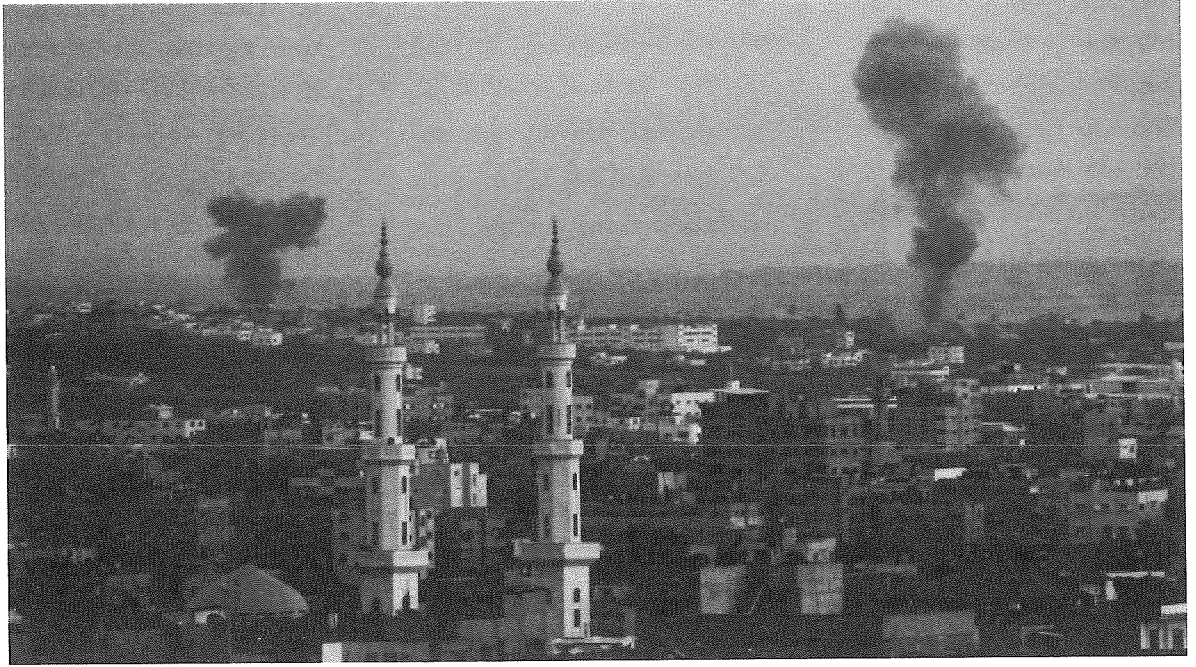
–"Ramazan sofraya hazır birazdan ezan okunur, hadi gel oğlum" diyordu annesi. Ramazan odasından çıkıp ellerini yıkadıktan sonra dedesinin, babasının ve abisinin son olarak da annesi ile ablasının katılacağı sofraya selam vererek oturdu. Babası her daim selam vermesi gerektiğini öğretmişti oğluna, Ramazan'da bunu düstur edinmiş olmalıydı ki her daim selam vermeye gayret gösteriyordu. Annesinin ve ablasının da katılmasıyla sofraya tamamlandı, hep

Tam ismi Muhammed Ramazan olmasına rağmen ailesi evde, ismini bir ramazan günü koyan dedesinin de olması sebebiyle Ramazan diye sesleniyorlardı. Ramazan, Yahudilerin uçaklarından atılan bomba sesleri arasında dünyaya gelmiş ve dedesi de ramazan ayının huzur ve bereketini üzerinde taşıması, Ramazan'ın doğumu ile beraber işgalin sonra ermesi için torununa oğlunun Muhammed ismine ek olarak Ramazan ismini uygun görmüştü.

birlikte ezanı beklemeye başladılar. Ve Gazze'nin sokaklarında zalimlerin işgaline rağmen ezan okunmaya başlamıştı. Hurma çekirdekleri tek tek yerdeki sininin üzerine konulmaya başlanmış, oruçlar Allah'ın izni ile açılmıştı. Ramazan açlığını belli edecek şekilde çok hızlı bir şekilde yemek yiyordu. Çorbayı içerken üstüne döküp "Acaba annem kızacak mı?" diyerekten annesine bakması sofradakilerin gülüşmelerine sebep olmuştu. Gazze'de bir

gün daha sessiz bir şekilde silah seslerinden uzak iftar açabilmişlerdi ama her an silah ve uçaklardan atılan bomba sesleri ile bu sessizliğin bozulabileceğinin farkındaydılar.

Ramazan sekiz yaşında oldukça tatlı ve hareketli bir çocuktur. Ramazan ayında annesi

alışması için ona bir gün oruç tutturup bir gün tutturuyordu. Tam ismi Muhammed Ramazan olmasına rağmen ailesi evde, ismini bir ramazan günü koyan dedesinin de olması sebebiyle Ramazan diye sesleniyorlardı. Ramazan, Yahudilerin uçaklarından atılan bomba sesleri arasında dünyaya gelmiş ve dedesi de ramazan ayının huzur ve bereketini üzerinde taşıması, Ramazan'ın doğumu ile beraber işgalin sonra ermesi için torununa oğlunun Muhammed ismine ek olarak Ramazan ismini uygun görmüştü.

Ramazan küçük yaşta olmasına rağmen zalimlerin birçok zulmüne şahit olmuştu. Karşı komşuları Hüseyin amca ve oğlu olan kendisinin de arkadaşı Ammar, kendisi balkondayken oturdukları evin bulunduğu sokağın başında gözleri önünde şehid edilmişti. Bu olay üzerinden daha bir ay geçmemişken büyük abisi Hamza zalimlerin zulmüne boyun eğmediği için işgalcilerin tuttuğu bir kontrol noktasında şehid edilmişti. Henüz 7-8 yaşlarında bu tür olaylara şahit olan Ramazan'ın, işgalcilerin karşısında durarak onlara kafa tutacağı hatta birkaçını

öldüreceği günü ipe çektiğini o zalimlere bakışından annesi anlayabiliyordu. Hatta bir gün söylediği şu söz annesinin bu düşüncesini iyice perçinlemişti:

"Anne bir gün bende abim gibi zalimlerin karşısında durup şehid olmak istiyorum ama ben şehid olurken onlardan da birkaçını cehenneme göndermek istiyorum" demişti. Annesi her ne kadar yavrusu olsa da bu davada gerekirse canlarını vermeleri gerektiğini bilerek, "İnşaAllah oğlum" diye yanıt vermişti. Bazen dedesinin yanına oturur ve kendisinin gençlik yıllarında Filistin'de özellikle de Gazze'de yapılan zulümleri dedesinden dinler ve zalim işgalcilere karşı nefreti iyice artardı. Dedesinin kardeşlerinin de işgalcilerin kurşunları ile şehid olduğunu duyunca iyice sinirlenmiş ve yumruğunu sıkıp havaya kaldırarak "Vallahi büyüyünce bende onları öldüreğim" demişti. Dedesi bu söz karşısında tebessüm etmiş "İnşaAllah mücahidim benim" diyerek torununun iyice heyecanlanmasına neden olmuştu.

1948 yılından bu yana milyonlarca Filistinli

topraklarında edilip mülteci kamplarında sefalet içinde yaşamak zorunda bırakılıyor. Bu zamana kadar onbinlerce hatta yüzbinlerce Filistinli şehid edildi ve hala da edilmeye devam ediyor. Bu olaylar olurken çoğu Müslüman ülke sessiz kalıp, Filistinlilerin zalimler tarafında öldürülmesine göz yummaya devam ediyor. İşte Ramazan dedesinden bunları dinliyordu ve ara ara

Annesi Ramazan'a "Korkma oğlum" dedi. Ramazan ise annesine "Korkmuyorum, zalimlerden bir Müslüman olarak korkmuyorum." demişti. Bu yaştaki çocuktan ne müthiş bir yanıt, aslında bu yanıt Filistin direnişini temsil eden bir yanıtı. Ezan okunmasına rağmen bomba seslerine dikkat kesildikleri için oruçlarını açmayı unutmışlardı.

ve aniden dik bir duruş ile tüm korkuyu bedeninden atmıştı. Annesi Ramazan'a "Korkma oğlum" dedi. Ramazan ise annesine "Korkmuyorum, zalimlerden bir Müslüman olarak korkmuyorum." demişti. Bu yaştaki çocuktan ne müthiş bir yanıt, aslında bu yanıt Filistin direnişini temsil eden bir yanıtı. Ezan okunmasına rağmen bomba seslerine dikkat kesildikleri için oruçlarını

dedesine "Ben diğer Müslüman ülkelere küstüm." diyordu. Küsmekte de fazlasıyla haklıydı. Dedesinden Şeyh Ahmed Yasin'i dinlediğinde çok duygusallaşıyor ve onun yolundan gideceğine onun davasını sürdürmek için gayret göstereceğine söz veriyordu.

Uzun süredir Gazze sokaklarında sessizlik hâkimdi. Gazzeliler bu sessizliğin pek iyiye işaret olmadığını farkında ve zalimlere karşı teyakkuz halindeydiler. Ramazan, yıkık dökük ve eski binalar arasında oruç tutmadığı için arkadaşları ile koşturuyor, oyunlar oynuyordu. Babasının balkondan kendisine seslenmesi ile arkadaşlarına hayırlı akşamlar dileyerek eve geçti ve ellerini yıkayarak yerde kurulu olan sofraya oturdu. Ramazan bugün öğlene kadar oruç tutmuş ama yine de yemek yememiş sadece su içmişti. Hep birlikte ezanın okunmasını beklerken günlerdir devam eden sessizlik bir anda yerini uçak seslerine ve ardından da o uçaklardan Gazze sokaklarına atılan bomba seslerine bırakmıştı. Ramazan'ın bedenine korkuyla beraber bir titreme aldı ancak ardından Şeyh Ahmed Yasin aklına geldi

açmayı unutmışlardı. Dedesi bardağı eline alıp bismillah diyerek tam içecekken zalimlerin bombası çarpaz bir konumdan tam buldukları odaya isabet etmiş ve işte o an Ramazan'ın ailesi için tekrar bir sessizlik hâkim olmuştu, hem de fazlasıyla derin bir sessizlik. Oruçlarını inşaAllah ebedi olarak kalacakları cennette açacaklardı.

Ramazan'ın gözlerinden yaş süzölmeye başlamıştı. Yine bir Ramazan ayına gelmiş ve yine yaşadıkları bir film gibi gözünün önünden geçmişti. Çok sevdiği dedesinin mezarının başında yaşadıklarını düşünerek dedesine verdiği söz aklına geldi ve onunla konuşuyor edasıyla "Dede verdiğim sözü tuttum bir sürü zalim işgalciyi öldürdüm ve ömrüm yettikçe de öldürmeye devam edeceğim, şimdi cepheye gitmem lazım dede, bir daha geleceğim merak etme." diyerek cihad ettiği cepheye doğru yol aldı.

Selam Olsun FİLİSTİN Direnişine

Selam Olsun GAZZE'ye

Şehrullah

Fatih POLAT

Bizlere sayılamayacak kadar nimetler bahşeden ve bu nimetlerine karşı bizlerden hiçbir ücret talep etmeyen Yüce Rabbimizin bu cömertliğini, bu nimetlere şükür sadedinde tuttuğumuz oruç ibadetine vereceği sevapta da görüyoruz. Şöyle ki; Bir hadisi şeriflerinde Efendimiz as. şöyle buyurmaktadır: **"Ademoğlunun her ameli katlanır. (Zira Cenab-ı Hakk'ın bu husustaki sünneti**

şudur:) Hayır ameller en az on misliyle yazılır, bu yedi yüz misline kadar çıkar. Allah Teâla Hazretleri (bir hadis-i kudsîde) şöyle buyurmuştur: "Oruç bu kaideden hariçtir. Çünkü o sırf benim içindir, ben de onu (dilediğim gibi) mükâfatlandıracağım. Kulum benim için şehvetini, yiyeceğini terk etti."

Bu ayda tutulan orucun sevabını bizzat Rabbimiz verecektir. Kişinin niyetine ve ihlasına göre amellerinin karşılık bulduğu ve bir hayırlı

Bunca nimeti 11 ay boyunca istifademize sunan, bu nimetlere ulaşma noktasında önümüze hiçbir engel çıkarmayan Rabbimiz, Ramazan ayında bu nimetlere bir süreliğine bilerek ve isteyerek ağzımızı kapamamızı, bu nimetlerden el çekmemizi istemekte. Bunun birçok sebebi var.

işe on misline bazen yedi yüz misline kadar karşılık verildiği Rabbimizin sevap terazisinde, oruç bununda üzerinde bir karşılık bulacaktır. Çünkü, Rabbinin rızasına odaklanmış olan kul, en tabii gereksinimi olan yemesini ve içmesini O'nun rızasını kazanmak için terk etmiştir.

Bunca nimeti 11 ay boyunca istifademize sunan, bu nimetlere ulaşma noktasında önümüze hiçbir engel çıkarmayan Rabbimiz, Ramazan ayında bu

nimetlere bir süreliğine bilerek ve isteyerek ağzımızı kapamamızı, bu nimetlerden el çekmemizi istemekte. Bunun birçok sebebi var. Bunlardan bazılarını sıralayacak olursak:

- En başta ayeti kerimenin ifadesiyle korunmamız (takva sahibi olmamız) için.
- Gelişi-güzel bir hayattan kurtulup disiplinli, düzenli verimli bir hayat sahibi olmamız için.
- İrademizi kuvvetlendirip nefsimize, arzu

ve isteklerimize galebe çalmak için.

d) Hem ruh hem de beden sağlığımız ve ahlak temizliğimiz için.

e) Sabır ve tahammül sahibi olmamız için.

f) Garip gurabanın halinden anlamamız ve hemhal olmamız için.

İşte bu güzelliklerin hayatımızda yer bulması ve bizlerde birer meleke halini alması için Rabbimiz, Ramazan ayında Müslümanlara oruç tutmalarını emretmekte. Oruç insanı yukarıda saydığımız güzelliklere taşıırken aynı zamanda Rahmeti Rahmana, Mağfireti Rahmana da yaklaştırmaktadır.

Yaklaşık iki aydır Ramazan mevsimindeyiz ve Ramazan iklimini bekliyoruz. Bu öyle bir iklimdir ki, inanan gönüller bu iklimle birlikte

rahmete ve mağfirete kavuşurlar. Bu iklim, inananlar için Rahmanın rızasına erişme ve cehennem ateşinden kurtuluş iklimidir.

İnsanlığa doğru yolu gösteren, hak ile batılı birbirinden ayıran Kur'an-ı Kerim iklimidir. Bu iklim, içerisinde bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini barındırmaktadır.

Bağışlanmak isteyen, yeniden başlamak isteyen, hayatını anlamlandırmak isteyen ve sevap hasat etmek isteyenler için bir fırsat iklimidir.

İşte bu iklimden azami derecede istifade etmek ve Ramazanı en güzel bir şekilde ihya etmek için bazı pratik bilgileri önemine binaen, Medeniyet Vakfı yayınlarından çıkan "Ramazanı nasıl ihya edelim" kitapçığından iktibasla paylaşmak istiyorum.

1. İşlerimizi biraz hafifleterek Ramazan'a girmeliyiz. Yıllık izinlerimizi bu aya denk düşürmeliyiz. Yapamıyorsak ağır işleri öne almalıyız veya sonraya bırakmalıyız. Zihnen kendimizi on bir ayın kirlerinden arındırmaya inandırmalıyız. Hayatımıza yeni bir açılım getireceğimize kendimizi ikna etmeliyiz.

2. Ramazan ayı Kur'ân ayıdır; bu ayda meali ile beraber en az bir hatim indirmeliyiz. Bu ayda, baştan sona anlamaya gayret ederek okunan Kur'ân'la bir yıllık muhasebe de yapmış oluruz.

3. Beş vakit namazları; ilmine, ahlakına güvendiğimiz imamların arkasında camilerde kılmalıyız. Bunu yapamıyorsak evde veya işyerlerimizde cemaatle kılmalıyız.

4. Teravih namazlarını mümkünse hatimle eksiksiz kılmalıyız.

5. Evlerimizde mümkün mertebe yakın akrabaya, komşulara, ahbablara ve tanıdığımız fakirlere iftarlar vermeliyiz. Debdebeli-şafaalı iftarlardan kaçınmalıyız. Ayrıca imkân dâhilinde evde hane halkıyla iftar etmeliyiz. Yatsı ve teravihi ailece camiye giderek kılmalıyız. Kadınların evde kılmaları daha uygundur.

6. Gücümüzü zorlayarak infakta bulunmalıyız. Rasulullah cömertti, bu aydaki cömertliği iki katına çıkardı, biz de onu örnek alalım ve her gün belli bir sadaka verelim.

7. Bu ayda az konuşalım, çok amel işleyelim. Daha çok Kur'ân konuşsun bu ayda biz dinleyelim.

8. Dualarımızı bu ayda çoğaltalım. Duanın gücüne inanalım, anne-babamız, kendimiz, çocuklarımız, tanıdıklarımız için dua edelim. Helal rızık için, afetlerden korunmak için Allah'a yalvaralım ve acziyetimizi arz edelim. Tüm Müslümanlara ve insanlığa dua edelim. Dünyanın dört bir yanında fiili mücadele veren kardeşlerimiz için özel dualar edelim. Onlara zafer nasip etmesi ve hak yoldan sapmamaları için Allah'a yalvaralım.

9. Televizyonu bu ayda izlemeyelim.

Ramazan adına düzenlenen magazin tipi programlara asla pirim vermeyelim.

10. Bir ay boyunca her gün bir ayet ve bir hadis-i şerif ezberleyelim.

11. Beğenmediğimiz huylardan birini bu ayda terk edelim. Mesela sigarayı bırakalım.

12. Ramazan'ın son on gününe özel itina gösterelim. Kadir gecesi için özel hazırlık yapalım, sünnete uygun olarak son on günde daha fazla ibadet edelim. Tefekkürde bulunalım.

13. Camilerde itikâfa girelim.

14. Kin gütmeyelim. Kırgınlıkları ve dargınlıkları giderelim.

15. Kızmayalım, bize satışan olursa oruçluyuz deyip geçelim. Bilhassa sigara içenler daha temkinli olsunlar hane halklarına eziyet etmesinler.

16. Ramazan ayı uyuyarak geçirilecek bir ay değildir. Hareketli ve bereketli bir aydır. Biz de bedenimizi biraz yoralım ve sevap kazanalım. Malayani söz ve boş davranışlardan uzaklaşalım.

17. Olumsuzlukları bu ayda konuşmayalım. Hep olumlu şeyler konuşalım. Değerlendirme adına giybet ve dedikodu etmekten kaçınalım. Bir aylık kazancımızı heder etmeyelim.

18. Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı bu ayda arttıralım. Bunu yaparken nefsimizi ve aile efradımızı ihmal etmeyelim.

19. Ramazan boyu elde ettiklerimizi 'bayram sevinciyle' pekiştirelim. Bayrama hazırlık yapalım, neşeli ve sevinçli bir bayram geçirelim. Yeni elbiseler giyinelim, lükse kaçmadan ailece bayramlıklar alalım. Her aile bir gariban aileyi giydirsın.

20. Bir ay boyu kazandıklarımızı Ramazan eğlencelerine kaptırmayalım. Böylelerini engelleyelim. Ramazan bitti, oruç ve namaz da bitti anlayışına şiddetle karşı çıkalım ve bunun tedbirlerini alalım. Ayrıca silâ-ı rahimde bulunalım ve büyükleri ziyaret edelim. Evlerine gidip hayır dualarını alalım.

İncirlik, ABD'nin İleri Karakoludur!..*

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

ABD ile Türkiye arasında ekonomik, siyasi ve askeri ilişkiler İkinci Dünya Savaşı'nın bitimi ile birlikte başlamıştır. İngiltere bu savaşta yenilmese de, süper güç olma konumunu devam ettirebilecek bir güçten de yoksun kalmıştı. Bu durum, İngiltere'nin Sovyetler Birliği karşısında dünya hegemonyasındaki ikinci süper güç olma konumunu da devam ettiremeyeceği anlamına gelmekteydi. Bu da, İngiltere'nin dünya hegemonyasında bıraktığı boşluğu ABD tarafından doldurulmasına neden olmuştu. İkinci Dünya Savaşı'nın bitimine kadar İngiltere ile ikili ilişkilerini devam ettiren Türkiye, artık ABD ile devam ettirmeye başlamıştı. Bu çerçevede Türkiye, ABD ile ilk anlaşmasını 23 Şubat 1945'de savunma konusunda imzaladı. Bu ve daha sonra yapılan anlaşmaların amacı Türkiye'yi ekonomik, siyasi ve askeri açıdan kendi kendine yeterli hale getirmektir. Ancak, ne bu anlaşma ve ne de daha sonra yapılan onlarca anlaşma, Türkiye'yi bugüne kadar ne ekonomik olarak refaha ulaştırabilmiş ve ne

NATO'nun kurulmasından kısa bir süre sonra 19 Haziran 1951'de NATO'ya üye olan devletlerarasında "Kuzey Atlantik Antlaşmasına taraf devletlerarasında kuvvetlerin statüsüne mütedair sözleşme"ye göre taraflar birbirlerinin topraklarında tesis kurmak, askeri personel bulundurmak ve bunlara kendi kanunlarını uygulama hakkını kazanmışlardır.

de askeri olarak modernize edilebilmiştir. Bugün ABD güdümlü uluslararası kapitalist emperyal finans kurum ve kuruluşları destek ve kredilerini çektikleri anda, Türkiye, ekonomik ve askeri alanda bir günde iflasın eşğine gelebilecek konumdadır. Dolayısıyla Türkiye ile ABD arasında yapılan ikili anlaşmalar, Türkiye'yi kendi kendine yeterli hale getirmemiş, tam tersine her konuda ABD'ye bağımlı hale getirmiştir.

23 Şubat 1945'de yapılan anlaşmadan sonra 12 Temmuz 1947'de Truman Doktrini olarak anılan anlaşma imzalanmıştır.¹ Askeri nitelikli bu anlaşmayı ise 4 Temmuz 1948'de imzalanan

¹ Bu anlaşmanın en önemli maddesi 4. maddeydi. Bu madde şöyleydi; Türkiye Hükümeti, Birleşik Devletleri Hükümeti'nin muvafakati olmadan, bu neviden hiçbir madde ve malumatın mülkiyet ve zilyetliğini devredemeyeceği gibi, aynı muvafakat olmadan Türkiye Hükümetinin subay, memur veya ajanı sıfatını haiz bulunmayan bir kimse tarafından bu madde veya malumatın kullanılmasına veya bu malumatın bu sıfatı haiz olmayan bir kimseye açıklanmasına ve bu maddeler ve malumatın verildikleri gayeden başka bir gayede kullanılmasına müsaade etmeyecektir. Daha geniş bilgi için bkz: Olaylar- la Türk Dış Politikası, Cilt: I (19191973), AÜ Siyasal Bilgiler Fak. Yayınları, 5. bsk. Sh.227

*2005 Temmuz/Ağustos Sayısında yayımlanmıştır.

ekonomik nitelikli Marshall Yardımı olarak ünlenen üçüncü anlaşma izlemiştir. Türkiye bu anlaşmalarla, Sovyetler Birliği emperyal yayılmacılığının korkusundan iki bloğa -Sol/Sovyetler Birliği ve sağ/Amerika Birleşik Devletleri - ayrılan bir dünyada, ABD'nin başını çektiği sağ bloğun içinde yer almıştır. Türkiye bu tercihle yağmurdan kaçarken doluya yakalanmıştır. Çünkü ABD de, en az Sovyetler Birliği kadar saldırgan ve sömürgeci bir devlettir. Sovyetler Birliği'nin saldırısında korkan sadece Türkiye değildi, Avrupa ülkeleri de aynı korkuyu yaşamaktaydı. Bu amaçla beş Avrupa ülkesi,² ülkelerini ortaklaşa savunmak için askeri güçlerini birleştirmeyi hedefleyen 17 Mart 1948 tarihli Brüksel Antlaşmasını imzalamışlardır. ABD'nin katılmadığı bir gücün Sovyetler karşısında tutunamayacağını bilen bu ülkeler bilahare yapılan görüşmeler neticesinde ABD'yi de aralarına katarak 4 Nisan 1949'da Kuzey Atlantik Antlaşmasını imzalamak suretiyle NATO'yu kurmuşlardır. Türkiye'nin başlangıçta NATO'ya üye olmak için yaptığı müracaatlar, kimi NATO kurucu üyelerince kabul edilmemişti. Türkiye,

²Bu ülkeler İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg.

Kore'de çıkan savaşı NATO'ya girebilmek için bir vesile olarak kullanmak istedi ve 25 Temmuz 1950'de ABD'nin yedeğinde 4500-5000 askerle Kore Savaşı'na katılma kararı almıştır.³ Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi ve yaptığı vaki müracaatlardan sonra 18 Şubat 1952'de resmen NATO'ya kabul edilmiştir. Türkiye, kısa bir süre sonra Kuzey Atlantik Konseyi'nin 20-25 Şubat 1952'de Lizbon yapılan toplantıya tam üye niteliği ile katılmıştır. İşte, Türkiye'yi bir ağ gibi kaplayan ve ülkeyi ABD'nin müstemlekesi haline getiren askeri üslerin kurulması da bu yıllar itibariyle başlamıştır. NATO'nun kurulmasından kısa bir süre sonra 19 Haziran 1951'de NATO'ya üye olan devletlerarasında "Kuzey Atlantik Antlaşmasına taraf devletlerarasında kuvvetlerin statüsüne mütedair sözleşme"ye göre taraflar birbirlerinin topraklarında tesis

³Kore Savaşı 25 Haziran 1950'da patlak vermişti. Türkiye ABD'den sonra ikinci ülke olarak Albay Tahsin Yazıcı komutasındaki piyade tugayı 17 Ekim 1950'de Kore'ye ulaşarak, 25. Amerikan Tümenine bağlı olarak doğrudan ateş hattına sürüldü. Savaşın ilerleyen safhalarında Kore'ye gönderilen Türk askerlerinin sayısı 6000'in üzerine çıktı. 27 Temmuz 1953'de ateşkes imzalandığında Türk askerlerinin 721'i ölmüş, 672'si yaralanmış, 234 Türk askeri esir düşmüş, 175'i ise kaybolmuştu. Daha geniş bilgi için bkz, Baskın Oran (Editör) Türk Dış Politikası Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar, Cilt 1: 1919-1980, İletişim Yayınları, 2 bsk. 2001 İstanbul sh.545 vd.

kurmak, askeri personel bulundurmak ve bunlara kendi kanunlarını uygulama hakkını kazanmışlardır. Türkiye NATO'ya üye olduktan sonra, 20 Mart 1954'de bu anlaşmaya o da katılmış ve yine bu çerçevede Amerika ile 23 Haziran 1954'de genel mahiyette bir Askeri Kolaylıklar Anlaşması⁴ imzalamıştır. Bu anlaşma, Bakanlar Kurulu'nun 27 Ağustos 1953'de verdiği yetkiye dayanılarak imzalanmış ve

TBMM'nin onayına ise hiç getirilmemiştir. Bu anlaşmanın içeriği uzun süre gizli tutulduktan sonra bir bölümü 1970'de⁵ açıklanmıştır. İçeriği TBMM dahi gizlenen böyle bir anlaşmaya dayanarak, Amerika ile Türkiye arasında, daha doğrusu Amerikan makamları ile Türk makamları arasında, sayısı 91'i bulan ikili anlaşmalar imzalanmıştır. İşin garibi, bu anlaşmaların bir kısmının da, Türk ve Amerikan makamları arasında yüz yüze yapılan görüşmelerde ve hatta telefon görüşmelerinde tesbit edilen anlaşmalar olması idi.⁶

Ekonomik ve askeri nitelikli anlaşmaların yanında, bu anlaşmalar gereğince Türkiye'de bulunan ABD personeline ayrıcalıklar getiren anlaşmalar da imzalanmıştır. Amerikan personeline yönelik vergi muafiyeti getiren 24 Haziran 1954 tarihli anlaşma bu niteliktedir. Bu anlaşma gereğince ortak savunma için Amerikalılarca yapılacak masraflardan vergi alınmaması kararı, Amerikan askeri personelinin Türkiye'ye ithal ettiği eşyadan gümrük vergisi, harç ve damga resmi alınmaması, Amerikan tesislerinin elektrik, havagazı, akaryakıt, PTT, içki

Türkiye'de Amerikan üsleri ve tesisleri ile askeri personelinin varlığı öteden beri herkesçe bilinmekteydi. Bilinmeyen ise, üslerin statüsü ve niteliği ile buradaki Amerikalı personelin yetkileri, miktarı ve sahip oldukları haklar ve ayrıcalıklardı.

ve sigara vergilerinden de muaf tutulmasına dönüşmüştür.⁷

Bu ikili anlaşmaların kapsamına giren önemli konulardan birisi de, Amerikalılara sağlanan üs ve tesislerdi. Bu üs ve tesisler: Hava Üsleri (Ankara-Esenboğa, İzmir-Çiğli, Adana-İncirlik ve Diyarbakır-Pirincik), stratejik füze üsleri, Elektronik iletişim tesisleri ve personel ve aileleri için sosyal tesisler olmak üzere dört kategori halinde idi.⁸ Türkiye'de Amerikan üsleri ve tesisleri ile askeri personelinin varlığı öteden beri herkesçe bilinmekteydi. Bilinmeyen ise, üslerin statüsü ve niteliği ile buradaki Amerikalı personelin yetkileri, miktarı ve sahip oldukları haklar ve ayrıcalıklardı. Bu

hususların çoğunluğu, 23 Haziran 1954 tarihli Askeri Kolaylıklar Antlaşması ve bu antlaşmaya dayanılarak yapılan uygulama antlaşmaları ile düzenlenmiştir. 1954 Anlaşması, Bakanlar Kurulunun verdiği yetkiye dayanılarak dışişleri bakanlığı tarafından yapıldığı halde, uygulama antlaşmalarının çoğunluğu ya bu bakanlık ya da milli savunma bakanlığı, ya da doğrudan doğruya askeri yetkililer ile yapılmıştır.⁹

ABD'yle yapılan ikili anlaşmaların sayısı ve alanları konusunda bugün bile kesin rakamlar yoktur. Bu konuda çelişkili bilgiler ileri sürülmüştür. Süleyman Demirel'in Nisan 1966'da başbakanken açıkladığı kadarıyla, Türkiye ile ABD arasında 1952-1965 döneminde 54 ikili anlaşma yapılmıştır. 1970'de Türk yöneticilerin¹⁰ yaptıkları açıklamalara göre bu sayı 91'dir.

4 Bu anlaşmanın resmi adı; "Türkiye'de Bulunan Amerikan Askeri Yardım Kurulu Personeline NAT Kuvvetler Statüsü Andlaşmasının Tatbik edileceğine Dair Anlaşma." Daha geniş bilgi için; Haydar Tunçkanat, İkili Anlaşmaların İyüzü, Tekin Yayınları İstanbul 3 bsk. 1975 sh.221 vd.

5 Milli Birlik Komitesi üyelerinden Haydar Tunçkanat açıklamıştır.

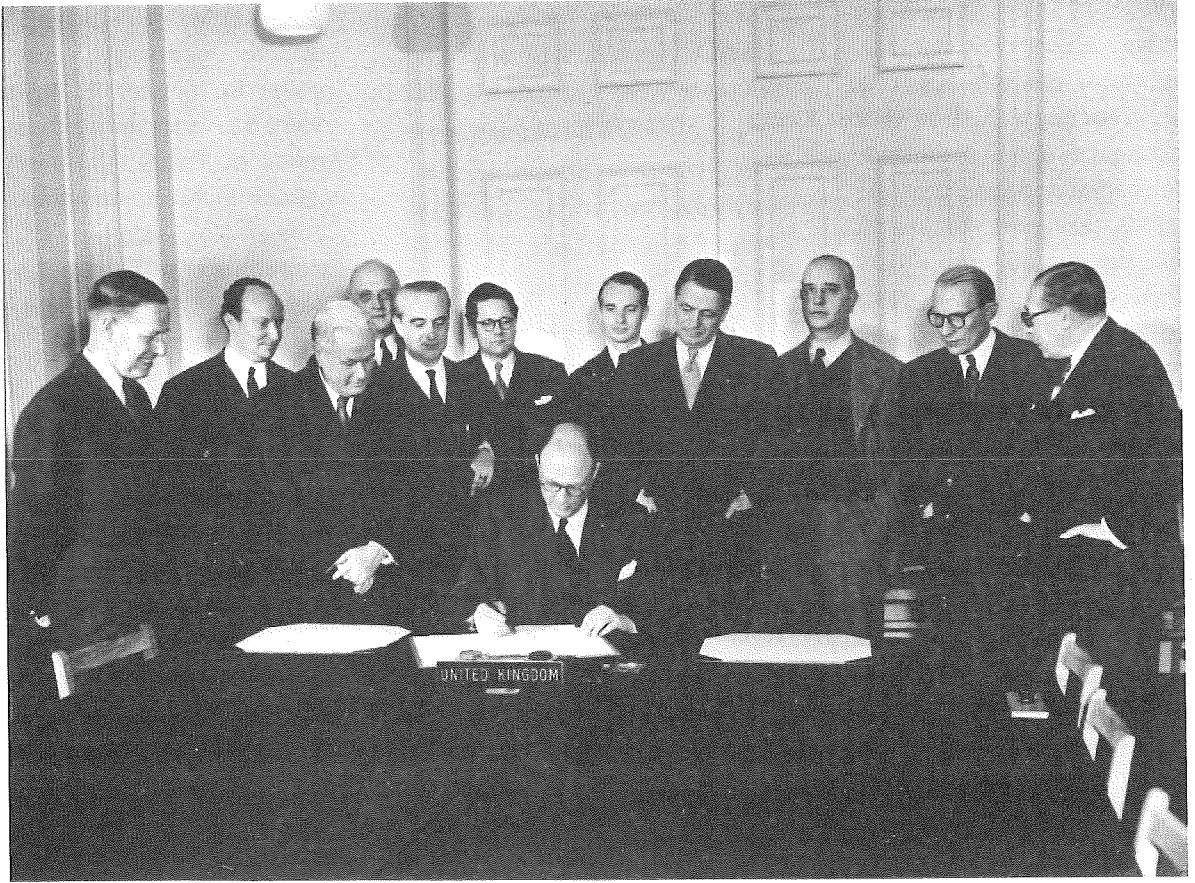
6 Prof. Dr. Fahir Armaoğlu, 20, Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1990) Cilt I: 1914-1980 T.İş Bankası Yayınları Ankara 1991, 7 bsk. Sh.822; ve ayrıca bkz: Olaylarla Türk Dış Politikası, sh.525; Baskın Oran, age. sh.558

7 Oran, Türk Dış Politikası, sh.558

8 Armaoğlu, age. sh.822

9 Olaylarla Türk Dış Politikası, Cilt:I (1919-1973), sh.526

10 7 Şubat 1970'de dönemin Başbakanı Süleyman Demirel kamuoyunu aydınlatmak yaptığı basın toplantısında ikili anlaşmalarla ilgili yaptığı açıklamada Kanunla onaylanan anlaşmalar 16, Harita anlaşmaları 12, Yürürlükten kalkmış bulunan anlaşmalar 6, Bilimsel anlaşmalar 4, yardım anlaşmaları 26, NATO ittifakı içinde alınan kararlar gereğince yapılan anlaşmalar 14, 1954 Askeri Kolaylıklar Anlaşmasından güç alanlar 13 olmak üzere toplam 91 adet anlaşma. Daha

Sayıların çelişkili olmasının nedeni, anlaşmaların büyük bir çoğunluğunun TBMM'ye getirilmemesi ve gizli nitelikte olmasıdır. Demirel'in bu açıklamasına göre, 1950 öncesinde 3¹¹, 1950-60 döneminde 31 ve 1960-65 döneminde 20 Adet ikili anlaşma yapılmıştı. Bu anlaşmaların 16'sı kanunla onaylanmış anlaşma, 12'si teknik-harita anlaşması, 4'ü bilimsel işbirliği anlaşması, 13'ü 1954 tarihli Askeri Tesisler Anlaşmasına dayanan uygulama anlaşmaları, geriye kalanlar ise yardım ve tesislerin statüsüne ilişkin anlaşmalardı. Demirel bu açıklamaları yaparken, ikili anlaşmalarla Türkiye'de Amerikan üssü kurulduğu yolundaki iddiaları ısrarla yalanlıyor "Üs yok tesis vardır" diyordu.¹²

İKİLİ ANLAŞMALAR TÜRKİYE'NİN BAĞIMLILIĞINI ARTTIRMİŞTİR!..

geniş bilgi için bkz: Olaylarla Dış Politikası, sh.531

11 "1950'den önce yapılan üç anlaşma 12 Temmuz 1947 tarihinde imzalanmış ve 5123 sayılı kanunla onaylanmış olan "Türkiye'ye yapılacak yardım hakkında anlaşma" gereğince yapılmışlardır." Oylarla Dış politika, sh.244

12 Oran, Türk Dış Politikası, sh.556

Türkiye ile ABD arasında yapılan ikili anlaşmalar, başlangıçta NATO antlaşması gereğince müşterek savunma ve karşılıklı ilişkiler çerçevesinde yapılması öngörülmüştü. Ancak, uygulamada böyle olmamıştır. Süleyman Demirel bile anlaşmaların bu şekilde olmasında şikayet eder hale gelmiştir. Demirel bu şikayetini şöyle dile getirmektedir; "Münasebetler, devletten devlete olan münasebeti biraz aşmış bulunuyordu. Bunu nerede görüyorsunuz dersiniz, şurada görüyoruz: Antlaşmalar yapmışız, bunlar <ikili antlaşmalar> diye sonra çok tartışılmıştır. Mesela, iki taraftan iki yüzbaşı oturmuş bir mektup imzalamışlar, bu da antlaşma olmuş. Hemen hemen yüzlerce böyle misal ortaya çıkmıştır."¹³

Türkiye ile ABD arasında şu ana kadar imzalanmış bütün ikili anlaşmalar, Birleşmiş Milletler (BM) Şartının 51 nci maddesinde belirtilen ortaklaşa kendini savunma doğal hakkına; 19 Ha-

13 Çetin Yetkin, Türkiye'de Askeri Darbeler ve Amerika, Ümit Yayıncılık Ankara l.bsk. 1995, sh.110

ziran 1951'de imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması-na taraf devletlerarasında kuvvetlerin statüsüne dair sözleşmeye, ikili özel ilişkiler bağlamında ise, 29 Mart 1980 tarihinde Ankara'da imzalanmış bulunan, "Türkiye Cumhuriyeti ve ABD Hükümetleri Arasında Kuzey Atlantik Andlaşmasının II ve III ncü Maddelerine Uygun Olarak Savunma ve Ekonomi Alanında İşbirliğinde Bulunulmasına Dair Anlaşma"ya (SEİA / DECA) dayanmaktadır.¹⁴ Türkiye'de bulunan üs ve tesislerin faaliyet sahasını ile yasal statüsünü uluslararası bu anlaşmalar belirlemektedir. Dolayısıyla,

ABD Türkiye'de bulunan üs ve tesisleri kendi menfaati için, Türkiye'yi savaşın eşğine getirme pahasına kullanırken, ancak, parasıyla sattığı silahların Türkiye tarafından izinsiz kullanılmasına asla müsaade etmemiştir. 21 Aralık 1963'de Rumların gerçekleştirdiği ve kanlı Noel olarak adlandırılan olaylar dolayısıyla Türkiye'nin garantör devlet sıfatıyla müdahale etmek istemesi, satılan silahların Kıbrıs'ta kullanılmayacağı gerekçesiyle ABD tarafından engellenmiştir.

Türkiye'de bulunan ABD Silahlı Kuvvetleri'nin yasal işlevinin, varlık nedeninin Türkiye Cumhuriyeti ülkesinin savunulmasına destek olmakla sınırlı olması gerekmektedir. Kuzey Atlantik Andlaşması ve SEİA'nın amacı, Türkiye ülkesinin ABD ulusal amaçları için kullanılabilmesine zemin hazırlamak yahut NATO görevleri dışında ABD Silahlı Kuvvetlerine ücretsiz/ayrıcıklı bir eğitim alanı ve olanağı sağlamak değildir. Ancak, bu yasal statüye rağmen ABD, Türkiye'de bulunan üs ve tesisleri menfaati gerektirdiği zaman izinsiz kullanmaktan çekinmemiştir. 1958'de Lübnan'da çıkan iç karışıklık nedeniyle Adana İncirlik Hava Üssü Türkiye'den izin alınmadan kullanılmıştır. Aynı şekilde, Sovyetler Birliği'nin dinlenmesi ve burada istihbarat toplanmasına yönelik olarak da Türkiye'de bulunan üsler izinsiz kullanılmıştır. Özellikle, 1 Mayıs 1960'da Adana İncirlik Hava Üssü'nde havalanan bir U-2 casus uçağı Pakistan'ın Peşaver kenti üzerinden Sovyet hava sahasına girerek istihbarat çalışmalarını sürdürürken Sovyetler tarafından düşürülmesi Türkiye'yi çok zor durumda bırakmıştır. Bu olay Türkiye'yi

Sovyetlerle bir savaşın eşğine getirmişti. Sovyetler Birliği'nden 5 Mayıs 1960'da yapılan açıklamada bu casus uçaklarına 'güdümlü füzelerle karşılık verileceğini, saldırıda kullanılan üslerin öncelikli hedef olacağı'¹⁵ vurgulanarak Türkiye tehdit edilmiştir.

ABD Türkiye'de bulunan üs ve tesisleri kendi menfaati için, Türkiye'yi savaşın eşğine getirme pahasına kullanırken, ancak, parasıyla sattığı silahların Türkiye tarafından izinsiz kullanılmasına asla müsaade etmemiştir. 21 Aralık 1963'de Rumların gerçekleştirdiği ve kanlı Noel olarak

adlandırılan olaylar dolayısıyla Türkiye'nin garantör devlet sıfatıyla müdahale etmek istemesi, satılan silahların Kıbrıs'ta kullanılmayacağı gerekçesiyle ABD tarafından engellenmiştir. Tarihe meşhur Johnson Mektubu olarak geçen ABD Başkanı Johnson'un Türkiye'ye gönderdiği mektup Türkiye kamuoyunda infiale neden olmuştur. Bu ve benzer olaylar bir taraftan ABD aleyhtarı olayların artmasına, diğer taraftan da ABD üs ve tesislerinin tartışılmasını gündeme getirmiştir. Kamuoyunda meydana gelen bu ve benzeri infialler hükümetleri üs ve tesisleri yeniden gözden geçirmeye mecbur bırakmıştır. 1965'de yalnız başına iktidar olan AP'li (Adalet Parti) Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil 6 Ocak 1966'da gazetecilere yaptığı açıklamada "Amerika Birleşik Devletleri ile aramızda imzalanmış olan ikili anlaşmaları gözden geçiren bir çalışma içindeyiz" demek suretiyle konuyu ilk kez resmi olarak gündeme getirmiştir. Başbakan Demirel ise 4 Nisan 1966'da gazetecilere verdiği bir demeçte, "55 kadar ikili anlaşma vardır. Bunların hepsi hükümet tarafından gözden geçirilmiştir. Bunların bizim kendi düzenimiz açısından tek bir anlaşma haline

¹⁴ <http://www.tercuman.com.tr/v1/yazarlar.asp>

getirilmesi için çalışılmaktadır” demiştir.¹⁶ Nihayet, Türk hükümeti 7 Nisan 1966’da Birleşik Devletler Hükümetine verdiği bir muhtıradan bu anlaşmaların yeniden düzenlenmesi gerektiğini bildirmiştir. Amerika Hükümeti tarafından verilen 18 Nisan 1966 tarihli cevapta bu teklif kabul edilince, iki hükümet arasında 23 Haziran 1954 tarihli Askeri Kolaylıklar Antlaşması ile buna dayanılarak yapılan 13 adet ikili anlaşmayı yeniden düzenlemek için hazırlık çalışmalarına başlanılmıştır. Yapılan müzakereler ve çalışmalar sonunda 3 Temmuz 1969’da “Ortak Savunma ile ilgili İşbirliği Antlaşması’nın imzalandığı açıklanmıştır.¹⁷ Bu anlaşma ile ilgili olarak yayınlanan basın tebliğinin bir bölümünde aynen şöyle deniliyordu: “Milli makamlarca yürütülen titiz çalışmaları müteakip, iki hükümet temsilcileri, bu husustaki müzakerelere resmen 20 Ocak 1967 tarihinde başlamışlardır. İki yıl dört ay süren ve Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki dostluk bağlarına her zaman hakim olmuş bulunan karşılıklı anlayış ve samimiyet havası içinde cereyan eden yoğun ve etraflı müzakerelerden sonra, Türkiye Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri bugün (3 Temmuz 1969), Kuzey Atlantik Antlaşması’nın III. Maddesi gereğince iki hükümet arasında müşterek tedbirlerin dayandırılacağı temel ilkelerle ilgili bir anlaşma imzalamışlardır.”¹⁸

Gizli olan bu anlaşma, 1970 Ocak ayında Büyük Millet Meclisi ile Senato’nun gizli oturumlarında milletvekili ve senatörlere açıklanmış ve 7 Şubat 1970’te de Başbakan Demirel tarafından yapılan bir basın toplantısında, ancak temel prensipleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu prensiplerin başında “karşılıklı egemenlik ve eşitlik” prensibi gelmekteydi. Tesis ve üslerde Türkiye’nin muvafakati olmadan hiçbir hareket yapılmayacaktı. Üslerin “ortak kullanımı” esastı. Türkiye üs ve tesislerde, “tam ve kesin” kontrol ve denetim hakkına sahipti. Yetkili Türk makamları gerekli gördükleri her zaman, bu üs

ve tesisleri denetleyebileceklerdi. Nihayet bu üs ve tesislerin faaliyetleri hiçbir zaman NATO’nun amaçları dışına çıkmayacaktı... 1969 Anlaşması, şimdiye kadar çeşitli şekillerde yapılmış olan 91 anlaşmanın yerini alan tek bir anlaşma oluyordu.¹⁹

TÜRKİYE’NİN ÜSLERE EL KOYMAYA GÜCÜ YETMEMEKTEDİR!..

3 Temmuz 1969’da imzalanan anlaşmada ‘Türkiye üs ve tesislerde, “tam ve kesin” kontrol ve denetim hakkına sahip’ olduğu belirtilse de, ne bu anlaşmadan önce ne de sonra bu ‘denetim ve kontrol’ gerçekleştirilememiştir. 1958 Lübnan krizinde, 1960 U-2 casus uçaklarının Sovyetler Birliği’ne yönelik istihbarat çalışmalarında üsler nasıl izinsiz kullanılmışsa, 1970’lerden sonra da aynı şekilde izinsiz kullanılmaya devam edilmiştir. Son yıllarda İncirlik’te izinsiz havalanan uçaklarla ilgili sorulara dönemin başbakanı Ecevit kendisinin de basından öğrendiğini söylemesi, üslerin kimin kontrol ve denetiminde olduğunu açıkça göstermektedir.

1974 Kıbrıs çıkarması nedeniyle ABD-Türkiye ilişkileri, 1963-64 Kıbrıs bunalımında Johnson mektubunun meydana getirdiği krize benzer bir krizle karşı karşıya kalmıştı. Bu kriz neticesinde Türkiye’ye ABD tarafından 30 Aralık 1974’de alınan bir kararla ambargo uygulanmıştır. Ambargo kararıyla birlikte Türkiye’ye ABD’nin Türkiye’ye 5 Şubat 1975 tarihi itibarıyla silah satışları da durdurulmuştur. Türkiye’ye verilmesi öngörülen 200.000.000 dolarlık yardım da askıya alınmıştır. ABD tarafından Türkiye’ye yönelik ambargo kararından kısa bir süre önce MSP-CHP koalisyon hükümetinde meydana gelen anlaşmazlık nedeniyle 19 Eylül 1974’de istifa etmiş, önce Sadi İrmak tarafından teknokratlar hükümeti kurulmuşsa da, bu hükümet devam etmemiştir. Bunun üzerine, 31 Mart 1975’de Demirel’in Başbakanlığında “Birinci Milliyetçi Cephe” hükümeti kurulmuştur. ABD tarafından uygulanan ambargoya karşılık Demirel hükümeti kamuoyundan gelen baskılar neticesinde Bakanlar Kurulu kararıyla 25 Temmuz 1975’de OSIA’yı (Ortak Savunma ve

16 Olaylarla Türk Dış Politikası, sh.528

17 Armaoğlu, age. sh.823; Olaylarla Türk Dış Politikası, sh.529

18 Olaylarla Türk Dış Politikası, sh.529-30; Tunçkanat, age. sh.304

19 Armaoğlu, age.sh.823

Türk - Amerikan ilişkileri tam bir çıkmaza girdi

Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi

Faaliyetleri durdurulan tüm üslere Türk bayrağı çekilerek Silahlı Kuvvetlerimizin tam denetim ve gözetimine devredildi

Hükümet kararı ile ilgili olarak ABD Büyükelçisi Macomber'in ek bilgi istemi Dışişleri Bakanlığı tarafından reddedildi

NATO
sözcüsü:

“Doğu Akdeniz'in güvenliği tehlikeye girecek,,

İncirlik dışında tüm ABD üslerine el kondu

ANKARA, (Cumhuriyet) Bakanlar Kurulu, Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye arasında imzalanmış olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

1969 tarihli Savunma İşbirliği Anlaşması ve buna ilişkin diğer anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

26 Temmuz 1975 tarihinde tüm ABD üslerine Türk bayrağı çekilerek üslerin denetim ve gözetimine devredildi. Bakanlar Kurulu, Türkiye'de ABD askerî varlığına olanak veren temel ve ikili anlaşmaların geçerliliğini yitirdiğine karar verdi.

Acıklık

Ecevit:

Ford ve Kissinger son ana kadar

İşbirliği Anlaşması) tek taraflı olarak feshedilerek, Türkiye'deki Amerikan üslerinin faaliyetleri durdurulmuştur. Bakanlar Kurulu Kararında, "Türkiye ile ABD arasındaki ortak savunma işbirliğini düzenleyen 3 Temmuz 1969 tarihli Savunma İşbirliği Anlaşması ve bununla ilgili diğer anlaşmaların hukuki geçerliliklerini (...)" kaybettikleri belirtilmekteydi. Bu çerçevede, "(...) Türkiye'deki bütün ortak savunma tesislerinin faaliyeti, İncirlik ortak savunma tesisinin münhasıran NATO görevi saklı kalmak kaydıyla (...) 26 Temmuz 1975 tarihinden itibaren (...) durduruldu. "Faaliyeti durdurulan bütün tesisler Türk Silahlı Kuvvetlerinin tam denetim ve gözetimine (...) devredildi.²⁰ Ancak, Türkiye aldığı bu kararı uygulamamıştır. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kendi topraklarında ve kendi izniyle kurulmuş üslerde Amerikalıların faaliyetlerine engel olunamamıştır.²¹ Oysa, Demirel'in 7 Şubat 1970'de yaptığı basın toplantısında savunma üslerinin mülkiyetinin Türkiye'ye ait olduğunun ABD tarafından da kabul edildiği ve bu üslerin denetleme yetkisinin Türk makamlarına ait olduğunu belirtmişti. Ba-

ğımsız olduğunu iddia eden bir ülke kendi topraklarında bulunan üs ve tesislere el koymuyor ve bu üsleri denetleyemiyor.

AMBARGONUN KALKMASI VE SEİA'NIN İMZALANMASI!..

Türkiye, her ne kadar ABD'ye ait üs ve tesislere el koyduğuna dair karar almışsa da bu kararını uygulayamamıştır. Oysa, ABD ile yapılan ikili anlaşmalar ve bu anlaşmaların dayalı olduğu BM ve NATO'nun üye ülkeler için belirlediği yasal prosedür Türkiye'ye böyle bir yetki vermemekteydi. Üstelik bunlar Türkiye'nin sınırları içinde, kendi mülkiyetinde olan topraklarında bulunan üs ve tesislerdi. Bu yetkisini kullanmayan bir ülkenin çok güçlü ordusunun bulunduğu, bağımsız ve laik olduğunu söylemesi ne kadar ciddiye alınır. Üslerde ABD'lilerin faaliyetlerin engellenememesi ve özellikle de ABD'nin ambargo kararı alması, kamuoyunda Amerikan karşıtlığı gittikçe artmıştı. Kamuoyunda ABD'ye yönelik meydana gelen bu hoşnutsuzluk hem ABD ve Türkiye yönetimlerini ve hem de Türkiye'deki ABD yanlılarını endişe ve korkuya sevk etmişti. Çünkü, ambargo nedeniyle ABD karşıtlığının artması, önüne geçilmez bazı sıkıntılara yol açabilirdi. Bu nedenle bu sı-

20 Oran, age.sh.707; Armaoğlu, age.sh.812

21 Emekli Hakim Albay M. Emin Değer, <http://www.tanyeri.net>

kıntının bir an önce ortadan kaldırılması gerek-
mekte idi. Bu amaçla ikili görüşmelere tekrar
başlanması kararlaştırılmıştır. Yapılan bu görüş-
melerin sonucunda 26 Mart 1976'da Savunma
ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEİA), iki ül-
kenin dışişleri bakanları Çağlayangil ve Kissin-
ger tarafından Washington'da imzalanmıştır.²²
Ancak, bu anlaşmanın yürürlüğe girebilmesini
Türkiye tarafı, ABD tarafından iki temel şartın
gerçekleştirilmesine bağlamıştı. Birinci şart bu
anlaşmanın ABD Kongresi tarafından onaylan-
ması, ikinci şart ise Türkiye'ye uygulanmakta
olan ambargonun kaldırılması idi! ABD Kongre-
si Ocak 1977'de anlaşmayı onaylamayı redde-
dince, SEİA yürürlüğe girmeden ortadan kalk-
mış oldu.²³

İkili ilişkilerin bu şekilde devam etmesi
ABD'nin işine gelmiyordu. Gerçi, ABD Türkiye'de
bulunan üs ve tesisleri, Türkiye'nin kararına
rağmen serbestçe kullanmaya devam etmekte-
ydi. Ancak, Türkiye ile olan ekonomik, siyasi
ve askeri ilişkilerde sıkıntı yaşanmaktaydı, bu
da, ABD'ye karşı hoşnutsuzluğu arttırmaktaydı.
Ayrıca ambargoyu devam ettirmek Türkiye'yi
başka arayışlara da itebilirdi. Bu ve benzeri
sebeplerden dolayı ambargo 12 Eylül 1978'de
kaldırılmıştır. Ambargonun kaldırılması ile bir-
likte, daha önce feshedilmesine rağmen uygu-
lanamayan 1969 OSIA ve imzalanmasına rağ-
men yürürlüğe girmeyen 1976 SEIA'sının yerini
alacak yeni ve kapsamlı bir anlaşma yapılması
için 1979 yılı içinde görüşmelere başlanmıştır.
CHP 1979 Ekim seçimlerinde başarılı olmayın-
ca Ecevit hükümeti istifa etmiş, Ecevit'in yeri-
ne AP (Adalet Partisi) Genel Başkanı Süleyman
Demirel tarafından dışarıdan destekli azınlık
hükümeti kurulmuştur. Türkiye bu görüşmeler
neticesinde yapılacak anlaşmanın ABD Başka-
nı Jimmy Carter tarafından imzalanmasını ist-
tiyordu. Bu istek, görüşmelerde probleme ne-
den olmuştu. Ancak, 1975 silah ambargosunda
ağzı yanan Türkiye, ABD Başkanının bir daha
böyle bir ambargo kararını onaylamayacağı-
ndan emin olmak istiyordu. Sonuçta, Başkan

Carter'ın anlaşma maddesinin (3.ncü madde²⁴)
uygulanması için elinden geleni yapacağını ifa-
de ettiğine dair bir belge Türkiye'ye sunmasıyla
bu konudaki problem de giderilmiş oldu.²⁵ Ve
böylece Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaş-
ması (SEIA) 29 Mart 1980'de Ankara'da im-
zalanmıştır. Ancak bu anlaşmanın yürürlüğe
girmesi ise, 12 Eylül 1980 darbe sonrasında
gerçekleşmişti. 18 Kasım 1980'de Bakanlar Ku-
rulu kararıyla onaylanmış ve 1 Şubat 1981'de
Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe gir-
miştir.

5 yıllık bir süre için imzalanan bu anlaşma, 9
maddelik bir esas anlaşma ile 3 tane "Tamam-
layıcı Anlaşma"dan meydana gelmekle beraber,
3 numaralı "tamamlayıcı anlaşma"ya "Ek" ola-
rak 7 tane "Tesis Anlaşması" da bulunuyordu.
Bu Tesis Anlaşmaları, Sinop, Piriçlik (Diyarba-
kir), İncirlik (Adana), Şahintepe (Gemlik), El-
madağ (Ankara), Karataş (Adana), Mahmurdağ
(Samsun), Alemdağ (İstanbul), Kürecik (Ma-
latya), Belbaşı (Anakara), Karagaburun (Tekir-
dağ) gibi Amerikalıların faaliyetinde bulunan 11
Tesis'in işleme ve düzenlemelerine ait bulun-
yordu. Anlaşmaya göre, bütün bu tesisler bir
Türk komutanın kontrolü altında bulunacak ve
Amerikalı komutan bu Türk komutan ile "İşbir-
liği" yapacaktı. Anlaşmanın 7'nci maddesi, bu
anlaşmanın sona erdirilmesine ait prosedürü
belirtmekteydi. Bu prosedür de şu unsurları ih-
tiva etmekteydi.

1) 17 Aralık 1980 de yürürlüğe giren bu an-
laşma, beş yıllıktır. Bu beş yılın bitiminde en
geç üç ay önce taraflardan biri anlaşmayı "feshih
ihbarı"nda bulunmaz ise, anlaşma bir beş yıl
daha yürürlükte kalır.

2) Beş yıllık süre dolmadan önce, taraflar-

24 3. maddeye göre üs ve tesislere aynı rütbede Türk ve
Amerikalı komutanlar atanacak, bu kişiler eş güdüm içinde
buraların yönetimini sağlayacaklardı. Fakat üs ve tesislerin
çevre güvenliği de dahil olmak üzere bütün güvenlik ve düze-
ni Türk komutanın yetkisi altında olacaktı. Üs ve Tesislerde,
ancak "(...) ABD kuvvetlerinin karargahı olarak kullanılan
birime ABD bayrağı çekilebilecekti. Oran, age. C.1, sh.713-
714

25 Türkiye ve ABD heyetleri arasında 5 konuda
anlaşmazlık çıkmıştı. Yapılan görüşmeler sonucun-
da bu anlaşmazlık konuları aşılmıştı. Bu maddeler
için bkz. Oran, C.1, sh.711 vd.

22 Oran, age.sh.708

23 Oran, age. sh.709

dan biri yine anlaşmayı fesih etmek isterse, bu niyetini üç ay önce karşı tarafa bildirir. O zaman anlaşma sadece bir yıl daha yürürlüktedir.

3) Taraflardan biri, anlaşmanın uygulanmasından memnun kalmaz ve anlaşmada değişiklikler yapılmasını isterse, derhal "istişarelere", yani görüşmelere başlanır. Bu görüşmeler üç ay içinde bir uzlaşma veya anlaşmaya varmazsa, taraflardan biri 30 günlük bir bildirimle anlaşmayı sona erdirebilir.

4) Taraflardan biri, karşı tarafın, bu anlaşma hükümlerine uymadığı kanaatine varırsa, bunu karşı taraf bildirir ve derhal görüşmeler başlar. Bu görüşmeler 30 gün içinde bir neticeye varmaz ise, taraflardan herhangi biri 30 günlük bir bildirimle anlaşmayı fesih niyetini karşı tarafa bildirir.²⁶

Kısa adı, Türkçe isminin baş harflerinden meydana gelen SEIA olan (İngilizce DECA: Defence and Economic Cooperation Agreement) bu anlaşmanın ilk beş yıllık süresi 17 Aralık 1985'de sona eriyordu. Dolayısıyla, Türkiye'nin değişiklik veya şikâyetlerini en geç 17 Eylül 1985 gününe kadar Amerika'ya bildirip, Amerika'yı müzakerelere davet etmesi gerekiyordu. Türkiye bu maddeye dayanarak 3 ay önce, anlaşmanın uygulanması ile ilgili şikâyetlerini 10 maddelik bir liste halinde ABD'ye bildirmiştir. Buna göre, ABD Türk ordusunun modernizasyonuna hız vermeli, Türkiye'ye yapılan yardım anlaşmaya bağlamalı (yani kongre faktörünü kullanmamalı), yardım ile ilgisiz konular (Kıbrıs sorunu, 7/10 oranı gibi) arasında bağlantı kurulmamalı, Dış askeri satışlardan (FMS) kaynaklanan borç-

Bu mektuba ek olarak bir de gizli protokol kabul edilmişti ki, asıl önemli olan da buydu. Çünkü, Türkiye bu protokolle ABD'ye ek bazı askeri kolaylıklar sağlamak zorunda bırakılmıştı. ABD, Türkiye'nin isteklerini kabul etmeye mahkum iken, tam tersine Türkiye mahkummuş gibi bir tavırla, anlaşmanın uygulamasında meydana gelen sıkıntılar bir tarafa bırakılarak, ABD'ye yeni kolaylıklar sağlayan ek mektup kabul ediliyor. Bu gizli ek protokole göre, İncirlik üssüne gelen Amerikan savaş uçaklarının sayısı arttırılmıştı.

lar silmeli, savunma sanayinde işbirliğine gitmeli ve ABD yönetimi Türkiye'nin lobicilik faaliyetlerinde yardımcı olmalıydı. Türkiye ekonomik alanda ise ilişkilerin çeşitlendirilmesini, Türkiye'nin ihracatının önündeki engellerin kaldırılmasını talep etti.²⁷

ABD yönetimi bu taleplerin bazılarını olumlu yaklaşırken, bir kısmında değişikliği reddetti. ABD'nin olumlu yaklaştığı konular da muğlak ifadelerle geçiştirilmiş ve Türkiye tarafından gündeme getirilen hiçbir istek karşılanmamıştı. Bu nedenle Türkiye de anlaşmayı yalnızca 1 yılına uzatma yoluna gitmiştir. Aslında, Türkiye bu istekleriyle, ABD'nin ülke

üzerindeki egemenliğini bir nebze olsa olsun hafifletmek istiyordu. Oysa, bağımsız olduğunu iddia eden bir ülkenin yapması gereken bu ikili anlaşmaları bütünüyle yürürlükten kaldırmaktır. Ama, Türkiye'nin buna gücü yetmemektedir. Hatta, üs ve tesisleri denetleme imkanına bile sahip değildir. İkili anlaşmalar Türkiye'ye böyle bir yetki vermiş olsa bile, bu sadece kağıt üzerinde kalmakta ve Türkiye'ye, anlaşmalardan kaynaklanan yetkisini bile kullanama imkanı verilmemektedir.

Aylar süren müzakereler ve iki taraf arasında bir takım geliş-gidişlerden sonra, 12 Aralık 1986 da, yeni bir anlaşma değil, SEIA'na bir "Ek Mektup" iki taraf arasında parafe edildi. Aylardır süren bu görüşmelerde, yeni bir anlaşmanın değil, bu "Ek Mektup" metninin tartışılmasının yapıldığı anlaşılıyordu. Bir buçuk yıl süren görüşmelerin neticesi, 16 Mart 1987 de, Türk ve Amerikan Dışişleri Bakanları arasında teati edi-

len bir "Mektup" oldu. Daha doğrusu, Amerika Dışişleri Bakanı George Shultz, 16 Mart 1987 tarihi ile Türk Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'na bir mektup yazıyor ve Halefoğlu'da bu mektubu aldığını ve bu mektupla mutabık kaldığını bildiriyordu. İşin ilginç yanı, 16 Mart 1987 tarihli "Ek Mektup"un hiçbir yeni unsuru ihtiva etmemesiydi. Esasında, Mektup'ta söylenenler, Anlaşma'da söylenenler ile hemen hemen aynı nitelikte olduğu gibi, Amerika bakımından herhangi yeni bir taahhüdü de ihtiva etmiyordu. Mektupta söylenenlerin hepsi genel ifadelerdir. Gerçekte, mektup, Türkiye'nin şikâyetlerine cevap olacak nitelikte değildi.²⁸

Bu mektuba ek olarak bir de gizli protokol kabul edilmişti ki, asıl önemli olan da buydu. Çünkü, Türkiye bu protokolle ABD'ye ek bazı askeri kolaylıklar sağlamak zorunda bırakılmıştı. ABD, Türkiye'nin isteklerini kabul etmeye mahkum iken, tam tersine Türkiye mahkummuş gibi bir tavırla, anlaşmanın uygulamasında meydana gelen sıkıntılar bir tarafa bırakılarak, ABD'ye yeni kolaylıklar sağlayan ek mektup kabul ediliyor. Bu gizli ek protokole göre, İncirlik üssüne gelen Amerikan savaş uçaklarının sayısı artırılmıştı. Üsde bulunan F-4 uçakları F-16 uçaklarıyla değiştirilecek ve sayıları artırılacaktı. Gizli protokolün diğer maddelerinde, Konya'nın ABD savaş uçaklarının eğitim alanı olarak kullanılmasına ilişkin yeni kolaylıklar sağlanması ve üslerin modernizasyonunun sürmesi yer almaktaydı. Konya atış alanında yapılan uçuşlarda belli bir kontenjanın üzerine çıkılması halinde uçuşların ücret karşılığı yapılması şartını getirmekteydi. Ancak, daha sonra ABD bu ücreti de vermeyerek üssü bedava kullanmaya devam etmiştir.²⁹ ABD, Türkiye'ye F-16'lar üretimine geçinceye kadar ki ihtiyacını karşılaması için 40 F-4 savaş uçağı hibe edecekti. Ayrıca, ABD'nin Türkiye'deki askeri faaliyetlerinde kullandığı malzemelerin bir kısmının Türkiye'den alınması öngörülmüyordu. Yine

gizli protokole göre, ABD 100.000.000 dolarlık ticari yardımın ve 490.000.000 dolarlık askeri desteğin 320.000.000 dolarını hibe olarak verecekti. Bu sırada, ilginç bir gelişme yaşandı ve söz konusu mektup değiş-tokuşun dan hemen sonra Kongre, Türkiye'ye yapılan yardımda yüzde 45 oranında bir kesintiye gitti. Buna ek olarak, ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu ABD yönetimine, yardımın miktarının kısılması, Kıbrıs'ta asker sayısının indirilmesi ve Türkiye'ye verilen silahların Kıbrıs'a aktarılması gibi koşullar getiren bir karar aldı.³⁰

Anlaşmanın sağlanmasının hemen ardından gelen bu kesinti, Türkiye'de doğal olarak tepki yarattı. Ankara'da "Teati yetmez, belgenin bakanlar kurulunca onaylanması gerekir, durumdan memnun olmadığımız için onaylamayacağız"³¹ havası hakimdi. Belge askıya alınmıştı. Askıya alınan SEIA değil, süreyi uzatan belge idi. Bu da fazla bir şey ifade etmiyordu. Çünkü SEIA zaten her yılsonunda, eğer taraflardan birisi "feshettim dememişse otomatik olarak bir yıl daha uzamış oluyordu. 'Bu kesinti yetmezmiş gibi, ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu 2 Nisan 1987 tarihli oturumunda yardımı bir kez daha kırpma kalmadı aynı zamanda bir dizi koşula bağladı³² Sonunda, Özal hükümete, Kongre'nin yardım konusundaki tutumu belli oluncaya kadar SEIA'yı uzatan Ek Mektubun Bakanlar Kurulunda onaylanmayacağını, yani askıya alınacağını açıkladı. Bir süre içinde üslere ek kolaylıklar sağlanmayacağını bildirdi ve FMS kredilerinden kaynaklanan 400.000.000 dolarlık borcun ödenmesi yavaşlatıldı. Ek Mektup yürürlüğe girmeyince, gizli protokol de işlemiyordu ve bu da hükümetin elindeki önemli bir kozdu. Fakat Özal bu gerginlik ortamının daha fazla uzamasını istemedi ve sonuçta, Dış İşleri Bakanlığının itirazlarına karşın, Bakanlar Kurulu 21 Şubat 1988'de Ek Mektubu ve gizli protokolü onayladı.³³ (Devamı var)

28 Armaoğlu, age. C.II. sh.306; Ek Mektubun içeriği için bkz: Oran, Türk Dış Politikası, C.II, sh.57

29 Ufuk Güldemir, Texas-Malatya, Tekin Yayınevi, 1. bsk. 1992, İstanbul sh.152 vd.

30 Oran, age. C.II sh.57-58

31 Güldemir, age. sh.161

32 Güldemir, age. sh.162; ayrıca bkz. Güldemir, age. sh.177

33 Oran, age. C.II sh.58

İslamî Hareket/Cemaat ve İslamî Hareket/Cemaat Liderinin Özellikleri - III

Ahmet YASİN

İSLAMİ HAREKETİN ÖNÜNDEKİ ENGELLERE KARŞI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1 - Müslümanlar tam anlamıyla Kur'anî ve Nebvi bir harekete talip olmalı ve böyle bir hareketin vazgeçilmez türden temel esasları ile bu türden olmayan, esasla ilgisi bulunmayan niteliklerini ortaya koymalı. Tâ ki esasta farklı düşünenlerin böyle bir hareketin bünyesinde, aynı çatı altında bir araya gelmek istediklerinde, bu esasları kabul etmekle birlikte, esasla ilgisi olmayan fer'î konuların kabulünü karşılıklı olarak birbirlerine dayatmaya kalkışmasınlar.

2- Bunun gerçekleştirilebilmesinin önündeki tek engel, grup taassup ve ön kabullerini Kur'anî gerçeklere feda etmeyi göze alamamaktır. Bunu okuyan çoğu kardeş, "böyle bir

Ne kadar mütevazî ve küçük olursa olsun bir çalışmanın başarılı olabilmesi için düzenli ve sistemli olması şarttır. Yoksa sonuca varılması asla mümkün olamaz. Teşkilatsızlık, düzensizlik ve disiplinsizlik içinde nice güçler kaybolup heder olurken teşkilatlı bir azınlık, hayret edilecek boyutlarda büyük işler başarmıştır. En basit bir evin yapımı dahi plan, proje ve sistemli çalışmayı gerektirir.

şey olur mu?" diye itiraz etse de -maalesef- grupsal niteliklerini Kur'anî gerçeklere feda etmemek için -şuuraltından kaynaklansa da- bir takım gerekçeleri sürerek, bu gerekçelere teslim olmamak için bahane aramayacaklar cidden azdır. Kur'anî gerçekler açısından feda edilmesi gereken esaslarla ilgili ne kadar şey varsa feda edilmeli ve bunun sonucunda tek, net ve bütüncül İslâmî bir hareketin ortaya çıkması, çıkarılması için çalışmalıdır.. Müslümanların Allah yolunda birlikte mücadele vermeleri bir zorunluluktur, ertelenemez bir mükellefiyettir.

3- İslâm'ın ana ve nihai hedefi, küfrün ve kafirlerin egemenliğinin sona erdirilip İslâm'ın hâkim kılınması sonucunda insanların Allah'a kul olmaları suretiyle gerçek kimliklerini bulmalarını ve gerçek özgürlüğe kavuşmalarını sağlayarak fitne ortadan kaldırılmalıdır. (el-Bakara,

2/193; el-Enfâl, 8/39) Allah'ın bizlere göstermiş olduğu bu nihai hedefi gerçekleştirebilmek için de gerek fert planında, gerekse de topyekün olarak yine Kur'an'ın emrettiği şekilde "güç hazırlamak" zorunluluğu vardır. (el-Enfâl, 8/60) Bunun için yani küfürle nihai hesaplaşmaya doğru yol alabilmek için, imanî, ruhî, ahlakî, bedenî, cemaî boyutlarıyla istenen güce sahip olmak bir mükellefiyettir.¹

4- İslami Davet Teşkilatlanmayı Gerekli Kılmaktadır: Ne kadar mütevazı ve küçük olursa olsun bir çalışmanın başarılı olabilmesi için düzenli ve sistemli olması şarttır. Yoksa sonuca varılması asla mümkün olamaz. Teşkilatsızlık, düzensizlik ve disiplinsizlik içinde nice güçler kaybolup heder olurken teşkilatlı bir azınlık, hayret edilecek boyutlarda büyük işler başarmıştır. En basit bir evin yapımı dahi plan, proje ve sistemli çalışmayı gerektirir. Nitekim Allah (c.c) Musa (a.s)'a şöyle vahyetmişti:

"Biz Musa ile kardeşine vahyettik ki, soydaşlarınıza Mısır'da evler hazırlayınız, evlerinizi namazgah hale getiriniz, namaz kılınız ve mü'minleri müjdeleyiniz." (Yunus, 87)

İslam'ın cahili ortamı düşüncelerine, inanışlarına, nizamlarına, hukukuna, yaşam biçimine ve kendi geleneklerine göre düzenleyebilmesi ancak programlı bir çalışmayla ve görkemli bir cemaatle mümkün olabilir.

Teşkilatlanmayı gerekli kılan diğer bir husus, İslam düşmanlarının mahalli ve uluslararası düzeyde İslam'a yönelttikleri saldırıların boyutlarıdır. İslam düşmanlarının İslam'ı vurmak ve Müslümanlara karşı komplolar düzenlemek amacıyla kurulan yüzlerce teşkilatları ve hareketleri vardır. Ve diğer bir takım etkenler sebebiyle İslami çalışma teşkilatlı bir yapılanmayı gerekli kılmaktadır.

Çünkü, Hz. Peygamber (s.a.v)'in sîretinde gördüğümüz gibi Daru'l-Erkamı bir teşkilat merkezi haline getirerek gelişen İslâmî Hareketi kontrol altında tutmuş ve hedeflerine varabilmek için koordineli bir çalışmayı sağlamıştır. Yine Peygamber (s.a.v)'in Daru'l-Erkamı teşkilat merkezi olarak seçmesinin veya ihtiyaç duymasının diğer bir sebebi de davanın öncü kadrolarını gizlice oluşturarak Daru'l-Erkam'da yetiştirmek idi.

Çünkü eğer bu çalışma açıktan yapılsaydı, Mekke ileri gelenleri yeni dinin güç potansiyelini ve çalışmalarından haberdar olarak alarma geçmesine sebebiyet verirdi. Halbuki kadroyu gizliyerek sistemin, İslam'ın gücünden habersiz ve atıl kalması sağlanmıştır.²

İSLAMİ HAREKETİN BAŞARIYA ULAŞMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

İSLÂMÎ HAREKET NE ZAMAN BAŞARIYA ULAŞIR

1- Müslüman Nesil: İslâmî hareketin sağlam ve mükemmel bir eğitimle yetiştireceği Müslüman bir nesil gereklidir. Bu özlenen nesil, özlenen İslâm toplumunun sağlam sütunları ve temelleri mesabesinde olacaktır. Bu sebeptendir ki Medine'de ilk İslâm nesli meydana geldikten sonra İslâm toplumu ve İslâm devleti gerçekleştirebilmiştir. İslâm devleti bu neslin omuzları üzerinde yükselmiştir. Bu neslin şu özellikleri taşıması lazımdır:

a) İslâm'a ve onun üstün hedeflerine, kurtuluş yolu olduğuna ve mutlaka hakim olmasının gerekliliğine bütün kalbiyle inanması lâzımdır. Bütün işlerin temeli budur.

b) İmanın gerektirdiği fedakârlık, feragat, cömertlik, sabır ve yiğitlik, ihlâs ve doğruluk sahibi olmak, öyle ki bu iman sahibi kişiyi ne bir vâad aldatabilir, ne bir tehdit yıldırabilir. Bu ise

¹ İslami Hareket Ve Problemleri, M. Besir Eryarsoy

² Davet Ve Davetçinin İlkeleri, A. Muhsin Toprak

tecrübeli, şumûllü, köklü ve Rabbanî sıfatlarla yetişmiş kişilerin üstleneceği bir eğitimi gerektirir.

c) Genel bir uyanış ve idrak: Risaleti idrak, kişiliği idrak, durumu idrak, bununla Müslüman nesil ideolojisini ve risaletini kendini ve fonksiyonunu, dostunu ve düşmanını yakından tanır. Bu iş Cenâb-ı Hakkın emrettiği şekilde davetin basiret üzerinde yapılmasını sağlayacak şekilde siyasî, şer'î, sistemli ve şumullü ve sürekli bir eğitim gerektirir.

d) Her türlü sınıf, bölge, unsur ve ailevî bağları aşan bir bağlılıkla o davet üzerinde sağlamca birleşmek gerekir.

e) Usanmadan, bıkmadan, yılmadan, duraklamadan ümitsizliğe düşmeden şartlar ne olursa olsun davet işini yüklenmeğe devam etmek. Onu yaymağa çalışmak, ona daha çok yardımcı ve eleman kazandıрмаğa gayret etmek. Ceza evi hükümlüleri arasında ve ceza evinde bulunmasına rağmen davetine devam eden Yusuf Peygamber örneği en güzel örnektir.

f) Yeteri kadar her sınıftan seçkin düşünür ve lider, İlmî, edebî, amelî, halkın güvenini kazanan ve yeni toplumu kurmak yükümlülüğünü üstlenen kültürlü ve üstün kabiliyetli elemanlara sahip olmak gerekir.

g) Davet için en mühim merhale, hazırlık merhalesidir. Davetçiler, her an tebliğe hazır bulunmalıdırlar. Bu sebeple onlar, daha önce genişçe izah ettiğimiz rûhî, ilmî ve bedenî yönden eğitime tabi tutulmalı, gerekli maddî imkânlarla sahip kılınmalıdırlar. Davet, sıkıntı ve güçlüklerle göğüs germe ister, feragat ve fedakârlık ister, cesaret ve şecaat ister. Bu sebeple henüz yolun başında İslâmî hareket, fertlerine akıbeti, ama buna karşılık elde edilecek semere

ve neticeyi hatırlatmalı, samimiyetle davasına bağlanan, şuurlu insanlarla yola çıkılmalıdır. Bu şekilde rûhî, İlmî ve bedenî yönden sıhhatli davetçiler yetiştirebilmek üzere küçük yaştan itibaren intihâp olunacak kabiliyetli gençler çeşitli sahalarda özel bir eğitime tabi tutulmalıdır.

2- Müslüman Halk Dayanağı: İslâmî hareket için gerekli esaslardan biri de her sınıftan Müslüman bir halk dayanağı bulmasıdır. Bu da İslâm dâvetçilerini seven, düşmanlarını yeren ve her türlü yardıma koşan İslâm düşüncesinin safında olan genel bir kamuoyu oluşturmakla mümkündür. Halka yabancı, halkın tanımadığı saf Müslüman bir nesil yetiştirmek İslâmî hareket için yeterli değildir. Halka karışmayan, köşe bucaktan halka seslenen veya ona tepeden bakan, toplumun kendisinden, amcası oğlundan, komşu ve akrabasından, çevre ve yakınlarından teşekkül ettiğinden habersiz duran bir nesil dâvetin ağırlığını üstlenemez. Râbbına ibâdet ederek kendi iç âlemine kapanan insanları, kendi problemleriyle başbaşa

kalan ve düşünce dünyasında kitabını okumakla halkın işleriyle ilgilenmeyen bir nesilden de İslâm davetine hayır gelmez. Türlü inanç ve ideoloji mensuplarını halkla ilgilendiği, hatta saflarına çekmek için çırpındığı İslâmımla beraber ve Müslümanların yanında olmayı gerektiren yabancı ideolojilerin tuzağına düşen halka eğilmeyen Müslüman bir nesil İslâmî harekette başarı sağlayamaz.

Bunun için halkın problemleriyle ilgilenmek lâzımdır. Halkın bize çıkmasını beklemek değil bizim halka inmemiz gerekir. Halkın İslâmî hareket safına çekilmesi şarttır.

3- Engelleri Aşmak: İslâmî hareketin başarıya ulaşabilmesi için her an önüne çıkan engelleri aşması ve hedefe ulaşmayı önleyen tehlikeleri dağıtması lâzımdır. Çünkü bir işin başarılabilmesi için gerekli malzeme ve şartları hazırlamak icabettiği gibi önündeki bütün engelleri de aşmak gerekir.³

4- Kabiliyetli bir liderle faaliyet sahasına giren bir kadro her şeyden evvel gaye ve hedefini gayet güzel tespit edecek, vesile ve vasıtalarını ortaya koyacaktır. Onun davası gizlilik ve müphemiyet içerisinde yürümez; şüphe ve tereddütler İslâm davası etrafında toplanamaz. Bu sebeple İslâmî hareket, defini vuzûhla ortaya koyacak, bu hedefe varabilmek üzere faaliyetini yürütecektir. Günümüz davetlerinde hedef tespitinde en büyük yanılğı, tedavi edilmesi gerekli hastalıklardan biri "sathîlik"tir. Onlar, İslâm'a davet faaliyetini cüz'î bir yamalama ameliyesi, çevre ve şartlara uydurma çabası olarak görüyorlar. Oysa ki İslâm'a davet, gayr-i İslâmî her türlü inanış ve davranıştan sıyrılarak İslâmî yaşayışı tesis faaliyetidir.

5- Kabiliyetli bir liderle faaliyet sahasına giren bir kadro her şeyden evvel gaye ve hedefini gayet güzel tespit edecek, vesile ve vasi-

alarını ortaya koyacaktır. Onun davası gizlilik ve müphemiyet içerisinde yürümez; şüphe ve tereddütler İslâm davası etrafında toplanamaz. Bu sebeple İslâmî hareket, defini vuzûhla ortaya koyacak, bu hedefe varabilmek üzere faaliyetini yürütecektir. Günümüz davetlerinde hedef tespitinde en büyük yanılğı, tedavi edilmesi gerekli hastalıklardan biri "sathîlik" tir. Onlar, İslâm'a davet faaliyetini cüz'î bir yamalama ameliyesi, çevre ve şartlara uydurma çabası olarak görüyorlar. Oysa ki İslâm'a davet, gayr-i İslâmî her türlü inanış ve davranıştan sıyrılarak İslâmî yaşayışı tesis faaliyetidir.

6- İslâm davetinde uygulanacak metotlar belirlenecek, takibi gerekli merhaleler bilinecektir. Zamana ve zemine, şartlar ve durumlara uygun hareket için de Rasûlullah'ın davet hareketi çok iyi bilinmeli, ona göre hareket edilmelidir. Kitleye ehemmiyet vermeden, davayı kamuya benimsetmeden neticeye ulaşma ümidi hayalden ibaret kalır.

7- Böylece metodunu da tespit eden İslâmî bir hareket artık, hareket stratejisini belirleyerek, önceden hazırlanmış plân ve programlara göre çalışmasını başlatacaktır. İslâm, programsızlığın her çeşidine karşıdır. Dünyada İslâm kadar insanın günlük ve özel hayatını bile bir düzen ve programa bağlayan hiç bir sistem yoktur. Bu sebeple İslâmî faaliyetlerde bulunanlarda umûmiyetle görülen plânsızlık ve programsızlık, üzerinde önemle durulması gerekli bir aksaklıktır.

8- İslâmî davetin temel prensibi "esastan işe başlama ve tedricen teferruata inme"dir. Bu sebeple İslâm davetçileri herşeyden evvel Müslümanların ve insanların içerisine düştükleri imanı teşevvüşü izâle ile tevhid esasını ikâme mecburiyetindedir. İslâm sağlam bir akide üzerine bina edilebilir ancak. Bu, sağlanmadan fer'îyyat ile iştigalin davete getireceği herhangi bir fayda yoktur.

3 Tek Çare İslami Çözüm, Yusuf Kardavi

9- İslâmî davet, ameli, nazariyeye tercih etmeli, İslâm'ı fikrî bir manzûme ve sadece laftan, münakaşadan ibaret, donuk bir zihni bilgi haline getirmemelidir. Davetçilerin sözlerinden çok, bizzat yaşayışları İslâm'a çekici olmalıdır. Bu yönden günümüz davetçilerinin eksiklikleri aşikârdır.

10- İslâmî arzu ve gayeler, şahsî istek ve menfaatlerden üstün tutulmalı, İslâmî bir cemiyet tesisi için fert, kendi nefsi emellerini gerçekleştirmek üzere uğraştığından fazla gayret sarfetmelidir. Bu çabasında onun talebi,

Cenab-ı Hakk'ın rızasıdır; insanların övgü ve itibarları değil... Bu sebeple davetçi, müteva-zıdır, sadedir, gösteriş ve âlayişe itibar etmez. Bu esaslardan hareket eden kaç İslâmî kuruluş, kaç samimi İslâm bağlısı sayabiliriz?!

11- Hareketin, üyelerinin boş vakitlerini hem kendilerine hem de davaya yarıyacak şeylerle doldurmağa çalışması ve her grubun kendine uygun ve zaruri şeylerle uğraşmasının sağlaması gerekir. Uzun zaman boş kalmaktan sakınmak lâzımdır. Çünkü boş kalmak usandırıcı ve öldürücüdür. Mutlaka ümitsizliğe ve sapmağa götürür.

12- Her kişiyi bilgi ve yeteneğine uygun mevkiye yerleştirmek gerekir ki hareket mensupları görevini mükemmel yürütebilsin. Hacmi ve rolü ne kadar küçük olursa olsun hiçbir kimsenin fonksiyonu hâkir görülmemelidir. Çünkü herkesin başarısı niyetine göredir. Cenâb-ı Hakk yüzlere ve şekillere değil kalblere bakar.

Hedeflere ulaşmak için acele edilmemelidir. Olgunlaşmayan meyveyi koparmamak gerekir. Acele şeytanın işidir. Hiçbir zaman hayırlı netice vermez. Hedef, hiç bir zaman 'devlet' değil, sadece Allah'ın rızasıdır ve bu bakımdan önemli olan her an yapılması gerekeni yapmak, 'an'ın Müslümanı olabilmektir. Bu, her şeyden önce 'netice'nin Allah'ın elinde olduğu bilincini kazandıracaktır

Rasûlüllah'ın Ashâbından Halid bin Velid'in yeri başka, Hassan bin Sabit'in yeri başka, Ebu Hureyre'nin yeri daha başkaydı. Allah yolundaki her mücahidin yeri başkadır.

13- Toplum ve etrafındaki ferdlere bakarken siyah gözlüğü çıkarmalı ve tartışılabilen yahut te'vile müsait meselelerden dolayı onları küfürle itham etmekte ve İslâmın dışına çıkarmakta acele edilmemelidir. Çünkü asıl olan hüsn-ü zandır. Müslümanın durumunu iyiliğe yönlendirmektir. Yolu bulunduğu müddetçe onu İslâm temeline bağlı kabul et-

mektir. **Çünkü** küfürle itham edilenlerin çoğu öldürülmesi gereken mürted olmayıp öğretilmesi icap eden cahil kimselerdir. Şehadet kelimesini söyledikleri müddetçe kanları ve malları masumdur. Ama bağırılarını küfre açan ve açıkça küfürlerini ilân eden kimseleri, elbette lâıyk oldukları kategoride saymak lâzımdır. Herkes yaptığıının karşılığını görür.

14- Hedeflere ulaşmak için acele edilmemelidir. Olgunlaşmayan meyveyi koparmamak gerekir. Acele şeytanın işidir. Hiçbir zaman hayırlı netice vermez. Hedef, hiç bir zaman 'devlet' değil, sadece Allah'ın rızasıdır ve bu bakımdan önemli olan her an yapılması gerekeni yapmak, 'an'ın Müslümanı olabilmektir. Bu, her şeyden önce 'netice'nin Allah'ın elinde olduğu bilincini kazandıracaktır

"İçlerinde de, sabır ettikleri zaman emrimizle doğru yola sevkedecek rehberler tayin etmiştik. Ve onlar âyetlerimizi çok

iyi biliyorlardı. (Secde, 24)

15- Bütün işlerde aşırılıktan kaçınmalıdır. Hadis-i Şerifte şöyle buyruluyor: **"Aşırılıktan sakının, çünkü sizden öncekiler aşırı gittikleri için helâk oldular."** Sevdiğimiz zaman sevgide, yediğimiz zaman da kötülükte aşırı gitmememiz gerekir. İslâmî hareket gücünü tesbit ederken olduğundan büyük görerek aldanıp azgınlaşmamalı yahut az görerek ümitsizliğe düşüp yılmamalıdır. Ölçü, itidal olmalıdır. Haddini bilen ve ona göre ayağını atan kişiyi Cenâb-ı Hak sever.

16- Şahıslar yerine prensiplere, şekiller ve kitleler yerine düşünceye ve gerçeklere sarılmak gerekir.

17- İslâmî hareket tecrübelerini arttırmalı ve şartlarını düzelterek geçmiş hatalardan, geçmişte ve günümüzdeki İslâmî hareketlerin geçirdiği tecrübelerden faydalanmalıdır. Aklini kullandıktan ve çabasını sarfettikten sonra çalışan bir kişinin hata etmesi mühim değildir. Asıl tehlike hatada ısrar etmek, nasihat dinlememek ve uyarı kabul etmemektir. Yani İslâmî hareket kendi kendini tenkid gücüne, plânlama ve uygulama biçimini gözden geçirme ehliyetine, hedeflerini tesbit etme, imkân ve yollarını geliştirme ve güzelleştirme veya durum icabı değiştirme cesaretine sahip olmalıdır. Tenkidle ve eskiyi olduğu gibi devam ettirmekle yetinilmemelidir. Düşünme ve yenileme gücüne sahip kimselere içtihad kapısını kapatmamalıdır. Aksi halde donukluktan ve onun da ardında ölümden kurtulmak mümkün değildir.

18- Düşmandan da gelse her çeşit yapıcı ve samimi tenkidi memnuniyetle kabul etmelidir. Çünkü bu tenkidle bir hatayı düzeltme, bir geği kapatma, bir aşırılığı önleme veya bir sapmayı durdurma imkân ve fırsatını elde etmiş olur. İmam-ı Şaffî kendisine nisbet edilen şu sözlerinde ne güzel söylemiştir: **"Onların düşmanlığı benim için bir minnet ve fazilettir.**

Allah düşmanlardan beni mahrum etmesin. Hatalarımı onlar araştırdılar, böylece kendim de sakındım. Benimle yarıştılar. Ben de yükseklere ulaştım."

19- Yıkıcılık ve kötülük yerine yapıcılığa ve iyiliğe yönelmek. Yıkıcı değil yapıcı, bölücü değil birleştirici, zayıflatıcı değil kuvvetlendirici olma esaslarını prensip edinmelidir.

20- İslâmî hareket düşmanına karşı da olsa kalbini kin ve düşmanlıktan temizlemelidir. İslâm için çalışan ve onu himaye eden herkesle işbirliği yapmalıdır.

21- Geçici çatışmalar, talî meseleler ve günlük siyasî oyunlar ve çekişmelerle gücünü yitirmemelidir. Aksine büyük dâvalar ve dönüm noktası çarpışmalar için gücünü, vaktini ve gayretini arttırıp stok etmesi lâzımdır.

22- Çalışan herkesin çalışmasını takdir etmek: Ferd olsun cemaat olsun, geçmişlerden olsun, yaşayanlardan olsun kendi saflarında bilfiil yardımları olmasa bile her hak sahibinin hakkını itiraf etmek lâzımdır. Çünkü imanın hasletlerinden biri de kişinin kendi kendine in-saf etmesi, düşman da olsa adâletten ayrılmasıdır.

Şayet bu hususlara riayet edilirse Allah şahit ki Cenab-ı Hak, mü'minlere verdiği va'dini yerine getirecek, İslâm'ı muzaffer kılacaktır. Zira O, va'dinden caymaz ve ihlâslı mü'minlere nusratta bulunur. Üstelik bugünün davette istifade edilecek imkân ve vasıtaları, düne nispetle kat kat fazla, tesir sahası, evvele göre kat kat geniştir.⁴ **(Devam Edecek)**

4 Resulullah'ın İslam'a Davet Metodu, Ahmet Önkal

Şeytanın Taktikleri-V

Hakverdi DOĞRU

Unutkanlık ve Dalgınlık

Unutkanlık vermek şeytanın çok sık kullandığı fakat insanlar tarafından fazla fark edilmeyen bir yöntemdir. Şeytan bu telkini farklı konumlardaki insanlar için, farklı taktiklerle kullanır.

Örneğin yaşamlarını dinden uzak geçiren kimselere verdiği unutkanlık ve dalgınlık, klasik anlamdaki unutkanlık veya bir anlık göz dalması değildir. Şeytanın gerçek anlamda unutkanlık verdiği bu kimseler, 60-70 yıllık bir ömrü Allah'ı ve ahireti unutarak boş ve yararsız uğraşlar içinde geçirirler. Allah'ın ahireti hatırlatmak için yeryüzünde yarattığı hikmet ve ibretleri kavrayamazlar. Neden ve nasıl yaratıldıkları sorusunun hiçbir önemi yoktur. Şeytan onlara, iyiliği, hayrı, en önemlisi kendilerini yaratana, O'nu anmayı

Şeytanın unutkanlık vermeye çalıştığı bir diğer grup mü'minlerdir. Ancak bu unutkanlık müşriklere ve münafıklara verdiği unutkanlıktan daha farklıdır. Şeytan büyük-küçük ayırdetmeden mü'minlerin sorumlu oldukları her konuda unutkanlık vermek ister. Çünkü her insan dünya hayatının her anında, Kur'an'ın emrettiği hayatı yaşama konusunda denenmektedir.

ve herşeyin kontrolünün O'nda olduğunu unutturur. Ölüm, kader ve ahireti hiç düşündürmez.

Aynı şekilde münafıklar da şeytan tarafından çepeçevre kuşatıldıklarından, Allah'ın varlığını ve O'nun zikrini unuturlar. Kur'an'da münafıkların içinde buldukları durum şöyle haber verilir:

Şeytan onları sarıpuşatmıştır; böylelikle onlara Allah'ın zikrini unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın fırkasıdır. Dikkat edin; şüphesiz şeytanın fırkası, hüsrana uğrayanların ta kendileridir. (Mucadele Suresi, 19)

Şeytanın unutkanlık vermeye çalıştığı bir diğer grup mü'minlerdir. Ancak bu unutkanlık müşriklere ve münafıklara verdiği unutkanlıktan daha farklıdır. Şeytan büyük-küçük ayırdetmeden mü'minlerin sorumlu oldukları her ko-

nuda unutkanlık vermek ister. Çünkü her insan dünya hayatının her anında, Kur'an'ın emrettiği hayatı yaşama konusunda denenmektedir. Bu yüzden insanın her an şuurlu ve uyanık olması ve yaşadığı her an, Allah'ın rızasını araması gerekir.

Kur'an'da şeytanın mü'minlere vermeye çalıştığı bazı unutkanlıklardan örnekler verilmiştir. Bunlardan biri, ayetler hakkında "alaylı tartışmalara" dalanlarla aynı ortamda bulunmaktır. Allah mü'minleri böyle bir ortamdan sakındırır ve şeytanın unutturucu etkisine karşı uyarır:

Ayetlerimiz konusunda "alaylı tartışmalara dalanlar:" —onlar bir başka söze geçinceye kadar— onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturacak olursa, bu durumda hatırlamadan sonra, artık zulmeden toplulukla beraber oturma. (En'am Suresi, 68)

Bir başka hüküm ise bir şeyi yaparken, onun ancak Allah'ın dilemesiyle mümkün olacağını

anmaktır:

hiçbir şey hakkında: "Ben bunu yarın mutlaka yapacağım" deme.

Ancak: "Allah dilerse" (inşallah yapacağım de). Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve de ki: "Umulur ki, Rabbim beni bundan daha yakın bir başarıya yönettir-iletir." (Kehf Suresi, 23-24)

Bu konuya bir başka örnek Hz. Musa kıssasında verilmiştir. Ayette, Hz. Musa ile beraber yolculuk eden genç yardımcısı, yanlarına aldıkları balığı unuttuğunu fark edince, bunun sorumlusunun şeytan olduğunu belirtir:

(Genç-yardımcısı) Dedi ki: "Gördün mü, kayaya sığındığımızda, ben balığı unuttum. Onu hatırlamamı şeytandan başkası bana unutturmadı; o da şaşılacak tarzda denizde kendi yolunu tuttu." (Kehf Suresi, 63)

Mü'min unutkanlığa ve buna yol açan faktörlere karşı çok dikkatli olmalıdır. Mü'minin yaşa-

mında dalgınlıklara, akli örten hayali senaryolara ve boş hayallere dalıp gitmeye yer yoktur. Çünkü bu karakterde bir insan Allah yolunda ciddi bir çaba harcayamaz. Kendisini dünyanın aldaticılığına kaptırıp, gerçek görevini, varlığının tek nedenini, Allah'a kul olmayı unuttur:

Ey iman edenler, Allah'tan korkun. Herkes yarın için neyi takdim ettiğine baksın. Allah'tan korkun. Hiç şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

Kendileri Allah'ı unutmuş, böylece O da onlara kendi nefislerini unutturmuş olanlar gibi olmayın. İşte onlar, fasık olanların ta kendileridir. (Haşr Suresi, 18-19)

Unutkan ve dalgın bir yapıya önlem olarak, mü'minler Allah'ı, Allah korkusunu ve Allah rızasını, cenneti, cehennemi, dünya hayatının geçiciliğini daima düşünerek unutmamalıdır. Çünkü insan bu gerçekleri aklında tutmadıkça, şeytana karşı korumasız kalır.

Duygusallık Telkini

Duygusallık, insanın duygularının Kur'an'ın belirttiği doğrultunun dışına taşarak Kur'an'ın sınırları içinde yönlendirilmemesi, bunların kişinin karar ve davranışlarını kontrol altına alması ve kişiyi aklın yerine duyguların yönetmesi demektir.

Duygusal davranan bir kimsenin hareketlerinde akıl yoktur. Herşey o anki ruh haline göre gelişir. Kişinin sabrı, adaleti, davranışları, aldığı kararlar, verdiği tepkilerin tamamı duygular tarafından yönlendirilir. Ani ve birbirini tutmayan kararlar şeytanın küçük müdahaleleriyle kolayca verilir. Çoğu zaman bu kararları pişmanlık izler. Duygusal insanların ömürleri sonradan pişman olunan birçok kararla doludur.

Halbuki mü'minin sahip olduğu akılda, denge ve açık bir şuur vardır. Hareketlerin tamamı

Allah'ın kuralları ve kanunları çerçevesinde yapılır. Akılcı hareket eden insan, seçimini, ahiret gününde Allah'ın karşısında vereceği hesabı düşünerek yapar. Şartlar ne olursa olsun Kur'an doğrultusunda, taviz vermeden hareket eder.

Şeytan, kimi zaman mü'minlere de duygusallık telkini yaparak yaklaşmayı dener. İnkâr edenlere karşı beslenebilecek bir sevgi, değişen şartlardan ruhen etkilenmek gibi Kur'an'a ters düşen her hareket, bilinç altına yerleşen duygusallık telkininin bir işaretidir. Böyle bir telkin, Kur'an hükümlerini uygulamada ve Allah'ın rızasına yönelmede gösterilecek tam bir kararlılıkla etkisiz bırakılır.

Mü'minlerin hayatlarında duygusallığa yer olmadığı birçok Kur'an ayetinde bildirilmiştir. Örneğin bir mü'min, her kim olursa olsun, inkâr eden bir kimseye karşı sevgi besleyemez:

Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim (topluluk) bulamazsın ki, Allah'a ve elçisine başkaldıran kimselerle bir sevgi (ve dostluk) bağı kurmuş olsunlar; bunlar, ister babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse kendi aşiretleri (soyları) olsun... (Mücadele Suresi, 22)

Bir başka ayette Allah'ın sevgisini kazanmak için yola çıkan bir mü'minin, Allah'ın düşmanı bir kimseye karşı sevgi besleyemeyeceği, eğer beslerse doğru yoldan şaşırıp sapacağı bildirilmiştir:

Ey iman edenler, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları veliler edinmeyin. Siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkâr etmişler, Rabbiniz olan Allah'a inanmanızdan dolayı elçiyi de, sizi de (yurtlarınızdan) sürüp-çıkarmışlardır. Eğer siz, Benim yolumda cihad etmek ve Benim rızamı aramak amacıyla çıkmışsanız (nasıl) onlara karşı hala sevgi gizliyorsunuz? Ben, sizin

gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı bilirim. Kim sizden bunu yaparsa, artık o, elbette yolun ortasından şaşırıp-sapmış olur. (Mümtehine Suresi, 1)

Ayetlerden açıkça anlaşıldığı gibi mü'min bir kimse için sevgideki yegane kıtas imandır. Bunun dışında ne aile bağlarının ne de sosyal çevrenin önemi vardır. Bir inkarcı, iman etmediği sürece mü'minin dostu ve yakını olamaz. Bu uzaklık Hz. İbrahim'in ağzından Kur'an'da şöyle ifade edilir:

İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır. Hani kendi kavimlerine demişlerdi ki: "Biz, sizlerden ve Allah'ın dışında taptıklarınızdan gerçekten uzağız. Sizi (artık) tanımayıp-inkar ettik. Sizinle aramızda, siz Allah'a bir olarak iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve bir kin baş göstermiştir..." (Mümtehine Suresi, 4)

Bu konu Kur'an'da peygamber kıssalarında da geçer. Örneğin Hz. İbrahim'in babasının Allah'ın düşmanı olduğunu öğrenince ondan uzaklaşmış olması, mü'minler için örnek bir harekettir. (Tevbe Suresi, 114) Bir başka örnek ise Nuh kıssasında yer alır. Allah Hz. Nuh'a, inkarcı olan oğlu için "Ey Nuh, kesinlikle o senin ailenden değildir" (Hud Suresi, 46) diye seslenir. Çünkü bir mü'minin ailesi, yalnızca mü'minlerdir. Bunların dışında bir dost arayanlar, eninde sonunda kendilerine yegane dost

olarak şeytanı bulurlar.

Detaylara Daldırır

Mü'min Allah rızasını kazanmak için en sağlıklı ve doğru yolları seçmelidir. Boş işlerle hiç vakit kaybetmez. "Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et" (İnşirah Suresi, 7) ayetine uyarak, üzerine aldığı her salih ameli bir an önce bitirip bir yenisine geçer.

Fakat insan yaptığı işi Allah rızasını gözetmeden yapıyorsa, şeytanın pek fark edilmeyen bir oyununa karşı korumasız düşer. Bu oyun insanları gereksiz detaylara daldırmaktır. Bu tuzağa düşen kişi, kafası karmakarışık, binbir türlü detaya takılmış, esas amaçtan tamamen uzaklaşmış, hatta ne yapması gerektiğini bile hatırlayamayan bir hale gelir.

Allah Kur'an'da buna örnek olarak Hz. Musa'yla ilgili bir kıssadan bahsetmiştir. Hz. Musa kendi kavmine, yani İsrailoğullarına, Allah'ın onlardan bir sığır kesmelerini istediğini haber verir. Buna karşın kavmi sığır hakkında gereksiz birçok ayrıntı sorup, ibadeti bir türlü yerine getirmemez. Ancak istedikleri bütün ayrıntıları öğrendiklerinde "...Şimdi gerçeği getirdin.." derler. Fakat bu ibadetin amacından nasıl uzaklaştığı ve kavmin neredeyse Allah'ın emrini yerine getirmeyeceği daha sonraki ayette belirtilir: "Böylece ineği kestiler; ama neredeyse

(bunu) yapmayacaklardı." (Bakara Suresi, 71)

Bu arada İsrailoğullarının kendilerine sığır kesme emrini getiren Hz. Musa'ya söyledikleri "bizi alaya mı alıyorsun?" (Bakara Suresi, 67) şeklindeki küstahça söz de, o anda imandan çok inkara, yani şeytana yakın olduklarını göstermektedir.

Bu mantığın altında şeytanın yukarıda bahsedilen hilesi yatmaktadır. Sığır kesmek gibi basit bir olayı detaylara boğup zorlaştıran şeytan, neredeyse ibadetin yapılmasını engellemeyi başaracak hale gelir. Günümüzde büyük bir kitlenin din anlayışı, şeytanın bu etkisiyle şekillenmiştir. Birçok insan Allah'ın dini adı altında detaylara boğulmuş, Kur'an'dan uzak bir din yaşamaktadır.

İsrafa Teşvik Eder

İsraf etmek cahiliye toplumunun önemli bir özelliğidir. Sınır tanımaz bir şekilde para harcayıp sonra bununla övünmek küfür için bir prestij kaynağıdır:

O: "Yığınla mal tüketip-yok ettim" diyor.

Kendisini hiç kimsenin görmediğini mi sanıyor? (Beled Suresi, 6-7)

Oysa israf Allah tarafından kesin olarak yasaklanmış, çirkin bir davranıştır. Hatta israf edenler için ayette "şeytanın kardeşi" ifadesi kullanılmaktadır. O halde şeytanın en büyük düşmanı olan mü'minlerin bu konu üzerinde özel bir titizlik göstermeleri gerekir. Allah bir ayetinde şöyle bildirir:

...İsraf ederek saçıp-savurma. Çünkü saçıp-savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabbine karşı nankördür. (İsra Suresi, 26-27)

Bu tehlikeden korunması için mü'minin dikkat etmesi gereken bir nokta vardır. Mü'min ca-

nını ve malını cennet karşılığında sattığını (Tevbe Suresi, 111) hiçbir zaman unutmamalıdır. Böyle bir ticareti kabul ettikten sonra malının bir kısmını Allah yolu dışında bir amaç için harcamaz. Çünkü israf öncelikle, ahiret dışında bir başka amaç için harcama yapmakla olur.

Mü'min sahip olduğu herşeyle ahirete yönelmek zorundadır. Sahip olduğu her mal daha çok ecir kazanması için bir fırsattır. Bu fırsatı geri tepmek, ahiret yerine dünya hayatına razı olmak demektir. Allah mü'minleri meşru ve helal nimetlerden faydalanmaya teşvik ederken, israf etmemeleri için uyarılarda bulunmuştur:

...İsraf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez. (En'am Suresi,141)

Ey Ademoğulları, her mescid yanında ziynetlerinizi takın. Yiyin, için ve israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez. (Araf Suresi, 31)

Kur'an'da şeytanın özel olarak kullandığı bazı kötü alışkanlıklar olduğundan bahsedilir ve mü'minler bunlara karşı uyarılırlar. İçki, kumar ve fallı uğraşmak şeytanın insanları saptırmak için kullandığı malzemelerdir:

Ey iman edenler, içki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak şeytanın işlerinden olan pisliklerdir. Öyleyse bun(lar)dan kaçın; umulur ki kurtuluşa erersiniz. (Maide Suresi, 90)

Ancak burada önemli olan şeytanın bu araçları hangi sonuca ulaşmak için kullandığıdır. Çünkü ayetlerde esas dikkat çekilen şeytanın amacıdır. Bu amaç bir sonraki ayette bildirilir; mü'minler arasına düşmanlık sokmak, onları Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak.

Gerçekten şeytan, içki ve kumarla aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi? (Maide Suresi, 91)

Ahlaki Çöküntünün Önüne Geçebilmek

Yunus DURMAZ

Ahlak kavramı toplumdan topluma değişen, hatta aynı toplum içerisinde yaşayan insanlar arasında bile değişen bir kavramdır. Aynı durum bir toplumda veya aynı toplumdaki bir kısım insanlar arasında ahlaki olarak görülürken, diğerleri tarafından gayri ahlaki olarak görülebilmektedir. Bu nedenle ahlaki çöküntünün önüne geçebilmek için öncelikle neyin ahlaki neyin ise gayri ahlaki olduğunun tespiti gerekmektedir.

Aslında bu sorunun cevabı biz Müslümanlar için çok basittir. Allah Rasulü "Din güzel ahlaktır", (Deylemi) "Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim" (Muvatta, Ahmed b. Hanbel) diyerek ahlakın çerçevesini belirlemiştir. Yine Allah-u Teâla Peygamberimize "Ve şüphesiz sen büyük bir ahlak üzerindesin." (Kalem 4) diyerek "O" nun ahlakını övmüştür. Hz. Ayşe annemizin ifadesiyle Kuran'ın canlı hali olan Allah Rasulü'nün ahlakı tamamen

Allah Rasulü'nün hal ve hareketlerinin tamamı bizim için ahlakın çerçevesidir. İnsanlığa gönderilmiş son kitap olan Kuran'ı Kerimde "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim." (Maide 3) ayetiyle ahlakımızın da tamamlandığını bizlere bildirmiştir. Dolayısıyla biz Müslümanlar için neyin ahlaki, neyin ise gayri ahlaki olduğu nettir.

Kur'an ahlaki idi. O zaman Allah Rasulü'nün hal ve hareketlerinin tamamı bizim için ahlakın çerçevesidir. İnsanlığa gönderilmiş son kitap olan Kuran'ı Kerimde "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim." (Maide 3) ayetiyle ahlakımızın da tamamlandığını bizlere bildirmiştir. Dolayısıyla biz Müslümanlar için neyin ahlaki, neyin ise gayri ahlaki olduğu nettir. Bugün insanlığın ahlaki bir çöküntü yaşadığı su götürmez bir gerçektir. Biz var olan bu ahlaki çöküntünün önüne nasıl geçebiliriz, onu incelemeye çalışaca-

ğız.

Allah Rasulüne vahiy gelmeden önceki dönem, cahiliye dönemi olarak adlandırılmaktadır. O dönemi cahiliye dönemi yapan, insanlığın ahlak seviyesinin dip yapmasıdır. Hatırlamak gerekirse o dönemin ahlaki yozlaşmaları; kumarın, içkinin, fuhşun, faizin, kan dökmenin, kız

çocuklarını öldürmenin, kan davalarının vs. çok ama çok yaygın olmasıdır. Bu ifadeler modern dünyada yaşayan biz insanlara hiç de uzak gelmemektedir. Biliyoruz ki bu ahlaki çöküntünün aynısı hatta daha da fazlası günümüzdeki toplumlarda görülmektedir. Yani bizim dönemimiz de bir nevi modern cahiliye dönemi olarak adlandırılabilir. Zamanın ve zeminin değişmesi bu gerçeklikleri ortadan kaldırmamaktadır.

O halde modern cahiliye dönemindeki bu ahlaki çöküntünün önüne nasıl geçebiliriz? Aslında bu sorunun cevabı da biz Müslümanlar için çok basittir. Allah Rasulü'nün geldiği dönemdeki cahiliye toplumu ile modern cahiliye toplumuna verilecek reçete aynıdır.

Dünya üzerinde Peygamberimizin gerçekleştirdiği toplumsal değişimi (devrimi) gerçekleştirebilen başka hiç kimse bulunmamaktadır. Türlü vahşilikleri normal gören bir toplumdan, dünyanın bir daha göremeyeceği Asr-ı Saadet toplumu inşa etmiştir. Bu inşa süreci o kadar kısa bir süre de yapılmıştır ki, bunun örneği ne daha önce ne de daha sonra görülebilmştir. Düşünebiliyor musunuz? Haydutluğuyla, eşkıyalığıyla ünlü bir toplumdan Ebu Zer Gıfari gibi bir model ortaya çıkarabilmiş, çok gaddar ve katil olan, helvadan yaptığı puta tapıp, acıktığında da onu yiyen Hattab gibi birinden, Hz Ömer gibi bir şahsiyet ortaya çıkarabilmiştir. Bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Günümüzde ahlaki çöküntünün önüne nasıl geçebiliriz sorusunun cevabı tam da burada yatmaktadır. Cahiliye dönemini Asr-ı Saadet dönemine çeviren metot, bugün kullanılırsa insanlık yeniden inşa sürecine girecektir.

Peki, Allah Rasulü hangi metodu kullanmıştı? Bu sorunun cevabını bize yine Allah Rasulü'nün kendisi vermiştir. Allah Rasulü veda hutbesinde "Ey müminler! "Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırmasınız. O emanetler Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamberinin sünnetidir." Yani Allah Rasulü ahlaki olarak bitmiş bir toplumu bu iki şeyle inşa etmiş ve bu iki şeyden uzaklaşırsanız yine eski sapıklıklarınıza, ahlaki çürümelerinize dö-

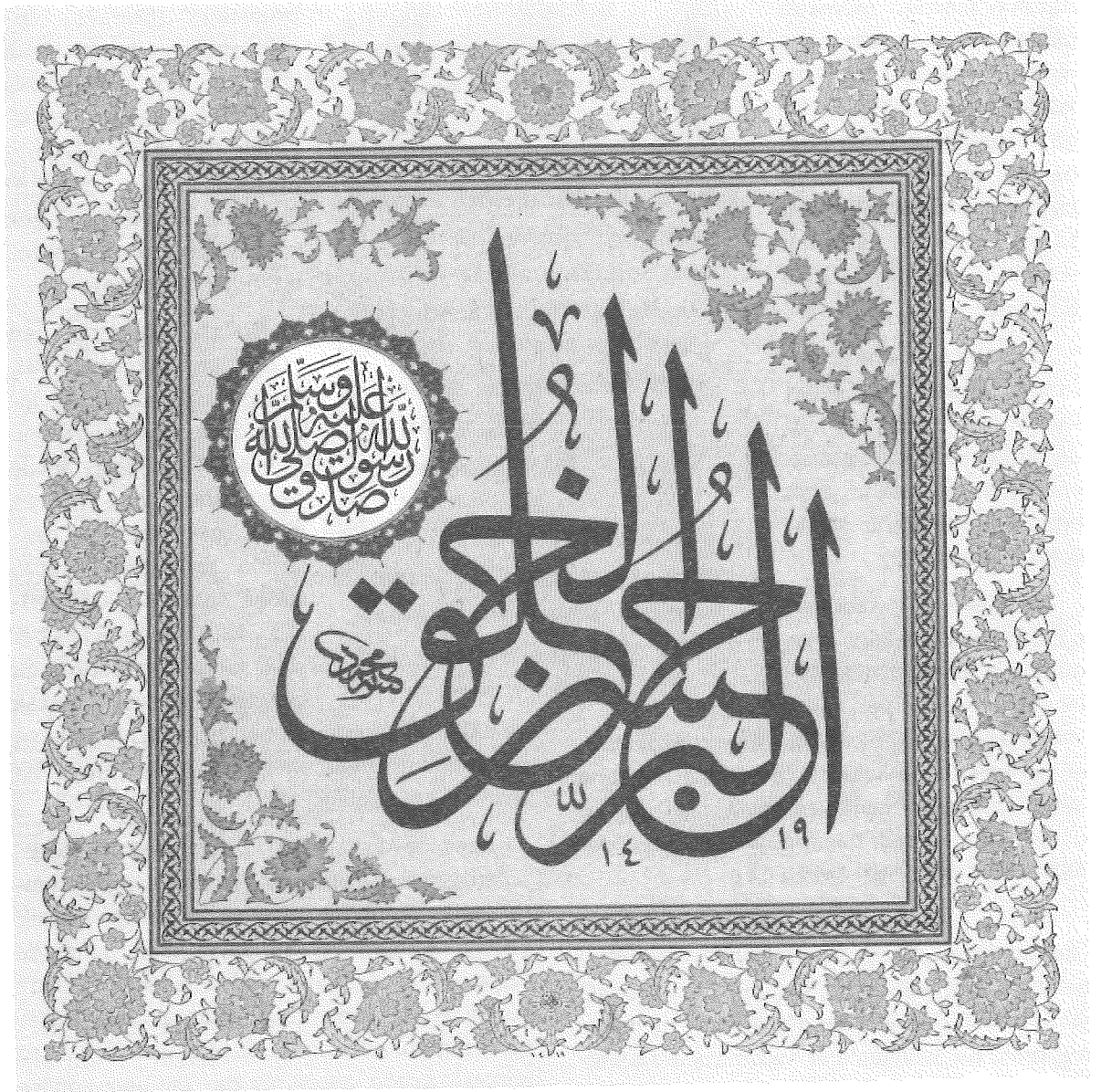
nersiniz diye uyarmıştır. Modern cahiliye toplumunu Allah'ın ve Rasulü'nün istediği şekilde yeniden inşa etmek istiyorsak yöneleceğimiz iki ana kaynak Allah'ın kitabı ve Rasulü'nün sünnetidir.

Şimdi bu kaynakların, inşa sürecindeki insanlığa seslenişlerine bakmaya çalışalım.

1. Sizin İlahınız tek bir İlah'tır; O'ndan başka İlah yoktur; O, Rahman'dır, Rahim'dir. (Bakara 163) Cahiliye döneminde Allah Rasulü nasıl ki ilk olarak Tevhid ilkesinden başlamış, biz de modern cahiliye dönemindeki ahlaki çöküntüye neşter vurabilmek için bu eylemden başlamalıyız. İnşa sürecine giren insanlığa verilmesi gereken ilk şey Allah'ın bir ve eşsiz olduğunu, en fazla "O" nu seveceğimizi, en fazla "O"ndan korkacağımızı, sadece "O" nun hükümlerini kabul edeceğimizi, "O"nun istediği terbiyeyi/ahlakı kabul edeceğimizi bilmemizdir. Bu durum kişinin yaratılanlardan korkmamasına, yaratanın emir ve yasaklarından korkmasına neden olacak ve güzel ahlaka yol almasını sağlayacaktır.

Denilebilir ki biz zaten Allah'a iman etmiş bir toplumuz Allah Rasulü iman etmemiş bir topluma geldiği için buradan başlamıştır. Bizim buradan başlamamıza gerek yoktur. Toplumumuza baktığımızda iman ettiğini söyleyen ancak Allah'ı bilmeyen, "O" nun emir ve yasaklarını kaale almayan, "O" nun bazı yetkilerini insanlara vermeyi bile bir beis olarak görmeyen kişiler vardır. Adı Müslüman'da olsa karşımızda Allah'ın sıfatlarını bilmeyen bir toplum varsa Allah Rasulünün başladığı yer bizim de başlayacağımız yer olmalıdır.

2. Siz namazı hakkıyla kılmaya bakın ve zekâtı verin! Kendi nefsiniz için her ne hayır yaparsanız, Allah katında onu bulursunuz. (Bakara 110) Namaz tevhidin eyleme dönüşmüş halidir demişti bir yazar. Tevhid eylemi olan namaz insan ahlakının bozulmasını engelleyecektir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus namazı hakkıyla ifa etmektir. Çünkü Allah-u Teâla: " Yazıklar olsun o namaz kılanlara, onlar ki, namazlarından gâfil olanlardır. (Maun 4-5)

ayetleri ile hakkıyla kılınmayan namazların insanları ahlaki çöküntüden kurtaramayacağını belirtmiştir.

“Bir Müslüman, farz namazın vakti geldiğinde güzelce abdest alır, huşû içinde ve rükûunu da tam yaparak namazını kılsa, büyük günah işlemedikçe, bu namaz önceki günahlarına keffâret olur. Bu her zaman böyledir. (Müslim)

İnsan ahlakını yeniden inşa edebilmek için çocuklarımıza, gençlerimize namazı sevdirmeliyiz. Camilerimizi çocuklarımıza, gençlerimize açmalıyız. Cami sadece namaz vakitlerinde açılan bir yer olmamalıdır. Çocukların oyun oyna-

yabildiği, gençlerin ders çalışabildiği, muhabbet edebildiği, çay içebildiği bir yer olmalıdır.

Namaz bilinci oluşan bir toplumun ahlaki erozyona girmesi mümkün değildir. Yani gün içerisinde yaratıcısının karşısına durup Allah büyüktür diyerek tekbir getiren, ellerini kaldırarak bütün dünya meşgalelerini ellerinin tersi ile iten, ayakta dururken vahiy ile hemhal olan, kimsenin önünde eğmeyecek olan başını âlemlerin Rabbinin karşısında eğen, secde ederken Allah’a en yakın olduğunu bilen, “O” nunla konuştuğunun bilincinde olan bir kişi. Bu bilinçli kılınan bir öğle namazından sonra ikindiye kadar bir Müslüman’ın gayri ahlaki bir

duruma düşmesi mümkün olabilir mi. Yine ikinci namazını bu bilinçle kılan bir kişi akşam namazına kadar gayri ahlaki bir durumla hemhal olur mu? Beş vakit namaz böyle olursa işte bu namaz insanları devamlı surette ahlaki bir çizgide tutacaktır.

3. Her kim ahiret kazancını isterse, biz onun kazancını artırırız, her kim de dünya kazancını isterse ona da ondan veririz, ama onun ahirette hiçbir nasibi yoktur. (Şuara 20)

İnsanlara kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları, salma atlar, davarlar, ekinler kabinden aşırı sevgiyle bağlanılan şeyler çok süslü gösterilmiştir. Hâlbuki bunlar dünya hayatının geçici faydalarını sağlayan şeylerdir. Oysa varılacak yerin (ebedî hayatın) bütün güzellikleri Allah katındadır. (Al-İ İmran 14)

Ahlaki çöküntümüzün nedenlerinden biri ekonomik kaygılardır. Geçim kaygıları insanları, helal olmayan yollara sevk etmiş, para kazanayım da nasıl olursa olsun düşüncesini benimsemişlerdir. Bu da insanların haram yollara tevessül etmelerine yol açmıştır. Gençlerimiz rahat bir hayatın hayalini kurarken, bu hayali gerçekleştirmek için gayri meşru yollara sapmaktadır. Kur'an ve Sünnet bilincine sahip olanlar, Rabbinin Rezzak-ı Âlem sıfatını iyice anlayanlar bu yollara tevessül etmeyecek, ahlaki çöküntünün maddi sebeplerini ortadan kaldıracaktır.

Asıl hayatın ebedi hayat olduğunun bilincinde olan bir kişi geçici dünya malları için sonsuz hayatı riske etmemesini bilecektir.

4. "Ey Resulüm, müminlere söyle, harama bakmasınlar ve avret yerlerini haramdan korusunlar! Müslüman kadınlar da ziynetlerini göstermesinler, başörtülerini yakalarına kadar

Özellikle kızlarımıza örtünmenin önemini anlatmalıyız. Örtüyü sadece bir aksesuar olarak değil, iffetin bir sembolü, örtün emrinin bir gereği olduğunu anlatmalıyız. Son dönemde tesettürdeki değişime dikkat edecek olursak bunun bir örtünme değil sadece örtme eylemi olduğunu görebiliriz. Başa bağlanan bir bez parçası, ayağa geçirilmiş dar bir pantolon ile tesettüre riayet ettiğini zanneden kızlarımıza bunun doğru olmadığını anlatmalıyız.

örtünler!" (Nur 31) "Örtülü çıplak ve başları deve hörgücü gibi yükseltilmiş kadınlar, Cennete girmeyecek. Kokusunu bile duymayacaklardır. Hâlbuki Cennetin kokusu, çok uzaklardan duyulacaktır" buyruldu. (Müslim)

Modern toplumun en büyük hastalıklardan birisi çıplaklıktır. Çıplaklık insanı önce hayâsızlığa iter. Hayâsızlık ise gayri ahlaki davranışlara domino etkisi gösterecek ve ahlak taşlarının tamamını yıkacak etkiye sahiptir. Baraj setinin yıkılıp önüne aldığı her şeyi sürükleyip götürdüğü gibi hayâ perdesi yıkılacak

ve diğer günahların da önü açılacaktır. Çıplaklığın önüne geçmek, ahlaki çöküntüye büyük bir darbe vurmaktır.

Özellikle kızlarımıza örtünmenin önemini anlatmalıyız. Örtüyü sadece bir aksesuar olarak değil, iffetin bir sembolü, örtün emrinin bir gereği olduğunu anlatmalıyız. Son dönemde tesettürdeki değişime dikkat edecek olursak bunun bir örtünme değil sadece örtme eylemi olduğunu görebiliriz. Başa bağlanan bir bez parçası, ayağa geçirilmiş dar bir pantolon ile tesettüre riayet ettiğini zanneden kızlarımıza bunun doğru olmadığını anlatmalıyız.

Bizlere düşen çıplaklığın ve yanlış tesettür anlayışının önüne geçip Allah'ın istediği çizgeleme gelmeye çalışmaktır.

5. "Zinaya yaklaşmayın! O; hayâsızlık, çirkin, aşağı bir iş, kötü bir yoldur." (İsra 32) Allah Rasulü bir hadisinde "Yedi zümreyi Allah, gölgenin olmadığı (kıyamet) gününde kendi gölgesinde gölgelendirecek buyurmuştur." "Güzellik ve zenginlik sahibi bir kadının davet ettiği ve "Ben Allah'tan korkarım" diyerek bu daveti reddeden adam."

Maalesef Müslüman toplumlarda da sık görülmeye başlayan bu hastalık gün geçtikçe yayılmaktadır. Maddi kaygılar, iş kaygısı, genç kızlarımızın evlenirken dünyalık mala fazla değer vermesi, evlilikleri azaltmış, evlilik yaşının yükselmesine neden olmuştur. Bu nedenler, evliliği azaltırken zinanın yaygınlaşmasına neden olmuştur. Unutmayalım ki zina gibi büyük günaha düşmek diğer günahlarında önünü açmak demektir. İnsan psikolojisinde vardır. Büyük bir günahı işlemek küçük günahların da yaygınlaşmasına neden olacaktır. Zina gibi kötü bir ahlakın önüne geçebilmek için evliliklerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Ahlaki çöküntünün önüne geçebilmek için evlatlarımızı Yusufi bir ahlakla ahlaklandırmaya çalışmalıyız. Bu ahlakın yerleştiği Müslümanlar çok büyük imtihana tabi tutulsalar bile gömleği asla önden yırtılanlardan olmayacaktır.

6. "Kalplerinde münafıklıktan kaynaklanan bir hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırmıştır. Söyledikleri yalana karşılık da onlara elem dolu bir azap vardır." (Bakara 10). "Yalan sözden katiyen sakının."(Hac 30)

Safvân İbnu Süleym radiyallahu anh anlatıyor: "Ey Allah'ın Rasulü; Mü'min korkak olur mu?" "Evet!" buyurdular. "Pekiyi cimri olur mu?" dedik, yine: "Evet!" buyurdular. Biz yine: "Pekiyi yalancı olur mu?" diye sorduk. Bu sefer: "Hayır!" buyurdular."(Muvatta)

Yalan büyük günahlardan sayılmış bir illettir. Günümüzde beyaz yalan diye bir kavram türetilmiştir. Beyaz yalandan bir şey olmaz algısı verilerek insanlar yalana teşvik edilmektedir. Siyahı ve beyazı olmayan yalanın yaygın olduğu toplumlarda güven azalır, toplumsal dayanışma ortadan kalkar. Güven ve dayanışmanın olmadığı toplumlar çürümeye ve yok olmaya mahkûmdurlar. Ahlaki çöküntüyü durdurmak isteyen toplumlar yalan söylemenin önüne geçmek zorundadırlar.

7. Modern çağın gençliğinin ahlaki yozlaşma nedenlerinden biri de sanal dünyadır. Sanal dünya içerisinde kendini kaybeden gençliğimiz gerçeklikten uzaklaşmış, gerçek arkadaşlık,

dostluk yerine internet üzerinden sanal arkadaşlar, sanal dostluklar kurmuşlardır. Gençliğimiz kendini sanal dünya içerisine hapsetmiş, gerçek dünya ile olan bağlantısını koparmıştır. Doğal olarak sanal arkadaşlar, dosdoğru yoldan ayrılan gençliği uyarmamış, hatta dosdoğru yoldan çıkmasını sağlamıştır.

Sanal âlem ayrıca aile içi ilişkileri derinden yaralamış, zaten zayıf olan aile içi ilişkilerin kopmasına neden olmuştur. Toplumun en önemli yapı taşı olan aile kurumunun zedelenmesi ise ahlaki çöküntüyü derinleştirmiştir.

Sınırı ve denetimi olmayan bir sanal dünyaya, ahlaki erozyonu şiddetlendirmektedir. Bunu ortadan kaldırmak için gençliğimizi sanal dünyadan koparalım demiyoruz. Olaya gerçekçi yaklaşmamız gerekir. İstese te gençliğimizi bu ortamdan tamamen ayıramayız. Ancak en azından denetimini yapmaya çalışırsak, onlara ilgi gösterip, onlarla dertleşip, sorunlarını dinlersek evlatlarımızın tamamen bu dünyaya hapsolmesine engel olabiliriz.

8. Toplumumuzun ahlaki çöküntülerinden birisi de hasetlik, kıskançlıktır. "Nefisler ise kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz, Allah yaptıklarınızdan haberi olandır" (Nisa 128) Onlar ki hem kıskanır cimrilik ederler hem de herkese cimrilik tavsiye ederler ve Allah'ın kendilerine lütfünden verdiği nimeti gizlerler. Biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırladık. (Nisa 37) Haset sadece kıskançlığı getirmez. Bu durum ileri boyutlara ulaştığında insanların birbirlerini zarar vermesine de neden olur. İslam kardeşliğinin anlatılması bu hastalığın en iyi tedavi yöntemidir. Bizler kendisi için istediğini kardeşi içinde istemeyen bizden değildir düsturu ile hareket eden insanlar olmalıyız.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Allah Rasulü güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildi. Birçok insan da güzel ahlakın özellikleri vardır. Ancak Allah Rasulü güzel ahlakın tamamının birleştiği bir kişidir. Unutmamak gerekir ki ahlak, insanı meleklerden üstün yapabileceği gibi hayvanlardan aşağı hale de getirebilmektedir.

Panel: Aile ve Eğitim

Genç Birikim

29 Nisan 2017 tarihinde Medeniyet Vakfı Ankara Şubesi Konferans Salonunda Aile ve Eğitim konulu panel gerçekleştirildi.

Panelde çok sayıda katılımcı iştirak etti ve başından sonuna kadar büyük bir ilgiyle izlendi.

Oturum Başkanlığını **Uğur AYDIN**'in yaptığı Panelde,

Yasin TOPAL "Ailenin Önemi ve Fonksiyonu" konulu sunumunda; "ailenin ne anlama geldiğinden, öneminden, kendimizi ve ailemizi cehennem ateşinden korumamız gerektiğinden ve bizlerin ailemizi koruduğumuz oranda ancak Allah'ın izniyle kendimizi emin hissedebileceğimizden, kendimizi korumanın ancak ailenin korunması ile mümkün olabileceğinden, ailenin tehlikelerden korunmasının sadece gıdalardan veya dış tehditlerden değil manevi tehlikelerden de muhafaza edilmesi gereğinden" bahsetti.

Hakan ARIKANOĞLU "Ailede Dini Sorumluluk Eğitimi" başlıklı sunumunda; "günümüzde babaların artık ailenin içinde olmadığını, babaların sürekli bir şeylerle, işleriyle meşgul olduğunu, ailesiyle, eşleriyle, çocuklarıyla ilgilenmediğini, babaların artık evlere dönmesi gerektiğini, toplumun bu hale gelmesinde asıl sorumluluğun babada olduğunu, kadının da hem sebep hem de sonuç olduğunu, çocuğun ise sadece bir sonuç olduğunu, çocukların bu duruma düşmesinin aslında babaların 100-200 yıldır aile gemisini terk etmesinden kaynaklandığını,

bu nedenle sorumluluk eğitiminin önce babaya verilmesi gerektiğini, Allah Azze ve Celle'nin, bizlere "Dünya hayatının bir oyundan ibaret olduğunu" buyurduğunu, bu oyunda Allah'ın bize ailede bir rol biçtiğini, anne ve babanın oynadığı bir tiyatro oyunu olduğunu, ailenin aslında bir hayat oyunu olduğunu" ifade etti.

Hüseyin DOĞANAY "Toplumun İslamlaşmasında Ailenin Önemi" başlıklı sunumunda; "ailenin İslam toplumunun oluşmasında bir nüve olduğunu, ailenin erdem ve ahlak üzere inşaa edilmiş toplumsal bir kavram olduğunu, İslam'da ailenin tamamen dini bir kurum olmasa da İslam'ın aileye büyük önem verdiğini, beşeriyetin temelini ailenin teşkil ettiğini, insanların evlenmesinin, bir aile kurmasının ayet ve hadislerle desteklendiğini, teşvik edildiğini, bir hadiste evlenenin dininin yarısını korumuş olacağından, diğer yarısı içinse Allah tan korksun buyurulduğunu ve nikahın da bir sünnet olduğunu" belirtti.

Hayata Dair

Halil ALANOĞLU

Namazdan sonra uyumuştum. Uyandığımda yarı perdeli pencereden içeriye, etrafa neşe saçarak süzülen bir ışık, odadaki eşyaların kuytuluklarında göz alıcı hüzmeler oluşturuyordu.

Dışardaki ağaç yapraklarının sallanışıyla etraftaki her şey aynı ahenkle kıpırdanıyordu. Rahatsızlık vermemeye özen gösterir gibiydi. Hafif bir esinti içime bir ferahlık veriyordu.

Kadim klâsik cümlelerden biri aklımda "uyan da gün vursun mahmur yüzüne" der gibiydi. Tabiatın bu zerâfeti, katran gibi kedere bürünmüş ruhumuzun; güneşe, ışığa ve merhamete nasıl hasret kaldığımızı etrafa özlemle bakışımızdan sezinleneceği muhakkaktı. Gün aydınlanırken, taşlaşmış gecenin karanlığını bir sarmaşık gibi güneş tırnaklarıyla çözüyordu. Gece ile gündüzün, ölüm ile hayatın ayrılışı, beynimden yüreğime iniyordu. Hayatımın yazı sayfası, geçmişimin ölçüsü, geleceğimin de ölçüsüzlüğü gibiydi. Karanlıktan mahmurluğa doğru uzanır-casına, geçmişteki hayat okunaksızlıkta paslanmış, geleceği okunaklığa mahkûm etmek için

Hayatımın yazı sayfası, geçmişimin ölçüsü, geleceğimin de ölçüsüzlüğü gibiydi. Karanlıktan mahmurluğa doğru uzanır-casına, geçmişteki hayat okunaksızlıkta paslanmış, geleceği okunaklığa mahkûm etmek için çırpınıyordu. Oysa hayat ne bir köşede iç geçirmek, ne de mehtapta yürümekti.

çırpınıyordu. Oysa hayat ne bir köşede iç geçirmek, ne de mehtapta yürümekti. Gün olur kar yağar, gün olur çağlayan bir ırmağa, bazen de güzel bir şiire benzer.

Doğanın mis koktuğu bir mekân diliminden, canlıların uyanışını, güneşin doğuşunu, karanlıktan mahmurluğa doğru hayal ederek gayri ihtiyari ellerimi kaldırdım. Şeffaflaşan parmaklarıma baktım. Doğayı süsleyen büyüleyici güzelliğe imrendim. Olmayacak bir işin umutsuzluğuyla de-

ğil, ellerini açmazsan hiçbir şey olmayacak gibi, masmavi semaya yöneldim. Mini beyaz dost bulutların içinde seyyahlar gibi dolaşan berrak gökyüzüne başımı kaldırdım. Acılara, sıkıntılara, öfkelere boğulmuş bir hayattan, kısa da olsa bir molayı özlediğimi fark ettim. Toprakla güneşle kucaklaşarak, duyguların da hayatta bir yerlerinin olduğunu yadigâr gibi oldum. Belki de bilinçaltında kendime çok gördüm.

Biraz sevinmenin acılara ihanet anlamına gelmeyeceğini, idrak edecek kadar yaşlandığımı düşündüm. Daha nice fırtınalı günlerin beni beklediğini ve ruhumun yeniden o puslu har-

moniye sarılacağını, hayatın acılarını sınırın bu tarafında bırakarak, o güzelim ölümlere, yaşamın sırtına kendi acılarımı yükleyerek sevindim.

Mahzun bir coğrafyada ışığı yanıp tutuşan bir ruh gibi, çektim içime günün aydınlığını.

Bahçemin olmazsa olmazı esintisinin getirdiği kokuları duyumsayarak, masmavi semayı uzun uzun seyrettim. Ama her hayatın bir nilüfer gibi nazlanarak, geçmişe ve geleceğe uzanacağını farkındalığından, bu kısa ömürlü çiçeği küçümsemedim.

Zifiri karanlıktan sonra aydınlık bir sabahın varlığının umuduyla, günün bu neşesini kendimden esirgemeyen aydınlığa iç çekerek, derin bir nefes aldım. Kedere, sıkıntıya, acıya kısa bir mola verdim. Uykunun ağırlığı mı, yoksa öykünün zalimliği mi tart tarta bilirsen vicdanım diye, kendi kendime hayıflandım.

Bu garabetler içinde, sükûnlu suların, yeşil çınarların, seyrettiğim süslü ve sırma işlemeli muhteşem ortamların ruhuma katacağı yeni bir gurur dalgasının berhava olduğunu sezindim. Gelip geçenleri derin bir ah çekerek izledim. Yazarın;

"Sen ki; resûlleri bile dinlemedin beni hiç dinlemezsin, sana yapılmadıkça hiçbir haksızlığa karşı çıkmazsın, senin bedenine dokunmadıkça hiçbir acıyı duymazsın. Örümcek olsan Hz. Muhammed'in (SAV) saklandığı mağaraya bir ağ örmezsin. Her koyun gibi kendi bacağından asılır, her koyun gibi tek başına elersin" dizelerini mırıldayarak, sabah kahvesinden hafif bir yudum aldım. Gelip geçenleri derin bir ah çekerek izledim. Öyle ya ismini överler, cismini de ayaklar altına alırlar. İşte bunun için insanlar tezâhürat yaparken ben hep sustum.

Cevapsız Sorular

Muhammed Sabri ALTUN

BismillahirRahmanirRahim

Söze nasıl başlayacağımı bilmiyorum. Tıpkı aşağıda cevabını bilmediğim, hüzün ve endişe ile sorulmuş ve cevaplanmayı bekleyen sorular gibi...

-Ne diyeceğiz ALLAH'ım?

-Sana nasıl hesap vereceğiz?

-Bizi kabirlerimizden diriltip huzuruna çıkaracağın zaman sana nasıl hesap vereceğiz?

-Nimetlerine karşı yaptığımız nankörlüğümüzü nasıl örtbas edeceğiz?

-Bize yüklediğin emanete sahip çıkmayıp ihanet etmemizi nasıl izah edeceğiz?

-Ümmet olun, birlik olun emrini işittiğimiz halde bugün paramparça olmuşluğumuzu o gün nasıl gizleyeceğiz?

- "O gün bütün nimetlerden hesaba çekileceksiniz" ayetini okuduktan sonra israf ettiğimiz hayatın, gençliğin, ilmin, enerjinin, sahip olduğumuz imkânların ve boşa geçirdiğimiz vaktin hesabını vermeden huzurundan nasıl ayrılacağız?

-Bütün nimetlerden, yaptıklarımızdan ve yapmadıklarımızdan hesaba çekileceğimizi bildiğimiz halde başımızı geceleysin, hiçbir şey olmamış gibi yastığa koymanın rahatlığını hangi sözlerle ifade edeceğiz?

-Ezanlar okunurken camiye gelmeyen, mes-cidlerin bulunduğu sokağa bile uğramayan mü'min kardeşlerimizi dert etmeyip; namaz için camiye gelenlerin yaptığı basit fıkhi farklılıkları felaket görüp olay çıkartacak seviyeye getirişimizin hangi aklın ürünü olduğunu nasıl açıklayacağız?

-Zalimlerin eliyle gözlerimizin önünde darağacına giden, zindanlara atılan mücahid

âlimlerimizin yolunu sürdürmediğimizi; miras bıraktıkları davaya niçin sahip çıkmadığımızı hangi mazereti gerekçe göstereceğiz?

-Şu teknoloji çağında, bilgiye ulaşmanın en kolay, en rahat olduğu şu günümüzde ilk emri "OKU" olan bir dinin müntesibi olarak cahilliğimize, ilme uzak oluşumuza hangi imkânsızlıkları bahane edeceğiz?

-Her gün dünyanın gözü önünde katledilen, başına bombalar yağdırılan, yavruları, canları, sevdikleri paramparça edilen, feryatları, çığlıkları arş-ı âla'yı titreten kardeşlerimize sahip çıkmayışimizi; onlara yapılanlara sadece seyirci kalıp, vicdanımızı teselli etmek için "ah vah" edişimizin mizanda bize bir kâr sağlamadığını görünce ne yapacağız?

Ve...

-Irzları, namusları, iffetleri kirletilmesin diye kendi hanımlarını ve kızlarını öldürmek için âlimlerden fetva isteyen kardeşlerimize ne fetva vereceğiz?

Ey rahmetiyle yeri ve göğü kuşatmış olan, Rahman olan, Rahim olan, Aziz ve Ğafur olan ALLAH'ım !

Vallahi ne sana ne de kardeşlerimize arz edebileceğimiz hiçbir mazeretimiz yok.

Eğer kardeşlerimiz haklarını helal etmez sen de bizi affetmezsen halimiz nice olur?

-Zulüm gören kardeşlerimizden daha ziyade merhamete muhtaç olan biziz, bize merhamet et ya Rab!

-Sana kul, Resulüne ümmet, mü'min kullarına da kardeş olmayı beceremedik.

BİZİ AFFET YA RAB! AFFET BİZİ...

Stockholm Sendromu ve Toplum

Mehmet ADIGÜZEL

Bir insanın sizi öldürmek için rehin aldığı düşünün... Birazdan öleceksiniz ve sizi öldüren bu kişiye öfke yerine ilgi duyuyorsunuz. Ona öfkelenmek yerine hayranlıkla bakıyorsunuz. Sizi öldürecek olması, ona olan ilginizi cezp ediyor. Canınız yanacak ama ona hayran yanacak ama ona hayran bakıyorsunuz.

Bunu içinde yaşadığımız toplumda genelleştirdiğimizde, toplumun bu sendroma yakalandığını söylememiz mümkün. Çünkü Allah'a ve ahiret gününe inanan bu toplum, kendisini cehenneme çağırın şeytana ve dostlarına olağandışı bir ilgi göstermektedir. Belki doğrudan şeytana ve dostlarına ilgi duyulmuyor. Ama biraz dikkat edildiğinde dolaylı olarak toplumu cehennem çukurlarına sürükleyen şeytan ve dostlarına sempati duyulmakta!

Bir ülke düşünün, yüzde doksanı Müslüman olduğunu kabul ediyor.. Peki, bu çoğunluğun olmasına rağmen neden Müslümanlara karşı düşmanlık besleniyor? Neden Allah'ın dinine muhalif olan beşeri ideolojiler destekleniyor, ayakta durmaları için maddi manevi sponsor olunuyor?

Siz hiç hem Cuma namazına gidip hem şeriatı ret eden bir toplum gördünüz mü? Siz hiç oruç tutmayıp teravîh kaçırmayan bir toplum gördünüz mü? Yeryüzünde bu topraklar dışında böyle tezat bir durum başka bir toprak parçası üzerinde yaşanmıyor dersek yerinde bir

Bu topluma sırf inancından dolayı tavır alan batıya hala tavır alınamıyor, üstelik batının terörist kabul ettiği onca masum Müslümanı terörist olarak sıfatlandırıyoruz. Yeryüzünde bunca fitne ve kargaşayı çıkartan batıya olan ilgi sempati, gözümüzü kör etmiş. Yeryüzünde savaşların sorumlusu Müslümanlarmış gibi gösteren emperyalist ülkelere, haddini bildirmenin zamanı gelmiş hatta geçmiştir.

söz söylemiş oluruz. Çünkü ben, Hristiyan olduğumu söyleyip Hristiyanları aşağılayan, kiliseye gidip İncil'in emirlerini ret eden bir Hristiyan toplumu görmedim açıkçası!

Peki, bu durum neden böyle?

Çünkü bizler şeytan ve onun dostları olan batıya sempati duyuyoruz. Onları dost ediniyoruz. Kendimizden ve bizi biz yapan değerlerimizden utanıp, batının batıl olan değerlerini kendi hak olan değerlerimizden üstün görüyor, batıya hayranlıkla bakıyoruz. Bugün bize Avrupa'nın kapılarını kapatan batı, sırf

inançtan dolayı tavır alıyor. Biz neden bu tavıramı alamıyoruz?

Bu topluma sırf inancından dolayı tavır alan batıya hala tavır alınamıyor, üstelik batının terörist kabul ettiği onca masum Müslümanı terörist olarak sıfatlandırıyoruz. Yeryüzünde bunca fitne ve kargaşayı çıkartan batıya olan ilgi sempati, gözümüzü kör etmiş. Yeryüzünde savaşların sorumlusu Müslümanlarmış gibi gösteren emperyalist ülkelere, haddini bildirmenin zamanı gelmiş hatta geçmiştir.

Yıllarca Avrupa duy sesimizi nidaları atılarak adeta batıya yalvarırcasına hayranlık beslendi. Batı şeytanın vücut bulmuş, ete kemiğe bürünmüş halidir.

Son olarak, batı hiçbir zaman doğuya dost olmamıştır, olmayacaktır.